

آزمون حضوری
شماره چهارده

رشته انسانی
پایه دوازدهم

مرورنامه آزمون آزمایشی خلی سبز

نام درس	مؤلف	از صفحه	تا صفحه
ریاضی و آمار	احمد رضا رسولی	۲	۹
اقتصاد	سارا شریفی	۱۰	۱۹
علوم و فنون ادبی	زهره صادقی مالواجردی سیاوش خوشدل	۲۰	۴۱
جامعه شناسی	محمد ابراهیم مازنی	۴۲	۵۵
عربی	آریا ذوقی	۵۶	۶۳
تاریخ	علیرضا کاهیدوند	۶۴	۷۲
جغرافیا	علیرضا کاهیدوند	۷۳	۸۱
منطق	مجید پیرحسینلو	۸۲	۸۷
فلسفه	مهدی بادامه مه مجید پیرحسینلو	۸۸	۱۰۵
روان شناسی	محمد ابراهیم مازنی	۱۰۶	۱۱۲

ریاضیات دهم و یازدهم

اتحادها -

- (۱) مجموع مربع: $(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$
- (۲) تفاضل مربع: $(a - b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$
- (۳) مزدوج: $(a - b)(a + b) = a^2 - b^2$
- (۴) جمله مشترک: $(x + a)(x + b) = x^2 + (a + b)x + ab$
- (۵) چاق و لاغر (مجموع مرکب): $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$
- (۶) چاق و لاغر (تفاضل مرکب): $a^3 + b^3 = (a + b)(a^2 - ab + b^2)$

عبارت‌های گویا: کسرهایی که صورت و مخرج آن‌ها پس از ساده کردن، یک چندجمله‌ای باشد.

نکته

یک عبارت گویا زمانی معنی دارد که مخرجش صفر نباشد؛ مثال $\frac{x+2}{x+5}$ به ازای $x = -5$ تعریف نشده.

معادله درجه دوم: هر عبارت به صورت: $ax^2 + bx + c = 0$

روش‌های حل معادله درجه دوم: (۱) تجزیه (۲) فاکتورگیری (۳) مربع کامل (۴) دلتا.

روش مربع کامل:

$$ax^2 + bx + c = 0 \Rightarrow x^2 + \frac{b}{a}x + \frac{c}{a} = 0 \Rightarrow (x + \frac{b}{2a})^2 = \frac{b^2}{4a^2} - \frac{c}{a} \Rightarrow x = \pm \sqrt{\frac{b^2}{4a^2} - \frac{c}{a}} - \frac{b}{2a}$$

روش دلتا:

$$ax^2 + bx + c = 0 \Rightarrow \Delta = b^2 - 4ac \Rightarrow x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$$

معادلات شامل عبارات گویا:

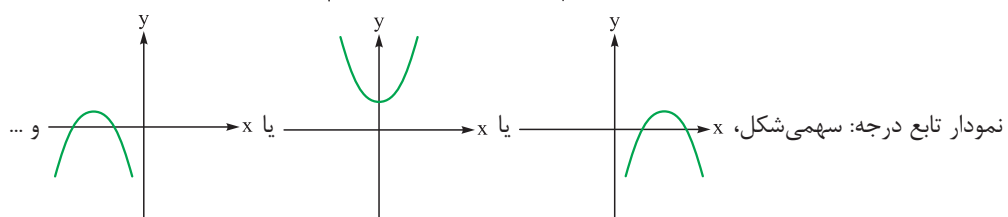
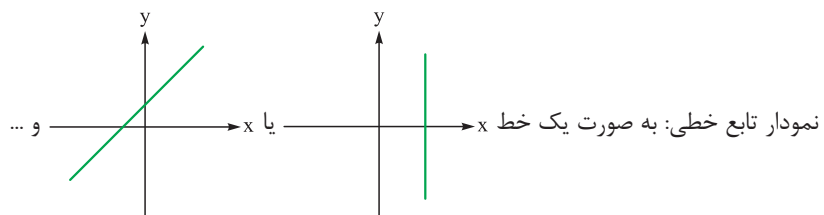
روش حل: ابتدا ریشه‌های مخرج را محاسبه می‌کنیم، سپس با استفاده از مخرج مشترک گرفتن و طرفین وسطین یک معادله درجه دو می‌سازیم و ریشه‌های مخرج را از جواب‌های به دست آمده در صورت وجود حذف می‌کنیم.

زوج مرتب: اگر مؤلفه اول دو زوج مرتب یکی بود، باید مؤلفه دوم هم یکی باشد.

تعریف تابع: اگر از مؤلفه‌ای دو فلش خارج شده، آن دو مؤلفه که به آن‌ها فلش وارد می‌شود، برابر باشند.

نمودار: هر خط موازی محورهای نمودار را حداکثر در یک نقطه قطع کند.

ضابطه تابع کلی: $y = f(x)$ ضابطه تابع خطی: $y = ax + b$ ضابطه تابع درجه دو: $y = ax^2 + bx + c$

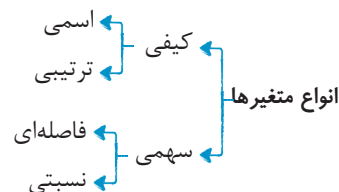

به دست آوردن ضابطه تابع با استفاده از دو نقطه $A \left(\begin{matrix} x_1 \\ y_1 \end{matrix} \right)$ و $B \left(\begin{matrix} x_2 \\ y_2 \end{matrix} \right)$:

$$m_{\text{شیب}} = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} \Rightarrow y - y_1 = m(x - x_1) \text{ یا } y - y_2 = m(x - x_2)$$

$$y = ax^2 + bx + c \Leftrightarrow -\frac{b}{2a}$$

آمار: مطالعه نحوه گردآوری، سازماندهی تحلیل و تفسیر داده‌ها، برای استخراج اطلاعات و تصمیم‌گیری.

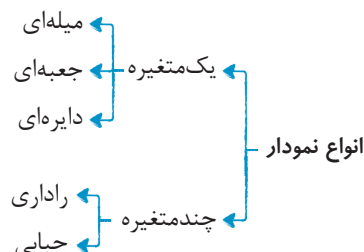
$$\bar{X} = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_n}{n} \text{ داده‌ها: } X_1, X_2, \dots, X_n$$

معیارهای گرایش به مرکز: (۱) میانگین:

(۲) میانه: اگر تعداد داده‌ها فرد میانه داده وسط و اگر تعداد داده‌ها زوج میانه میانگین در داده وسط

(۳) چارک سوم (Q_3): که از $\frac{3}{4}$ داده‌ها بزرگ‌تر باشد. (۴) چارک اول (Q_1): داده‌ای که از $\frac{1}{4}$ داده‌ها بزرگ‌تر باشد (۴) دامنه چارکی: $Q_3 - Q_1$.

معیارهای پراکندگی: (۱) انحراف از میانگین: جمع تفاضل فاصله‌ها از میانگین (۲) انحراف از معیار: جذر یا (جمع مربعات فاصله داده‌ها از میانگین تقسیم بر تعداد داده‌ها)

گزاره: هر جمله خبری که در حال حاضر (یا آینده) بتوانیم دقیقاً یکی از ارزش‌های درست یا نادرست را به آن نسبت دهیم.
نقیض گزاره: نقیض گزاره P را $\sim P$ همه نشان داده و می‌خواهیم «نقیض P » یا چنین نیست که P .

P	$\sim P$
د	ن
ن	د

ترکیب فصلی دو گزاره: فقط زمانی نادرست است که هر دو گزاره نادرست باشند. علامت (V)

ترکیب شرطی دو گزاره: به صورت $p \rightarrow q$ ، p را مقدم و q را تالی می‌نامیم، فقط زمانی مقدم درست و تالی نادرست باشد.

ترکیب عطفی دو گزاره: به صورت $q \wedge q$ نشان می‌دهیم و فقط زمانی درست است که هر دو گزاره درست باشند.

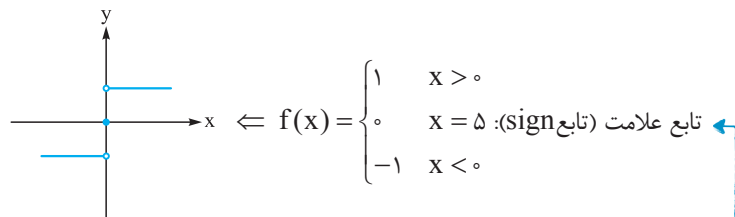
انواع توابع

تابع ثابت: به ازای هر ورودی، یک مقدار ثابت را برمی‌گرداند، ضابطه تابع $y = c$ که c عددی ثابت است؛ مثلاً $c = 2$.

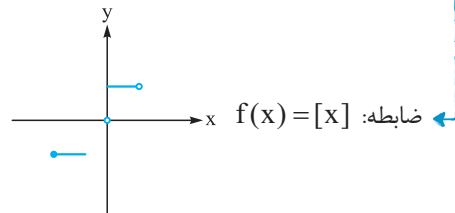
$$f(x) = \begin{cases} x^2 & x > 0 \\ 2x + 1 & x < 0 \end{cases} \text{ تابع چندضابطه‌ای: تابعی که به ازای مقادیر مختلف } x \text{ ضابطه‌های متفاوتی دارد؛ مانند:}$$

تابع همانی: تابعی که به ازای هر ورودی همان ورودی را به عنوان خروجی برمی‌گرداند. ضابطه تابع: $f(x) \Rightarrow c$

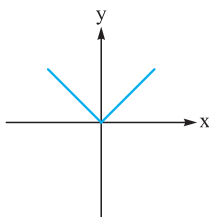
تابع پلکانی: تابعی است چندضابطه‌ای که هر ضابطه آن یک مقدار ثابت را برمی‌گرداند.

انواع تابع پلکانی: تابع جزء صحیح: به ازای هر عدد x ، کوچک‌ترین عدد صحیح بزرگ‌تر یا مساوی x را برمی‌گرداند.

تابع قدرمطلق: به ازای هر ورودی x ، مقدار مثبت x را برمی‌گرداند. ضابطه $f(x) = |x|$

– اعمال روی توابع –

جمع و تفریق توابع: $f \pm g(x) = f(x) \pm g(x)$ مثال: $f'(x) = x^2, g(x) = 2x \rightarrow f \pm g(x) = x^2 \pm 2x$

ضرب توابع: $f \times g(x) = f(x) \times g(x)$ مثال: $f(x) = x^2, g(x) = 2x \rightarrow f \times g(x) = x^2 \times 2x = 2x^3$

تقسیم توابع: $f \div g(x) = f(x) \div g(x), g(x) \neq 0$ مثال: $f(x) = x^2, g(x) = 2x \rightarrow \frac{f}{g}(x) = \frac{x^2}{2x} = \frac{x}{2} \quad x \neq 0$

شاخص‌های آماری: شاخص یک معیار آماری است که تغییرات نسبی در جامعه را نشان می‌دهد. شاخص بهای کالاهای خدمات مصرفی: متوسط مبلغ پرداخت‌شده از سوی مصرف‌کنندگان برای مجموعه‌ای از تعداد زیادی کالا و خدمات در طول یک سال. تورم: تغییر متوسط قیمت کالاها در طول زمان.

$$\text{تورم} = \frac{\text{قیمت در سال پایه} - \text{قیمت در سال مورد نظر}}{100}$$

خوانایی: میزان سهولت درک متن، از طریق انتخاب واژه‌های مناسب و رعایت دستور نگارش. $[(4 \times \text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله} + \text{درصد کلمات «دشوار»})] = \text{شاخص هایدی آموزش}$

– سری‌های زمانی –

درون‌یابی: تخمین داده‌های بین داده‌های ثبت‌شده درون‌یابی که توسط پاره‌خط ثبت شود درون‌یابی خالی.

برون‌یابی: تخمین داده‌های بعد و قبل از داده‌های ثبت‌شده.

روش درون‌یابی: معادله خط گذرنده از نقطه اول و آخر را پیاده می‌کنیم. نقاط بین نقطه اول و آخر را در این معادله قرار می‌دهیم.

روش برون‌یابی: معادله خط گذرنده از نقطه بعد (قبل) از نقطه آخر (اول) و نقطه میانگین را پیاده می‌کنیم. نقاط بعد (قبل) از جمله آخر (اول) را در معادله قرار می‌دهیم.

ریاضیات دوازدهم

$$a_n = ar^{n-1}$$

ضابطه کلی: جمله n ام a_n

جمله اول a

قدرنسبت دنباله r

ضابطه بازگشتی: $a_{n+1} = a_n r$

$$a_n = \frac{1}{3}(2)^{n-1}$$

دنباله هندسی

جمله n ام a_n

مثال:

جمله اول $\frac{1}{3}$

قدرنسبت دنباله 2

$$S_n = a \times \frac{1-r^n}{1-r}$$

جمله اول وقتی قدرمطلق قدرنسبت بزرگتر از 1 :

$$S_n = \frac{a}{1-r}$$

جمله اول وقتی قدرنسبت بین 0 و 1 :

مجموع جملات

زوج n : ریشه n ام a $\sqrt[n]{a}$

فرد n : ریشه n ام a $\sqrt[n]{a}$

$a \geq 0$

ریشه ندارد

زوج n :

فرد n : ریشه n ام a $\sqrt[n]{a}$

$a < 0$

ریشه n ام ($n \in \mathbb{N}$) عدد a

برای هر عدد طبیعی $n \geq 2$ ، توان حقیقی مثبت a $a^{\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{a}$

هرگاه $a > 0$ ، برای دو عدد طبیعی m و n ، $a^{\frac{m}{n}} = (a^{\frac{1}{n}})^m = (a^m)^{\frac{1}{n}} \Leftarrow \sqrt[n]{a^m} = a^{\frac{m}{n}}$

نکته

$$a^{\frac{m}{n}} = (\sqrt[n]{a})^m = \sqrt[n]{a^m}$$

نکته

$$\frac{1}{a^{\frac{m}{n}}} = a^{-\frac{m}{n}}$$

برای m و n عدد حقیقی و a و b اعداد حقیقی مخالف صفر:

$$a^m \cdot a^n = a^{m+n}$$

$$\frac{a^m}{a^n} = a^{m-n}$$

$$a^m \cdot b^m = (ab)^m$$

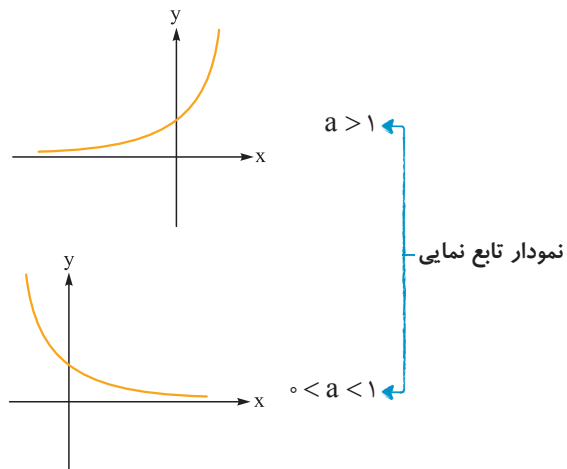
$$\frac{a^m}{b^m} = \left(\frac{a}{b}\right)^m$$

$$(a^m)^n = a^{mn}$$

– تابع نمایی –

فرم کلی تابع نمایی: $y = a^x$ $a > 0$ و $a \neq 1$

– معادله کلی رشد نمایی –

$$f(t) = c(1+r)^t$$

$f(t)$: مقدار نهایی

c : مقدار اولیه

r : میزان رشد (برحسب اعشار)

t : زمان

$$f(t) = c(1-r)^t$$

$f(t)$: مقدار نهایی

c : مقدار اولیه

r : میزان نزول (برحسب اعشار)

t : زمان

– معادله زوال نمایی –

شمارش

اصل جمع: «کار ۱» یا «کار ۲»
 اصل ضرب: «کار ۱» و «کار ۲»
 اصل متمم: $n(A') = \underbrace{n(S)}_{\text{کل حالات}} - n(A)$. اگر کلمه «حداقل»، «حداکثر» دیدید، احتمالاً باید سراغ اصل متمم بروید.

$n! = 1 \times 2 \times 3 \times \dots \times n$
 فاکتوریل
 $6! = 720, 5! = 120, 4! = 24, 3! = 6, 2! = 2, 1! = 1$
 $n! = (n-1)!n = (n-2)!(n-1)n = \dots$

جایگشت n شیء متمایز: $n!$
 جایگشت n شیء متمایز دور یک میز گرد: $(n-1)!$ (خارج کتاب)
 جایگشت r شیء از n شیء (تبدیل): $P_r^n = P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$
 چند فرمول
 انتخاب r شیء از n شیء (ترکیب): $C_r^n = C(n, r) = \frac{n!}{r!(n-r)!}$
 جایگشت با تکرار: $\frac{n!}{n_1! n_2! \dots}$ (خارج کتاب)

$P(n, 1) = n, P(n, 2) = n(n-1), P(n, n-1) = P(n, n) = n!$
 $\binom{n}{0} = \binom{n}{n} = 1, \binom{n}{1} = \binom{n}{n-1} = n, \binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$
 روابط پرتکرار P و C
 $P(n, r) = C(n, r) \times r!$
 مثال: $\binom{10}{3} = \binom{10}{7}$

تعداد کل زیرمجموعه‌ها 2^n و $2^n = \binom{n}{0} + \binom{n}{1} + \binom{n}{2} + \dots + \binom{n}{n}$
 زیرمجموعه‌های یک مجموعه n عضوی
 تعداد زیرمجموعه‌های r عضوی: $\binom{n}{r}$
 تعداد زیرمجموعه‌های r عضوی که شامل k_1 عضو باشند و شامل k_2 عضو نباشند: $\binom{n-k_1-k_2}{r-k_1}$

احتمال

فضای نمونه (S): مجموعه‌ای از تمام نتایج ممکن یک آزمایش تصادفی
 چند اصطلاح
 برآمد: به هر کدام از اعضای فضای نمونه، یک برآمد می‌گوییم.
 پیشامد: به هر زیرمجموعه از فضای نمونه، یک پیشامد می‌گوییم.
 انواع: حتمی (S)، نشدنی ($\emptyset$)
 تعداد پیشامدها: $2^n(S)$

مرورنامه شب آزمون

ریاضی و آمار

2^n ← n سکه و n فرزند
 6^m ← m تاس
 $2^n \times 6^m$ ← n سکه و m تاس
 $n(S)$ در آزمایش‌های مهم
 $n!$ ← جایگشت n شیء
 $P(n, r)$ ← جایگشت r شیء از n شیء
 $\binom{n}{r}$ ← انتخاب r شیء از n شیء
 $\binom{n}{r}$ ← در یک خانواده n فرزندی، r پسر داشته باشیم. دختر

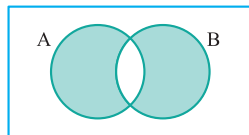
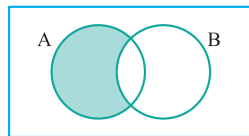
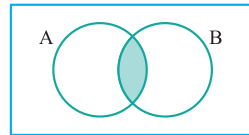
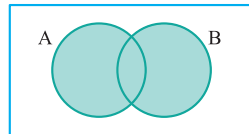
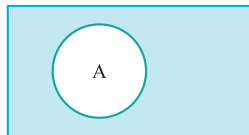
در پرتاب دو تاس، مجموع اعداد رو شده k باشد:
 $2 \leq k \leq 12$

k	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
تعداد حالت	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۵	۴	۳	۲	۱

$\underbrace{\hspace{10em}}_{k-1}$
↓ هر دو
 $\underbrace{\hspace{10em}}_{13-k}$

دوازدهم انسانی

مرورنامه شب آزمون

$A' \leftarrow A$ رخ ندهد.

$A \cup B \leftarrow A$ یا B رخ دهد (حداقل یکی).

اعمال روی پیشامدها $A \cap B \leftarrow A$ و B رخ دهند (هر دو).

$A - B \leftarrow A$ رخ دهد، ولی B رخ ندهد (فقط A رخ دهد).

$(A - B) \cup (B - A) = (A \cup B) - (A \cap B)$ ← دقیقاً یکی از دو پیشامد A یا B رخ دهد.

تبدیل تفاضل به اشتراک: $A - B = A \cap B'$

$A - B = A - (A \cap B)$

روابط مهم مجموعه‌ها: دموگن: $(A \cup B)' = A' \cap B'$ و $(A \cap B)' = A' \cup B'$

جذب: $A \cap (A \cup B) = A$ و $A \cup (A \cap B) = A$

دو پیشامد ناسازگار: $A \cap B = \emptyset$ و $P(A \cap B) = 0$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{\text{تعداد حالات مطلوب}}{\text{تعداد کل حالات ممکن}}$$

روابط احتمال: $P(A') = 1 - P(A)$ احتمال متمم

احتمال آن که فقط A رخ دهد: $P(A - B) = P(A) - P(A \cap B)$

حداقل آن که یکی از دو پیشامد A یا B رخ دهد: $P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$

دنباله

تابعی با دامنه $\mathbb{N}$

جمله عمومی ← برای به دست آوردن جملات آن باید به جای n، اعداد ۱، ۲، ۳ و ... را قرار دهیم.

رابطه بازگشتی ← مثل $a_{n+1} = 2a_n + n$

برای آن که تشخیص دهیم کدام جمله دنباله $a_n = \text{☁}$ برابر با k است، باید معادله $\text{☁} = k$ را حل کنیم.

نمودار دنباله ← از نقاطی به مختصات $(1, a_1), (2, a_2), (3, a_3)$ و ... تشکیل شده است.

$$\begin{cases} a_{n+1} = a_n + (2n + 1) \\ a_1 = 1 \end{cases}, a_n = n^2 \text{ مربعی}$$

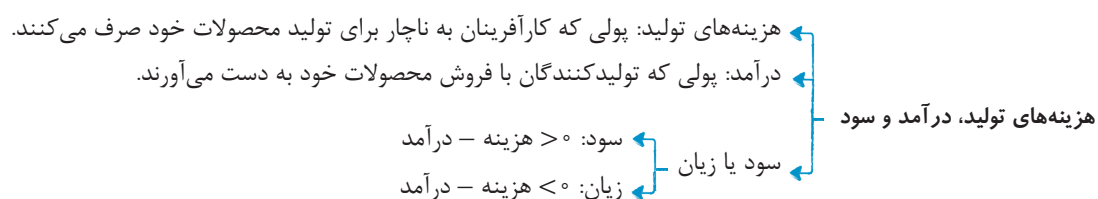
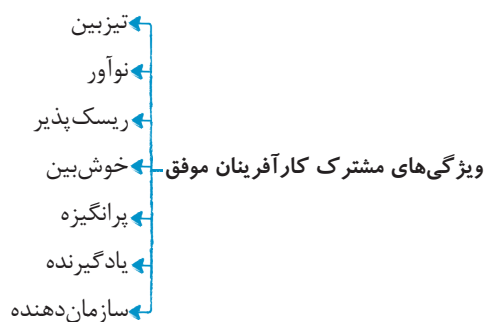
$$\begin{cases} a_{n+1} = a_n + (n + 1) \\ a_1 = 1 \end{cases}, a_n = 1 + 2 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2} \text{ مثلثی}$$

$$\begin{cases} a_{n+2} = a_{n+1} + a_n \\ a_1 = a_2 = 1 \end{cases} \text{ فیبوناچی}$$

یادتان باشد که جمله دوازدهم ۱۴۴ است.

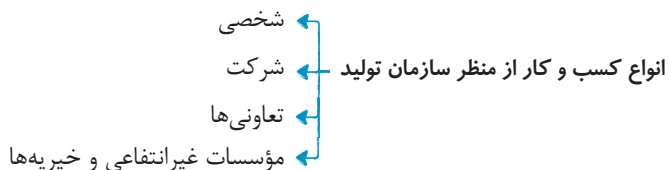
♦♦ درس اکسپ و کار و کارآفرینی ♦♦

درس ۱۴ انتخاب کسب و کار

یا

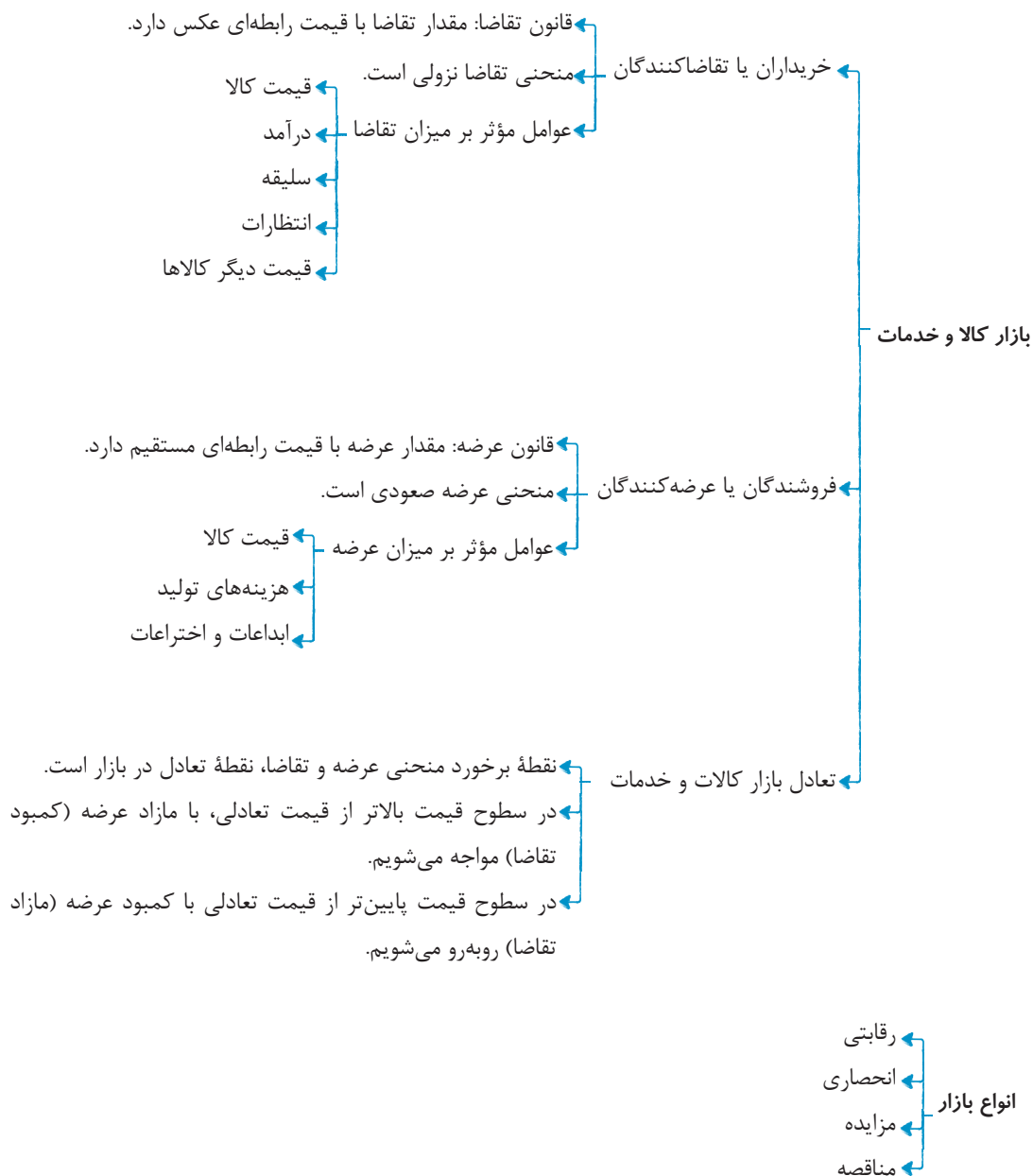
♦♦ درس ۳: اصول انتخاب درست ♦♦

- ← قانون اول: منابع خود را شناسایی کنید و بدانید آن‌ها کمیاب‌اند!
 - ← قانون دوم: هزینه فرصت هر انتخاب را محاسبه کنید!
 - ← قانون سوم: قید بودجه خود را ترسیم کنید!
 - ← قانون چهارم: هزینه‌های هدررفته را فراموش کنید!
 - ← قانون پنجم: بین هزینه‌ها و منافع خود، مقایسه کنید!
- اصول انتخاب درست
- ← اثراگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها
 - ← توجه به هزینه‌های هدررفته
 - ← بی‌صبری زیاد
 - ← اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن
 - ← چسبیدن به وضعیت فعلی
- اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری (عوامل رفتارهای غیرمنطقی)

♦♦ درس ۴: مرز امکانات تولید ♦♦

- ← نام اقتصادی: PPF
 - ← هر نقطه بر روی منحنی قابل انتخاب و تولید است.
 - ← نقاط خارج از مرز غیرقابل دستیابی است. (منابع کافی برای تولید آن‌ها وجود ندارد.)
 - ← کارایی: یافتن موقعیت‌هایی برای پیشرفت
 - ← وقتی تولید ناکارا باشد، این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود، بدون آن‌که از تولید کالاهای دیگر کاسته شود.
 - ← هنگامی که روی مرز کارایی قرار داریم، بهتر شدن وضعیت ما، مستلزم بدتر شدن وضع دیگری خواهد شد.
- الگوی مرز امکانات تولید

درس ۵: بازار چیست و چگونه عمل می‌کند؟

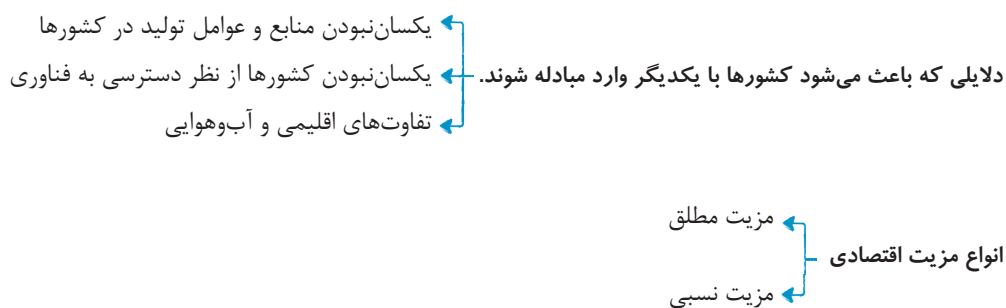

♦♦ درس ۶: نقش دولت در اقتصاد چیست؟ ♦♦

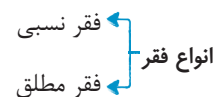
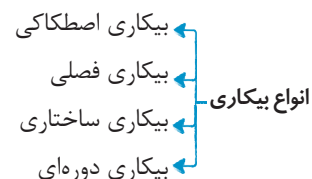
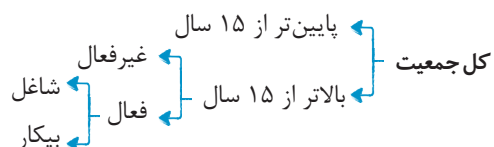

♦♦ درس ۷: تجارت بین‌الملل ♦♦

- کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱ قانون ممنوعیت واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی را اعلام کرد.
- در اواخر قرن ۱۸ و اوایل قرن ۱۹، کشورهای آلمان، اروپای شرقی و ایالات متحده، تعرفه‌های حمایتی متعددی بر کالاهای وارداتی وضع کردند.
- دولت‌ها و تجارت بین‌الملل در دهه ۷۰ قرن بیستم، ایالات متحده به سیاست‌های حمایت‌گرایانه در مقابل تجارت آزاد روی آورد.
- کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.
- در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور قرارداد گات را امضا کردند و بعدها به سازمان دائمی تجارت جهانی تبدیل شد.
- در سال ۱۹۹۲، آمریکا، کانادا و مکزیک، پیمان تجارت آزاد (نفتا) را امضا کردند.
- ممنوع کردن راه‌های تأمین کالاهای وارداتی
- ممنوع کردن بازارهای فروش کالاهای صادراتی
- فاصله گرفتن از وضعیت تک‌محصولی
- راه‌های نزدیک شدن یک کشور به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی
- فراهم کردن امکان تأمین بعضی نیازهای مهم و اساسی در داخل کشور
- توجه بیشتر به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان

درس ۸: رکود، بیکاری و فقر

درس ۹: تورم و کاهش قدرت خرید

- تاریخچه پیدایش پول
- مرحله ۱: مبادله کالا با کالا (پایپای یا تهاتری)
 - مرحله ۲: گزینش کالاهای خاص به عنوان واحد پول
 - مرحله ۳: پول فلزی
 - مرحله ۴: پول کاغذی
 - مرحله ۵: پول ثبتي (تحریری)، پول الکترونیکی و مجازی

- وظایف پول
- وسیله پرداخت در مبادلات
 - وسیله سنجش ارزش
 - وسیله پس انداز و حفظ ارزش
 - وسیله پرداخت های آینده

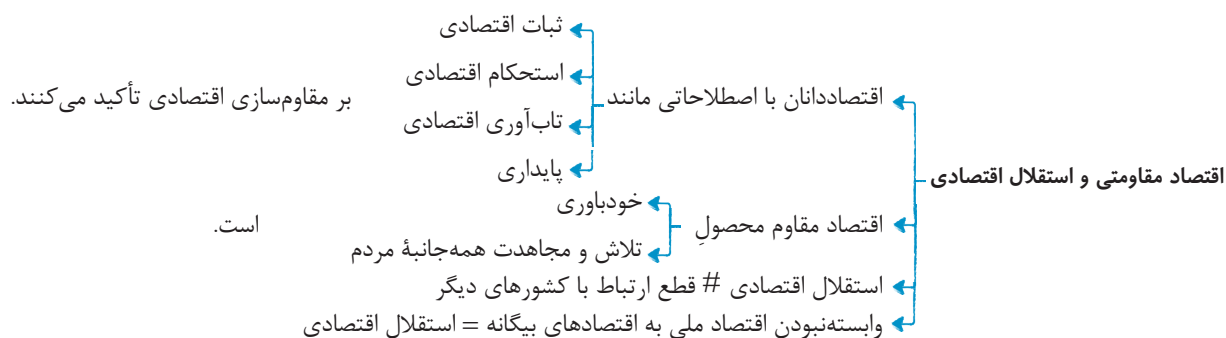
- نقدینگی
- چک پول + سپرده های دیداری + اسکناس و مسکوکات = حجم پول
 - حساب های پس انداز بلندمدت + حساب های پس انداز کوتاه مدت = شبه پول
 - شبه پول + حجم پول = نقدینگی

- فرمول محاسبه تورم: $100 \times \frac{\text{سطح عمومی قیمت ها در ابتدای سال} - \text{سطح عمومی قیمت ها در انتهای سال}}{\text{سطح عمومی قیمت ها در ابتدای سال}}$
- تورم
- نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد (فزونی تقاضا بر عرضه)
 - علل تورم
 - ناهماهنگ بودن افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید
 - در کشور ما: افزایش درآمدهای نفتی / نوسانات نرخ ارز

- انواع سیاست های پولی
- انبساطی (در شرایط رکود گرفته می شود)؛ مانند خرید اوراق مشارکت در دست مردم
 - انقباضی (در شرایط تورم گرفته می شود)؛ مانند فروش اوراق مشارکت به مردم

درس ۱۰: مقاوم سازی اقتصاد

- مسیر تاریخی اقتصاد ایران
- دوران باستان
 - نیمه اول حکومت صفویه: اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت.
 - حکومت صفویه
 - دوره پایانی حکومت صفویه: اقتصاد ایران رو به ضعف نهاد.
 - حکومت قاجار
 - حکومت پهلوی
 - بعد از پیروزی انقلاب اسلامی

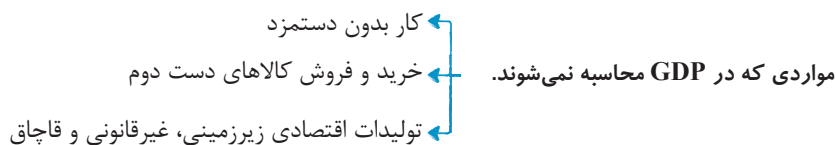

درس ۱۱: رشد و پیشرفت اقتصادی

تولید ناخالص داخلی (GDP): ارزش پولی همه کالاهای و خدمات نهایی تولیدشده در داخل مرزهای یک کشور در طول یک سال است.

تولید ناخالص ملی (GNP): ارزش پولی همه کالاهای و خدمات نهایی که توسط مردم کشور در طول یک سال (چه ساکن در داخل و چه ساکن در خارج از کشور) است.

تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند + تولید خارجی‌ان مقیم کشور - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی

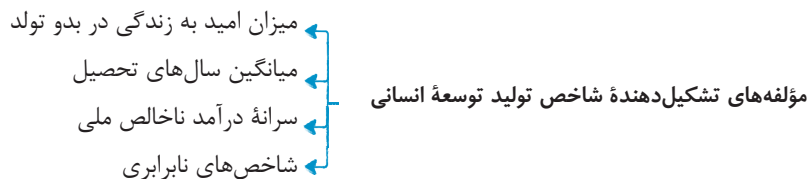

هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی (ملی) = تولید خالص داخلی (ملی)

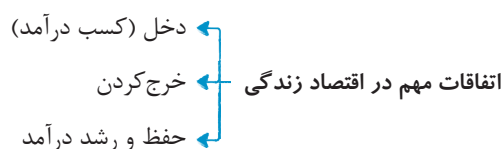
$$\text{درآمد سرانه} = \frac{\text{درآمد داخلی}}{\text{جمعیت کشور}}$$

$$\text{نرخ رشد تولید} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل}} \times 100$$

$$\text{شاخص وضعیت توزیع درآمد} = \frac{\text{سهم دهک اول}}{\text{سهم دهک دهم}}$$

درس ۱۲: بودجه‌بندی

- مراحل بودجه‌بندی ماهیانه
- مرحله ۱: از هر منبعی که درآمدی به دست آوردید، آن درآمد را ماهیانه مشخص کنید و بنویسید.
 - مرحله ۲: هزینه‌های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.
 - مرحله ۳: مجموع درآمد و هزینه‌های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.
 - مرحله ۴: اگر هزینه‌ها $>$ مخارج بود، مخارج غیرضروری را کم کنید.

- خمس
- دو واجب از واجبات اسلامی
 - خمس
 - زکات
- ۲۰ درصد از مازاد مخارج یک سال خود را به عنوان سهم امام و سهم سادات به مراجع تقلید یا نماینده او بدهیم.

درس ۱۳: تصمیم‌گیری در مخارج

- مراحل خرید هوشمندانه
- مشخص کردن مشکل و مسئله
 - مشخص کردن مقدار هزینه
 - مشخص کردن گزینه‌های هم‌سطح برای هزینه کردن
 - مشخص کردن هدف‌های مهم در کالا
 - بررسی خرید به صورت مقایسه‌ای
 - انتخاب و خرید

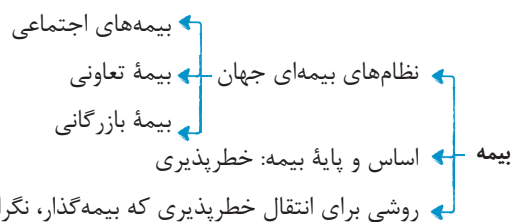
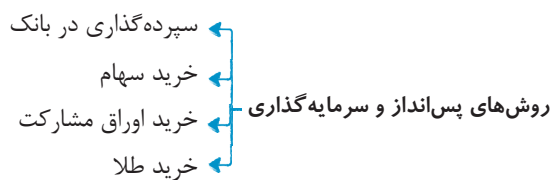
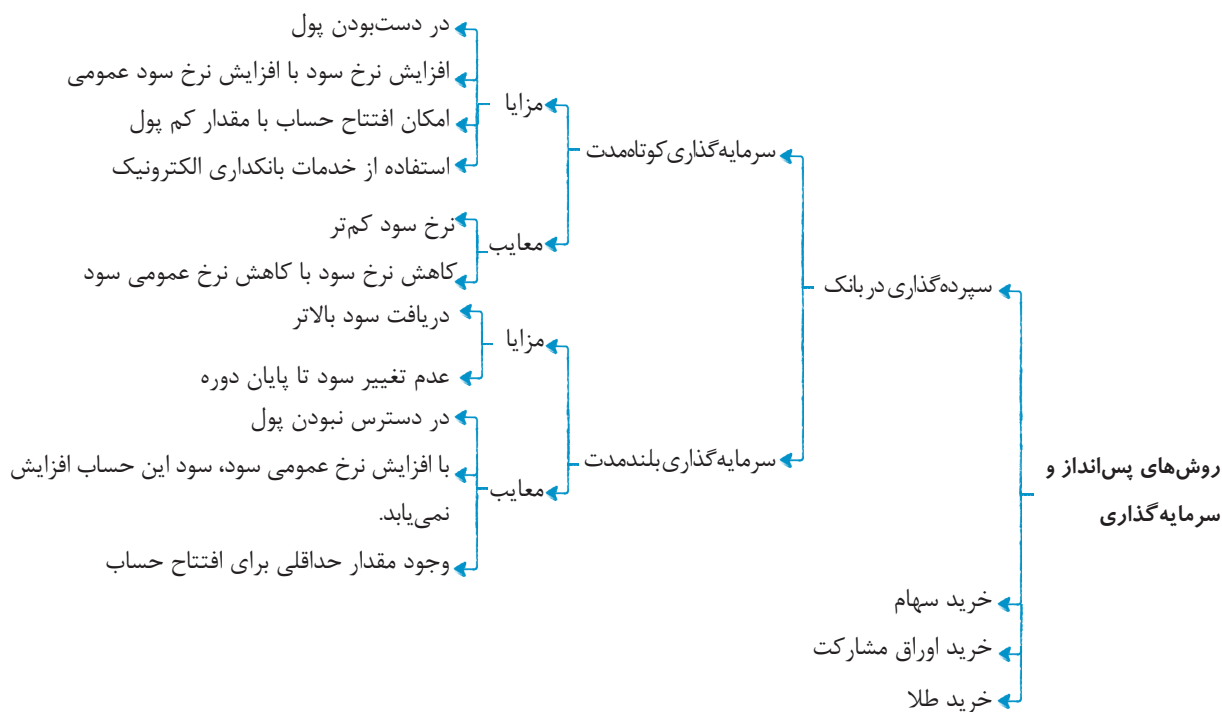
- مراحل خرید مقایسه‌ای
- تعریف مسئله
 - فهرست گزینه‌ها
 - تعیین معیارها
 - ارزیابی
 - تصمیم‌گیری

- مزایای خرید مقایسه‌ای
- پس‌انداز بخشی از پول
 - دریافت ارزش بیشتر از همان مقدار پول
 - خرید محصولی با کیفیت و عملکرد بهتر
 - آگاهی از گزینه‌هایی که قبلاً مطلع نبودیم
 - احساس آرامش بیشتر نسبت به خرج کردن پول

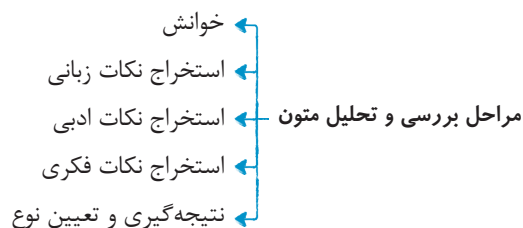
- معایب خرید مقایسه‌ای
- زمان‌بر
 - هزینه‌بر
 - در کالاهای ارزان: هزینه خرید مقایسه‌ای $>$ پس‌انداز ناشی از انجام آن

- روش ۶ ب
- بهینه مصرف کردن
 - بازیافت
 - بازسازی
 - بازداشتن
 - بازتفکر
 - بازمصرف

درس ۱۴: پس انداز و سرمایه گذاری

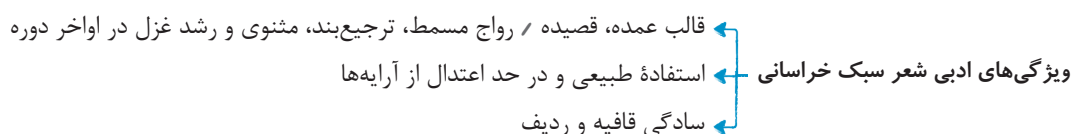
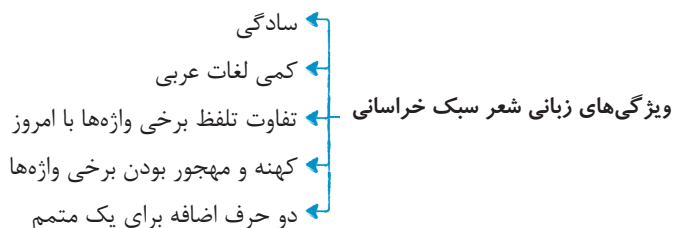
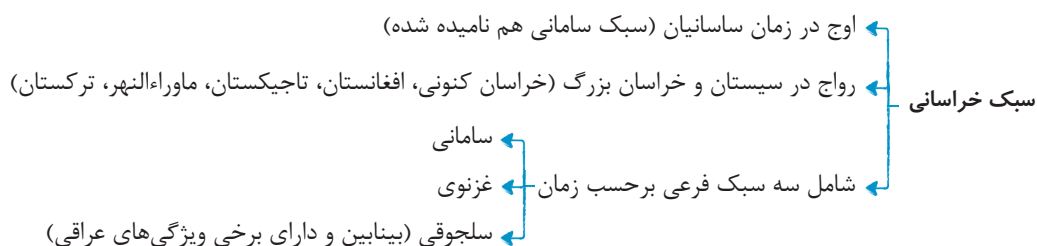
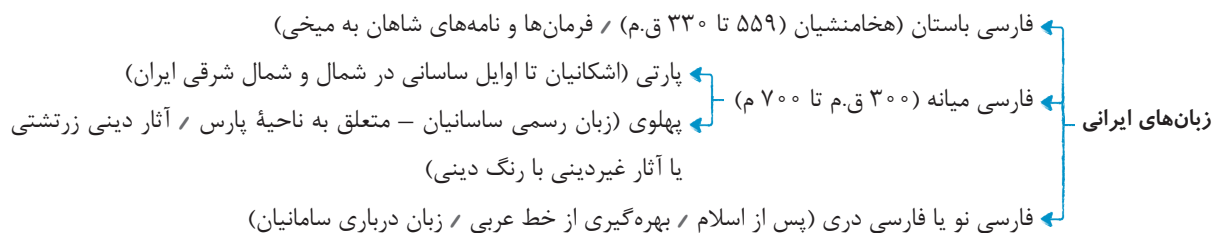
علوم و فنون ادبی دهم و یازدهم

آهنگ شعر و وزن آن ← عامل انتقال احساسی و عاطفه (اندوه، شادی، امید، یأس، حیرت، تعجب)

ادراک حاصل از نظم

- واج‌آرایی: تکرار یک واج (صامت یا مصوت) به گونه مؤثر بر افزایش موسیقی و تأثیر سخن
- واژه‌آرایی: تکرار واژه‌ها در سخن

- بلوغ (قرن ۵) و کمال پختگی (قرن ۶) نثر ساده و رواج نثر مصنوع
 - تألیف کتاب در موضوعات مختلف علمی و ...
 - رواج فارسی‌نویسی در اثر گسترش عرفان و تصوف و تثبیت دبیران و نویسندگان ماهر خراسان و عراق در دولت سلجوقی
 - نثر موزون (خواجه عبدالله انصاری، کشف‌الاسرار میبیدی)
 - نثر فنی (آرایه‌ها و امثال و اشعار فراوان و اصطلاحات علمی / ترجمه کلیل و دمنه نصرالله منشی)
- همسان (تام): دو واژه با ظاهر و تلفظ یکسان و معنای متفاوت: خویش، خویشاوند / خویش، خود
 - ناهمسان (ناقص)
 - اختلافی: ناهمسانی در یک واج به غیر از مصوت‌های کوتاه سلامت / ملامت - یاد / یار - بازار / بیزار
 - افزایشی: داشتن یک صامت بیشتر نسبت به واژه دیگر گاهی یک مصوت کوتاه همراه با آن، مدام / دام - آیین / آینه
 - حرکتی: ناهمسانی در مصوت‌های کوتاه، مِلک / مُلک / مَلک - گُل / گِل
- اشتهاق و هم‌ریشه بودن واژه‌ها، عالم / معلوم / تعلیم / استعمال
- واژه‌های دارای اشتقاق گاهی جناس هم دارند، مساجد / ساجد
- سبک خراسانی ← سبک بینابین و آذربایجانی ← سبک عراقی
 - دوره سامانی ← دوره غزنوی ← دوره سلجوقی ← از اوایل قرن هفتم
- آسیب به نظام اقتصادی، کشاورزی، فرهنگی
 - ویرانی خراسان
 - پناه‌بردن به تصوف
 - پایان خلافت و از رواج‌افتادن عربی و رونق فارسی
 - انتقال کانون‌های فرهنگی به عراق عجم (اصفهان، ری، همدان، اراک و ...)
- مولانا
 - شاعران شاخص قرن هفتم ← سعدی
 - فخرالدین عراقی
- نجم‌الدین رازی (دایه)، نویسنده مرصادالعباد
 - عطاملک جوینی، نویسنده تاریخ جهانگشا
 - رشیدالدین فضل‌الله همدانی، نویسنده جامع‌التواریخ
 - شمس قیس رازی، نویسنده المعجم فی معاییر اشعارالعجم
- خواجوی کرمانی
 - ابن یمین
 - حافظ
 - سلمان ساوجی
 - عبید زاکانی
- شاعران شاخص قرن هشتم

نویسنده شاخص قرن هشتم، حمدالله مستوفی، نویسنده تاریخ گزیده

شاعران شاخص قرن نهم

- جامی: تحفة الاحرار (مثنوی) بهارستان (نثر)، نفحات الانس (نثر)
- شاه نعمت الله ولی

نویسنده شاخص قرن نهم: دولت شاه سمرقندی، نویسنده تذکره دولت شاه پایه های آوایی:

- (۱) مفاعیلن: — — U
 - (۲) فاعلاتن: — U —
 - (۳) مستفعالن: — U —
 - (۴) فعولن: — — U
 - (۵) مفتعلن: — U U —
 - (۶) فعلاتن: — — U U
- از تکرار چهار بار هر یک از این پایه ها، یک وزن شعر فارسی به دست می آید.

تشبیه

- مشبه: آن چه مورد تشبیه قرار گرفته
- مشبه به: چیزی که مشبه را به آن تشبیه می کنیم.
- ادات تشبیه: واژه بیانگر معنای شباهت (مانند، چو، به کردار و ...)
- وجه شبه: شباهت میان مشبه و مشبه به
- گسترده: شامل هر چهار رکن یا شامل مشبه و مشبه به، به همراه یکی از دو رکن دیگر
- فشرده (بلیغ): فقط شامل مشبه و مشبه به
- اضافی (مضاف و مضاف الیه): باران عشق
- اسنادی: دل، آینه است.

زبان سبک خراسانی با مختصات جدید (مهم ترین ویژگی، در هم آمیختگی مختصات نو و کهن)

کم شدن لغات فارسی اصیل و جایگزین شدن با لغات عربی

«می» جای «همی» را گرفته

«در» رفته رفته جای «اندر» را گرفته

کاربرد اندک «ایدون»، «ایدِر»، «ابا»، «ابر» و ...

کم شدن حرف نشانه «مر» پیش از واژه دارای «را»

متعالی شدن مقام معشوق و گاه یکی شدن با معبود

رواج تصوّف و اعتقاد به بی اعتباری دنیا و اعتقاد به قضا و قدر در اثر شرایط اجتماعی بعد از حمله مغول

پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون

ویژگی های فکری شعر سبک عراقی

برتری عشق بر عقل

غم گرایی و فراق

بازتاب علوم در شعر

ضعف و از میان رفتن نثر فنی

جایگزین شدن نثر ساده و باز نویسی کتاب های نثر فنی به ساده

ویژگی های نثر سبک عراقی

تاریخ نویسی با اسلوب ساده: حاشیه نویسی به نثر ساده بر تاریخ های قدیم

ورود لغات ترکی و مغولی به طور موقت

سستی و ضعف در ساخت دستوری جملات

- رواج صنایع ادبی به جای تعمق و تفکر
- ظاهر سازی و تصنع در کتاب‌های مصنوع و متکلف
- استعاره‌های دور از ذهن
- سجع‌های متوالی و بی‌روح
- ویژگی‌های ادبی نثر سبک عراقی
- کاسته شدن از صحت و اتقان مطالب در اثر قتل یا فرار فضلا و نابودی کتابخانه‌ها
- ضعف و انحطاط فکری
- نبود استادان بزرگ و از بین رفتن مراکز علمی
- تضعیف تحقیق و تتبع در میان علما و ادیبان
- از بین رفتن اصالت عرفان و درسی شدن آن و پرداختن به شرح اصطلاحات و پیچیده جلوه دادن مفاهیم
- آن
- عدم تألیف کتاب مهم به نثر
- ویژگی‌های فکری سبک عراقی

- ۷) مفاعلی = فعولن U —
- ۸) فاعلا = فاعلن (مفتعل) — U —
- ۹) فَعْل: U —
- در انتهای برخی وزن‌ها می‌آیند
- مفاعیلن مفاعیلن فعولن
- فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
- مفتعلن مفتعلن فاعلن
- فعولن فعولن فعولن فَعْل

مجاز: کاربرد واژه در معنای غیر حقیقی براساس علاقه یا پیوند و دارای قرینه‌ای در کلام مردم تلاش می‌کنند که نان حلال دریاورند.

- مجاز از «درآمد و روزی»
- علاقه یا پیوند: نان، جزئی از روزی است.
- قرینه در کلام: تلاش مردم برای درآوردن آن
- معنای غیر حقیقی

- آشفته گی سیاسی و اجتماعی و وضع ادبیات به تبع آن
- شعر لطیف و فصیح طبیعی به شیوه حافظ و سعدی (بابا فغانی شیرازی)
- رونق دو جریان شعری
- مکتب وقوع برای تغییر سبک و رهایی از تقلید
- قرن دهم / حکومت جانشینان تیمور

- بابا فغانی شیرازی
- شاعران مهم
- وحشی بافقی
- محتشم کاشانی

- کم توجهی صفویان به شاعران
- گرایش شاعران به دربارهای شاعران و ادب گرای هند (گورکانیان)
- ترویج تشیع
- از بین رفتن طبقه شاعران درباری و عمومی شدن شعر با افزایش رفاه طبقات مختلف
- قرن یازدهم / حکومت صفوی
- کلیم کاشانی (اخلاق المعانی ثامن)
- معروف ترین شاعران
- صائب تبریزی
- بیدل دهلوی

- تعریف: باقی ماندن یکی از دو رکن تشبیه و حذف دیگری
- استعاره
- مصرّحه (آشکار) (نوعی مجاز): حذف مشبه و جانشین شدن مشبه به (نوعی مجاز): گل من
- انواع
- مکنیه (پنهان): حذف مشبه به با باقی ماندن مشبه به همراه یک عنصر یا ویژگی مرتبط با مشبه به:
- (مشبه) خنده شکفت (ویژگی مشبه به)
- گل
- مشبه به مفزوف

● اضافه استعاری: اضافه شدن دو رکن استعاره مکنیه به یکدیگر:

● تشخیص: استعاره مکنیه‌ای که مشبّه به محذوف آن انسان است:

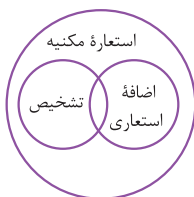

● رابطه استعاره آشکار و مجاز، عموم و خصوص مطلق

● رابطه استعاره مکنیه، با اضافه استعاری و تشخیص عموم و خصوص مطلق

● رابطه اضافه استعاری و تشخیص عموم و خصوص من وجه

● سبک هندی / اوایل قرن یازدهم تا اواسط قرن دوازدهم ← رونق شعر نزد عامه و از جمله پیشه‌وران و بازاریان

- ← روح تازه‌ای در زبان به سبب رو آوردن طبقات مختلف
- ← گسترش دایره واژگان و حذف بسیاری از لغات قدیم در اثر حملات بیگانگان و نابودی کتابخانه‌ها
- ← ورود لغات مربوط به مذاهب و رسوم هندوان
- ← زبان واقع‌گرا (زبان حقیقی مردم آن دوره)
- ← کاهش کاربرد لغات عربی
- ← بی‌توجهی به زبان، بی‌دقتی در کاربرد جملات و ترکیبات و ورود واژه‌های عامیانه
- ← رواج لغات ترکی
- ← ضعف زبان فارسی

ویژگی‌های زبانی شعر

- ← کم‌توجهی شاعران کوچه و بازار به آرایه‌های ادبی
- ← تسلط قالب غزل (در ظاهر) - در اصل تک‌بیت‌ها رواج دارند که در یک غزل کنار هم قرار می‌گیرند.
- ← ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ

ویژگی‌های ادبی شعر

- ← معنی‌گرا (توجه به معنی و خلق مضامین ولی در حد سطحی)
- ← خلاصه‌شدن شعر در تک بیت
- ← خلاصه و قابل درک شدن مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان

ویژگی‌های فکری شعر

- ← کتب داراشکوه در هند
- ← شرفنامه بدلیسی در عثمانی
- ← بدایع‌الوقایع واصفی در ماوراءالنهر
- ← ساده
 - ← تاریخ
 - ← تذکره شاه طهماسب از شاه طهماسب
 - ← عالم‌آرای عباسی از اسکندربیک ترکمان
 - ← در ایران
 - ← عرفان، رشحات عین‌الحیات از علی بن حسین واعظ کاشفی
 - ← زندگی‌نامه، مجالس‌المؤمنین از قاضی نورالله شوشتری
 - ← فقه، جامع عباسی از شیخ بهایی
- ← انواع نثر سبک هندی
 - ← مصنوع: در فرمان‌ها و منشآت دیباچه کتاب‌ها (عباس‌نامه وحید قزوینی و محبوب‌القلوب میرزا برخوردار فراچی)
 - ← بینابین: به قصد ساده‌نویسی (حبیب‌السیر از خواندمیر و احسن‌التواریخ از حسن بیگ روملو)

- در آمیختگی نظم و نثر
- کاربرد وجه وصفی
- جمع بستن با «ات» برای واژه‌های غیرعربی
- مطابقت موصوف و صفت به تقلید از عربی
- تتابع اضافات در تمجید به سبب قرینه‌پردازی و موازنه
- جملات طولانی
- افعال با پیشوند متعدد
- فراوانی لغات ترکی و مغولی
- ویژگی‌های زبانی نثر سبک هندی**
- همراه با تصنع و تکلف
- انحطاط ادبی
- استفاده از آیات و احادیث و عبارات عربی و تلمیح
- کاربرد شعرهای ضعیف
- ویژگی‌های ادبی نثر سبک هندی**
- خالی بودن ایران از نویسنده قوی دست
- تاریخ‌نویسی در جهت نهادینه کردن فرهنگ تشیع
- ویژگی‌های فکری نثر سبک هندی**

اوزان همسان دولختی:

- ۱) مفعول فاعلاتن / مفعول فاعلاتن (مستفعل فاعولن / مستفعل فاعولن)
- ۲) مفتعلن فاعلن / مفتعلن فاعلن
- ۳) مفعول مفاعیلن / مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعولن / مستفعل مفعولن)
- ۴) مفتعلن مفاعیلن / مفتعلن مفاعیلن

کنایه: عبارتی که منظور از آن معنای دور است.

چند مثال: پدر بزرگم دست به جیب است: خرج می‌کند.

دستش به دهنش می‌رسد: وسع مالی دارد.

داور دست به جیب شده: قصد کارت دادن دارد.

پا در کفش دیگران نکن: در کار دیگران دخالت نکن.

سرم درد می‌کند برای رقابت: دغدغه و حوصله آن را دارم.

علوم و فنون ادبی دوازدهم

– نمودار موضوعات درس یکم –

شعر دوره بیداری

برگزیدن زبان محاوره برای ارتباط با توده مردم	انتشار از طریق مطبوعات	رونق در تهران به دلیل تمرکز سیاسی و بعد از آن در تبریز
نهضت ساده نویسی		

شاعران دوره بیداری

محمد تقی بهار	ادیب الممالک فراهانی	سید اشرف الدین گیلانی	ایرج میرزا	عارف قزوینی	فرخی یزدی	میرزاده عشقی
---------------	----------------------	-----------------------	------------	-------------	-----------	--------------

روزنامه نگاری از دوره مشروطه به بعد

صوراسرافیل	نسیم شمال	بهار	«دانشکده» و «نوبهار»
(میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل)	(سید اشرف الدین گیلانی)	(میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی)	(ملک الشعرا محمد تقی بهار)

داستان نویسی و رمان نویسان دوره بیداری

شمس و طغرا (محمد باقر میرزا خسروی)	«شمس الدین و مقر» - «داستان باستان» (میرزا حسن خان بدیع)
------------------------------------	--

نمایشنامه نویسی	نخستین نمایشنامه نویس، میرزا آقا تبریزی
ترجمه	سرگذشت حاجی بابای اصفهانی (جیمز موریه) با ترجمه میرزا حبیب اصفهانی
تحقیقات ادبی و تاریخی	تاریخ بیداری ایرانیان در تاریخ مشروطه، ناظم الاسلام کرمانی

نویسندگان این دوره

قائم مقام فراهانی	علامه علی اکبر دهخدا
-------------------	----------------------

– نمودار درس دوم (رکن‌ها) –

رکن‌های (وزن و اژه‌ها) چهار هجایی								
مستفعل	مفاعیل	مفاعیل	مستفعلن	فاعلات	مفتعلن	فعلاتن	فاعلاتن	مفاعلن
UU--	U--U	UU-U	-U--	U-U-	-UU-	--UU	--U-	-U-U

رکن‌های سه هجایی			
مفعول	مُستفعل	فاعلن	فَعْلُن
U--	---	-U-	-UU

رکن‌های دو هجایی	
مستف (= فعلن)	فَعْلُن
--	-U

رکن تک هجایی
فع

– نمودار درس دوم (وزنها) –

فَاعِلَاتِن	مُفَاعِلِن	فَعْلُن
--U-	-U-U	-UU

مُفَاعِلِن	فَاعِلَاتِن	مُفَاعِلِن	فَعْلُن
-U-U	--UU	-U-U	-UU

مُفَعِّلِن	فَاعِلَاتُ	مُفَعِّلِن	فَع
-UU-	U-U-	-UU-	-

مُسْتَفْعِلُنْ	مُفَاعِلُ	مُسْفَعِلُنْ	فَعْل	=	مُفَعِّلُ	فَاعِلَاتُ	مُفَاعِلُ	فَاعِلُنْ
-U--	UU-U	-U--	-U		U--	U-U-	U--U	-U-

مُسْتَفْعِلُ	مُسْتَفْعِلُ	مُسْتَفْعِلُ	مُسْتَفْ	=	مُفَعِّلُ	مُفَاعِلُ	مُفَاعِلُ	فَعْلُنْ
UU--	UU--	UU--	--		U--	U--U	U--U	--U

– نمودار درس سوم –

بدیع معنوی			
و ...	تضمین	تلمیح	مراعات نظیر (تناسب)
	آوردن متن آیه، حدیث، مصراع، بیت یا سخن دیگری در شعر یا کلام	اشاره به موضوع داستان، آیه، حدیث و مثل	تناسب، هماهنگی و ارتباط معنایی (غیر از تضاد) واژه‌ها

– نمودار درس چهارم –

سبک شعر دوره بیداری		
سطح فکری	سطح ادبی	سطح زبانی
- آزادی - وطن - قانون - تعلیم و تربیت جدید - توجه به مردم - دانش‌ها و فنون جدید	- رواج قالب‌های کهن قصیده، مثنوی و دیگر قالب‌ها - رواج قالب‌های نوتر (مستزاد، چهارپاره) - گرایش به ترانه و تصنیف - پایبندی کمتر به آرایه‌های بیانی، بدیعی و سنت‌های ادبی در - شاعران سراینده به زبان مردم عادی - التزام سنت‌گرایان به عروض سنتی - التزام کمتر سرایندگان به زبان کوچه و بازار به عروض سنتی	- سادگی و روانی به قصد آگاه‌سازی مردم - توجه به واژگان کهن در شعر برخی از شعرا - رواج واژه‌های نو و فرنگی - کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌سازی

سبک نثر دوره بیداری		
سطح فکری	سطح ادبی	سطح زبانی
- همان درون‌مایه‌های شعر دوره بیداری - نوگرایی، تجدیدخواهی و آزادی‌طلبی با هدف تأثیر بر عموم - رواج طنز سیاسی – اجتماعی - دشمنی با استبداد و استعمار در نثر روزنامه‌ای - خزانه‌ستیزی به ویژه در نثر داستانی - حقوق مدنی زنان - تعلیم و تربیت نوین و همگانی	- کنار گذاشتن قیدوبندهای نثر مصنوع و فنی - ساده و گزارشی شدن - جداشدن صنایع ادبی از نثر - حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه‌های - داستان‌ها به عنوان یک ضعف تکنیکی - داستان‌نویسی مطابق با ذوق عامه و بدون - مطابقت با ادبیات داستانی جدید	- کم‌تر شدن ترکیب‌های ناآشنای عربی - ورود لغات انگلیسی، ترکی و فرانسوی - کاهش عبارت‌های وصفی دور و دراز و - لفظ‌پردازی بی‌جا در نامه‌ها و نوشته‌ها - سادگی و قابل فهم بودن - درستی جمله‌ها در ساختار و ترکیب زبان - و هماهنگی با طبیعت زبان

– نمودار درس پنجم –

اختیارات زبانی				
تغییر کمیت مصوّت‌ها		حذف همزه		
● کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند «ای» و «او» در انتهای کلمه: ● در صورتی که بعد از مصوّت، «ی میانجی» و بعد از آن مصوّت دیگری آمده باشد: علی ای: عَـلی یی معادل هجای کوتاه «لـ» آرزوی من معادل هجای کوتاه «زُ» ● تبصره، از واژه‌های تک‌هجایی مختوم به «او»، تنها «سو» می‌تواند این اختیار را داشته باشد.		بلند تلفظ کردن مصوّت کوتاه انتهای کلمه: ● در هنگام افزودن کسره، دَلِ من ● در هنگام افزودن «واو عطف»، با صدای مصوّت «ـَ»، دَل و جان: دِلُ جان ● وقتی انتهای واژه کسر دارد: نامِه رسید، نامِـ رسید تو نَه		
		من آدم		
		من	آ	مَ
		–	–	–
		–	–	–
		(بدون حذف همزه)		
		مَ	نا	مَ
		–	–	–
		–	–	–
		(حذف همزه)		

– نمودار درس ششم –

بدیع معنوی			
و ...	متناقض نما	تضاد	لَفّ و نشر
	استفاده هم‌زمان از واژه‌ها و مفاهیم متضاد به گونه‌ای که جمع و ترکیب غیرمنطقی آن مفاهیم به نظر برسد: <u>شبم به روی تو روزست و دیده‌ها به تو روشن (سعدی)</u> <u>دردی دردی</u> <u>غمت از هر چه شادی دلگشا تر</u> <u>(قیصر امین‌پور)</u>	استفاده از واژه‌های دارای معنای عکس یکدیگر: پیر و جوان روز و شب	آوردن دو یا چند واژه در کنار هم و سپس آوردن دو یا چند واژه به گونه‌ای که با آن دو یا چند واژه نخست یک‌به‌یک مرتبط باشند: چشم و گوش، نور و صدا را حس می‌کنند. (مرتب) چشم و گوش، صدا و نور را حس می‌کنند. (مستوی)

– نمودار موضوعات درس هفتم –

دوره معاصر تا قبل از انقلاب	
محدوده تاریخی ۱۳۰۴ تا ۱۳۵۷ ه. ش	تجدد و نوگرایی در ابعاد زندگی ایرانیان از جمله شعر و نثر

- هم‌زمانی پیدایش شعر معاصر ایران با سه رویداد تاریخی
- ← (۱) انقلاب مشروطه
 - ← (۲) پایان سلسله قاجار
 - ← (۳) سلطنت رضاشاه

وضعیت عمومی و تاریخی ادبیات پیش از انقلاب	دوره رضاشاه: ایجاد نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرا و گرایش به شعر ترجمه‌ای
	دوره محمدرضاشاه: ایجاد آزادی‌های نسبی سیاسی و اجتماعی ← در آغاز سلطنت • انزای روشنفکران به دلیل سیاست‌های نادرست او ← در ادامه سلطنت

- شعر معاصر تا قبل از انقلاب
- ← پیشگامان شعر نو: تقی رفعت، شمس کسمایی، ابوالقاسم لاهوتی، جعفر خامنه‌ای، نیما یوشیج
 - ← دوره اول: (از ۱۳۰۴) سلطنت رضاخان تا ۱۳۲۰
 - ← دوره دوم: از آغاز حکومت محمدرضاشاه تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲
 - ← دوره سوم: از کودتای ۲۸ مرداد تا قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲
 - ← دوره چهارم: از ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷
 - ← دسته‌بندی شعر فارسی

شاعران دوره معاصر			
پروین اعتصامی	(محمدحسین بهجت) شهریار	نیما یوشیج (علی اسفندیاری)	مهدی اخوان ثالث
استاد مناظره‌گویی معاصر اوج سخن پروین ← قطعه در قصیده ← پیرو ناصرخسرو و سعدی	منظومه ← حیدربابایه سلام ترکی آذری در غزل ← تأثیر از حافظ	پدر شعر نو فارسی افسانه ← بیانیه شعر نو ققنوس ← تثبیت جریان نوگرایی	از موفق‌ترین رهروان شعر نیمایی زبان حماسی و باستان‌گرایی آثار ← آخر شاهنامه، زمستان، از این اوستا

نثر معاصر تا قبل از انقلاب (اتفاقات مهم سال ۱۳۰۱)	اولین رمان اجتماعی ← تهران مخوف ← مرتضی مشفق کاظمی آغاز نثر داستانی ← یکی بود یکی نبود (داستان کوتاه) ← سید محمدعلی جمال‌زاده اولین نمایش‌نامه ← جعفرخان از فرنگ برگشته ← حسن مقدم
--	--

- دسته‌بندی نویسندگان این دوره
- ← نسل اول: گسترش داستان‌نویسی نوین با: (۱) صادق هدایت: سگ ولگرد / (۲) بزرگ علوی: چشم‌هایش / (۳) صادق چوبک: تنگسیر
 - ← نویسندگان سبک تلفیقی: [از آن‌چه خود داشتیم] ← جلال آل احمد / سیمین دانشور / تقی مدرسی / محمود اعتمادزاده / غلام‌حسین ساعدی / جمال میرصادقی
 - ← نویسندگان دوره مقاومت (مبارزات ملی‌شدن صنعت نفت و قیام ۱۳۴۲) ← احمد محمود / علی محمد افغانی / هوشنگ گلشیری / امین فقیری

(۱) مضمون رایج ← پایداری و مبارزه

(۲) حاکم بودن اضطراب سیاسی در داستان این دوره از بدفرجامی و زندان

(۳) روی آوردن به داستان کوتاه

(۴) ترجمه آثار داستانی آمریکای لاتین

ویژگی‌های نثر این دوره (۵) همدردی با ستم‌کشیدگان دنیا

(۶) کثرت و زیادی نویسندگان

(۷) بهره‌گیری از زبان عامیانه

(۸) ترجمه رمان‌های اروپایی

(۹) آشنایی با تحقیقات اروپاییان

دوره انقلاب اسلامی

- ایجاد دگرگونی در فضای فرهنگی و هنری جامعه
- به وجود آمدن فضای تازه در شعر و نثر
- به کار گرفتن اندیشه و مضامین مذهبی و عرفانی
- رشد طنز و انتقاد اجتماعی

(۱) جریان کمال یافته و پیشکسوت ← حمید سبزواری، قیصر امین‌پور، گرماردی، سید حسن حسینی، مردانی

(۲) ادامه‌دهنده جریان‌های ادبی قبل از انقلاب ← هوشنگ ابتهاج، حسین منزوی، علی محمد افغانی و محمود دولت‌آبادی

(۳) شاخه جوان ادبیات انقلاب ← علی‌رضا قزوه، سلمان هراتی

تداوم ادبیات (شعر انقلاب)
در سه شاخه

نیمایی، غزل، دوبیتی، رباعی، مثنوی / در ادامه ← چهارپاره، قصیده، ترکیب‌بند
ابتکارات جدید ← غزل - مثنوی.

قالب‌های رایج شعر پس از انقلاب

ادامه روند تکامل طبیعی داستان

حضور پررنگ داستان کوتاه

حضور چهره‌های پیشکسوت قبل از انقلاب در نویسندگی ← محمود دولت‌آبادی، احمد محمود،

اسماعیل فصیح، هوشنگ گلشیری

فعالیت مجدد کانون نویسندگان

ایجاد دو جبهه متفاوت از اهل فرهنگ به دلیل شرایط سیاسی

شکوفایی رمان‌نویسی

نوشتن خاطره‌نویسی و عوالم معنوی دوران جنگ

رواج نوشتن قطعه ادبی و ادبیات نمایشی

تلاش جناح دگراندیش به دید جزئی‌نگر

دهه شصت

نثر انقلاب

دهه هفتاد

نمودار موضوعات درس هشتم

اختیارات وزنی			
بلندبودن هجای پایان مصراع	آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن	ابدال	قلب
ما ه را مانی و لی کن ما ه را -U- - - U- - - U- گف تار نیست U- U- نیست نیست - U- هجای پایانی مصراعها چه کوتاه و چه کشیده، بلند به حساب می آید.	یا رکن آغازین مصراع اول، یا رکن آغازین مصراع دوم یا رکن آغازین هر دو مصراع بُت ت خُد را ب ش گن خا رُ د لیل -U U - - U U - - U U - فاعلاتن فعلاتن فعلن نام ور شو ب ف تو و ت ج خ لیل -U- - - U U - - U U - فاعلاتن رکن اول مصراع دوم	به جای دو هجای کوتاه کنار هم (UU) در میان مصراع، یک هجای بلند (-) به کار می رود. ع ش ق ت می ور ر م بس - UU - - UU - خ ی ل ت بس یا ری هست - - UU -	یک هجای بلند و یک هجای کوتاه کنار هم را در میان مصراع جابه جا کند: تبدیل: U- به U- و بالعکس: U- به U-

نمودار موضوعات درس نهم

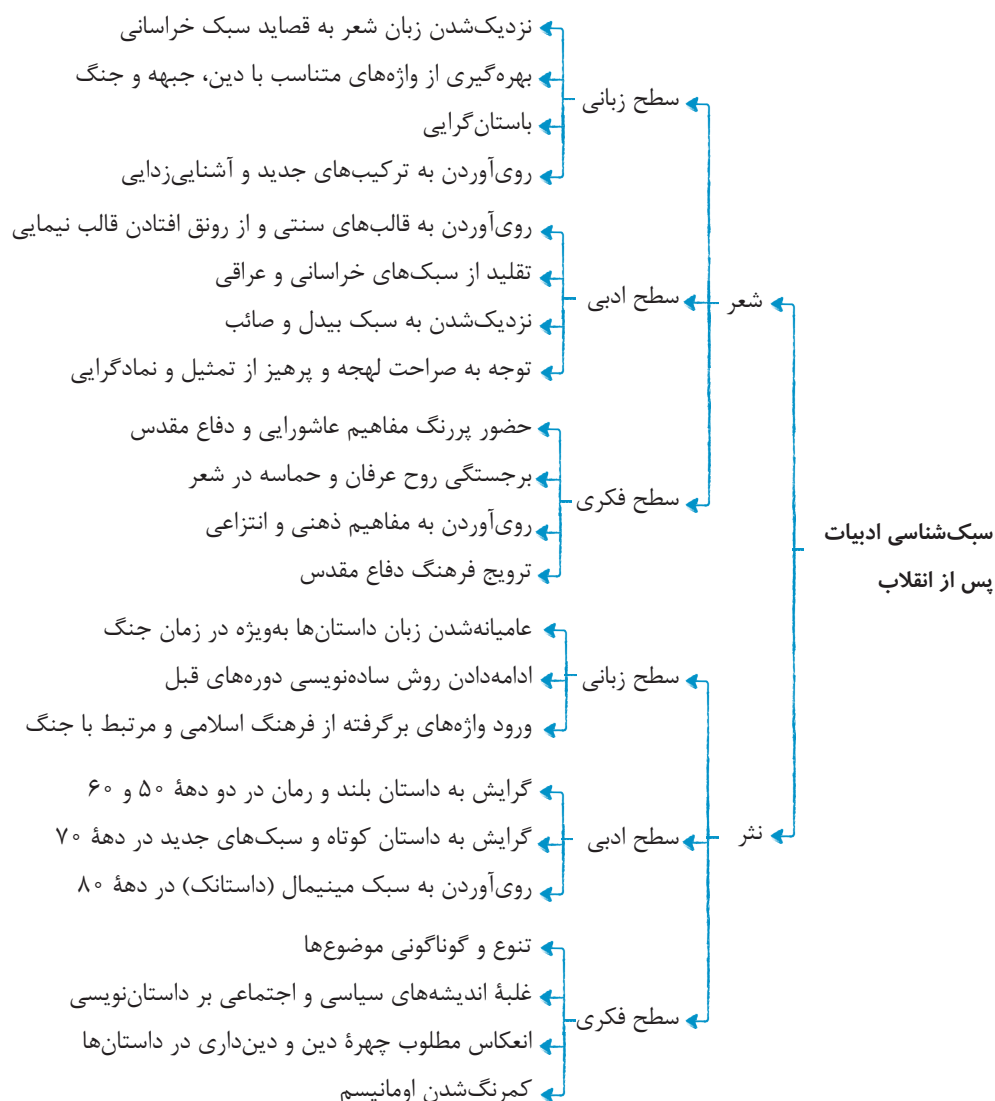
آرایه ها		
اغراق	ایهام	ایهام تناسب
زیاده روی در توصیف، مدح، ستایش، ذم و نکوهش. بزرگ نشان دادن معانی کوچک کوچک نشان دادن معانی بزرگ فرو ریخت چون رود خون از برش (بزرگ نمایی در شدت خونریزی) مناسب ترین آرایه برای اشعار حماسی	دریافت هم زمان چند معنا از یک واژه گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد (۱) رایحه و عطر (۲) آرزو و تمنا لازمه تشخیص ایهام آشنایی با واژه های ایهام ساز و معانی متفاوت آنهاست.	به کاربردن واژه ای با حداقل دو معنی که یکی از معانی آن در کلام پذیرفتنی است، اما معنی دیگرش با بعضی از واژه های سخن (شعر یا عبارت) تناسب دارد. چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب مَهرم به جان رسید و به عتیق بر شدم در معنی «محبت» مورد نظر در بیت در معنی «خورشید» غیر کاربردی و تناسب با «آفتاب»

آب: آبرو - مایع نوشیدنی آهنگ: نغمه و صدا - قصد و تصمیم باز: دوباره - وسیع - نوعی پرنده یه: نوعی میوه - بهتر پروانه: نوعی حشره - مجوز تاب: تاب و توان - پیچ	چین: کشور چین - پیچ و شکن خطر: ارزش - حادثه داد: عدل - عطا - فریاد دام: حیوان اهلی - تله روان: جاری - روح و جان	شانه: ابزار آرایشگری - کتف عهد: روزگار - پیمان کام: آرزو - دهان مهر: محبت - خورشید نهاد: قرارداد - سرشت هوا: میل و آرزو - جریان جو
--	--	--

فهرستی از واژه های ایهام ساز

– نمودار موضوعات درس دهم –

– نمودار درس یازدهم –

رجز مثنی سالم ← «۸» مستفعلن در کل بیت (۴ بار هر مصراع) در رکن پایانی هجای آخر حذف نشده است.

بحر رجز ← از تکرار «مستفعلن» ← رجز مستس سالم ← «۶» مستفعلن در کل بیت و هجایی از رکن پایانی حذف نشده است.

رجز مربع سالم ← «۴» مستفعلن در کل بیت بدون حذف هجای آخر از رکن پایانی.

هزج مثنی سالم ← «۸» مفاعیلن در کل بیت بدون حذف هجای پایانی از رکن آخر.

بحر هزج ← از تکرار «مفاعیلن» ← هزج مستس محذوف ← «۶» مفاعیلن در کل بیت حذف هجای پایانی رکن آخر
مفاعیلن مفاعی (فعولن)
_ _ _ U ← _ _ _ U

رمل مثنی سالم ← ۸ بار فاعلاتن در کل بیت (هر مصراع ۴ بار) بدون حذف هجای پایانی از آخر رکن پایانی.

بحر رمل ← از تکرار «فاعلاتن» ← رمل مثنی محذوف ← ۸ بار فاعلاتن در کل بیت و حذف هجای پایانی از آخر رکن پایانی
_ U _ ← _ _ U _
فاعلاتن فاعلن

رمل مستس محذوف ← ۶ بار فاعلاتن در هجای پایانی رکن آخر حذف شده است.
_ U _ ← _ _ U _
فاعلاتن فاعلن

متقارب مثنی سالم ← ۸ بار فعولن در کل بیت هجای آخر از رکن پایانی حذف نشده است.

بحر متقارب ← از تکرار «فعولن» ← متقارب مثنی محذوف ← ۸ بار فعولن در کل بیت با حذف هجای آخر از رکن پایانی
_ U ← _ _ U
فعولن فعل

نام گذاری اوزان
شعر فارسی

مصراع کوتاه و بلند و طول مصراعها و تعداد هجاها یکسان نیست.

برابر نبودن تعداد وزن واژه‌ها در مصراعها

حذف یک یا دو و سه هجا در آخر رکن پایانی مصراع

شعر نیمایی وزن عروضی دارد، اما تعداد هجاها و رکن‌های عروضی مصراعها برابر نیست.

ویژگی‌های وزن شعر نیمایی

– نمودار درس دوازدهم –

آرایه‌ها		
اسلوب معادله	حسن آمیزی	حسن تعلیل
ذکر موضوعی در یک مصراع و آوردن مثال و مصداقی برای آن در مصراع دیگر. ● عیب پاکان زود بر مردم هویدا می‌شود ← موضوع موی اندر شیر خالص زود پیدا می‌شود ← مثال روش یافتن اسلوب معادله: (۱) هر مصراع مستقل است و هیچ ارتباط دستوری بین دو مصراع نیست. (۲) می‌توان جای دو مصراع را عوض کرد. (۳) می‌توان میان مصراع‌ها «همان‌طور که» یا علامت «=» گذاشت. (۴) واژه‌ها یا ترکیب‌های دو مصراع را می‌توان معادل یکدیگر قرار داد. عیب پاکان هویدا می‌شود. ↑ ↓ موی شیر خالص پیدا می‌شود.	آمیختن دو یا چند حس مختلف با هم: ● خنده شیرین ← خنده ← شنوایی شیرین ← چشایی شعر ← شعر ← شنوایی تر ← لامسه حسن آمیزی به دو شکل به کار می‌رود: (۱) با ترکیب‌سازی از دو امر با درک و دریافت حواس متفاوت: قصه تلخ / بخت سیاه (۲) با فعل و در ساختار جمله: تلخ مگوی از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر.	ذکر دلیل غیرواقعی، اما شاعرانه و هنری برای یک پدیده: ● تویی بهانه آن ابرها که می‌گریند پدیده ← باران دلیل شاعرانه ← فراق یار حسن تعلیل به دو شکل به کار می‌رود: (۱) با حروف ربط: زیرا، که، از آن و ... (۲) بدون حرف ربط و صرفاً با توجه به معنی و مفهوم

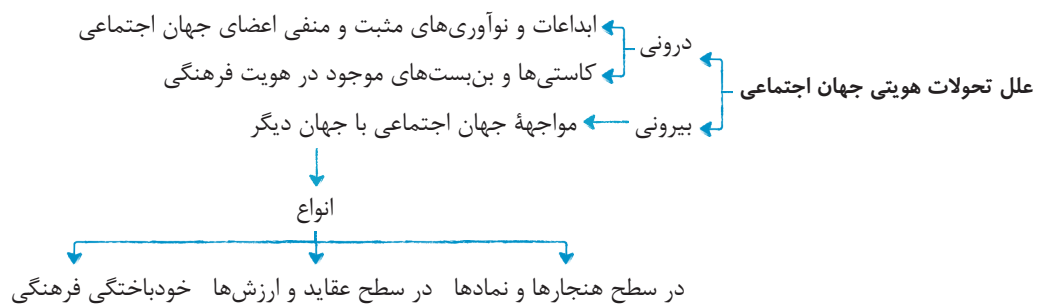
جامعه‌شناسی دهم

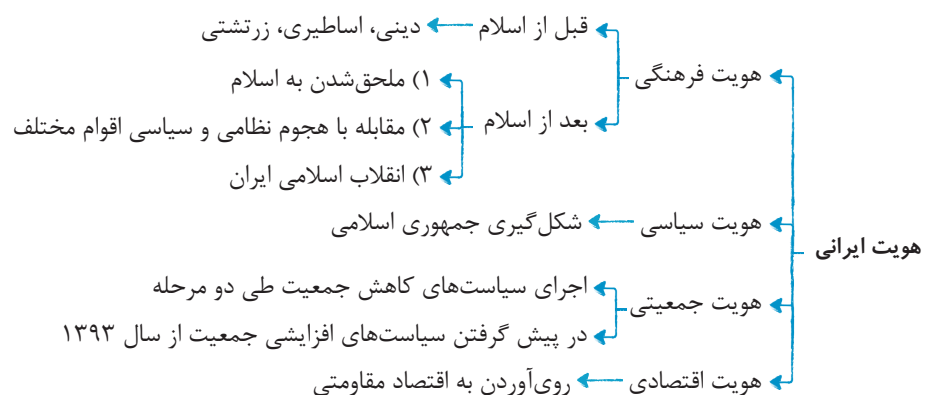
فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی

جهان اجتماعی ۱ تعارض فرهنگی ← تزلزل فرهنگی ← بحران هویت فرهنگی ← تحول فرهنگی جهان اجتماعی ۲

انواع از خودبیگانگی فرهنگی

- تاریخی
- حقیقی (فطری)

جامعه‌شناسی یازدهم

دوره‌های تاریخ فرهنگ غرب

- یونان و روم باستان
- قرون وسطی
- رنسانس

غرب جدید

- آثار فرهنگ جدید غرب بر زندگی اجتماعی
- توجه به علم، فناوری و صنعت
- اقتصاد و سرمایه‌داری
- شکل‌گیری حقوق بشر
- لیبرالیسم سیاسی (لیبرال دموکراسی)

مراحل شکل‌گیری نظام نوین جهانی

- پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار
- پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت
- به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری
- استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی

تحولات نظام جهانی

- تحولات اقتصادی
- وابستگی اقتصادی کشورهای غیرغربی به غرب
- تحولات سیاسی
- افول دولت - ملت‌ها و جهانی‌شدن
- تحولات فرهنگی
- شکل‌گیری امپراتوری رسانه‌ای
- تأثیرگذاری غرب بر جوامع غیرغربی
- در حوزه فرهنگ عمومی
- از طریق رسانه
- در تربیت نخبگان
- از طریق
- توزیع هدفمند علوم طبیعی و انسانی
- تثبیت مرجعیت علمی غرب

چالش فقر و غنا

- نتیجه لیبرالیسم اولیه است.
- چالش شرق و غرب
- بلوک غرب: آمریکا و کشورهای اروپای غربی
- بلوک شرق: شوروی، چین و کشورهای اروپای شرقی
- جوامع لیبرالی
- آزادی
- شعار
- جوامع سوسیالیستی
- عدالت

جنگ‌های جهانی

- نتیجه رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود.
- بر مبنای اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و لیبرالیستی

چالش‌های جهانی

- نظام اقتصادی را دچار اختلال می‌کنند.
- بحران‌های اقتصادی
- شباهت: هر دو هویتی اقتصادی دارند.
- مقایسه با چالش فقر و غنا
- تفاوت
- مستمر یا دوره‌ای و مقطعی بودن
- فشار به اقشار ضعیف یا تمامی جامعه
- بحران‌های زیست‌محیطی
- نتیجه نگاه فرهنگ مدرن غرب به طبیعت است.
- ابعاد
- افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن
- بحران‌های معرفتی
- ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی آن
- بحران معنویت

جامعه‌شناسی دوازدهم

درس ۱: ذخیره دانشی -

درس ۲: علوم اجتماعی -

- درس ۳: نظم اجتماعی -

– درس ۴: کنش اجتماعی –

درس ۵: معنای کنش

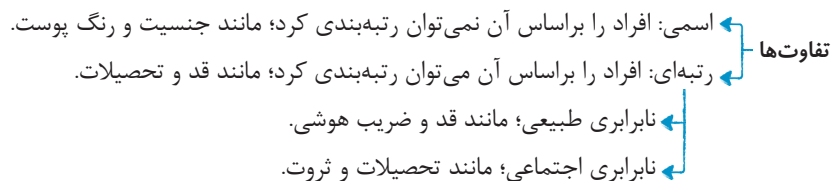
- پرسش از معنای زندگی
 - همواره ذهن انسان‌ها و بسیاری از اندیشمندان را به خود مشغول کرده است.
 - مسئله معنا درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.
- پیچیدگی پدیده‌های انسانی و اجتماعی
 - بررسی و مطالعه پدیده‌های انسانی و اجتماعی، بدون توجه به عمق آن‌ها، به نتیجه‌گیری‌های غلط منجر می‌شود.
 - وجود نظریات مختلف درباره پدیده‌های اجتماعی (مانند خودکشی)، نشان‌دهنده پیچیدگی، عمق و دشواری فهم آن‌هاست.
 - برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق آن‌ها را نادیده می‌گیرند → آشنایی‌زدایی
- جامعه‌شناسی تفسیری
 - نظریه پردازان: ویلهلم دیلتای و ماکس وبر
 - روند شکل‌گیری جامعه‌شناسی تفسیری: توجه به معنای کنش و متفاوت بودن رفتار انسان با پدیده‌های طبیعی
 - ضرورت فهم معنای کنش → پدید آمدن جامعه‌شناسی تفسیری
 - موضوع: کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها
 - روش: تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)
 - هدف: معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی
 - ابزارهای پژوهش → کیفی: قوم‌نگاری و مطالعه موردی
 - کارکردها: تبیین، توصیف و تفهیم
 - دلیل استفاده از روش‌های کیفی در جامعه‌شناسی تفسیری: خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی، موجب پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلفی می‌شود. این جهان‌ها معانی متفاوتی پدید می‌آورند → بنابراین باید از روش‌هایی استفاده کرد که این تفاوت‌ها را در نظر بگیرد (روش‌های کیفی).
- روش‌های کیفی
 - قوم‌نگاری: پژوهشگر خود را در شرایط یک قوم یا گروه قرار می‌دهد. براساس مشاهده مشارکتی است. / محقق در آن به دنبال پرده برداشتن از معانی نهفته در کنش‌هاست.
 - مطالعه موردی: برای بررسی تمام ابعاد یک پدیده اجتماعی مورد استفاده قرار می‌گیرد. / محقق در آن عمق پنهان و منحصر به فرد یک پدیده را نشان می‌دهد.

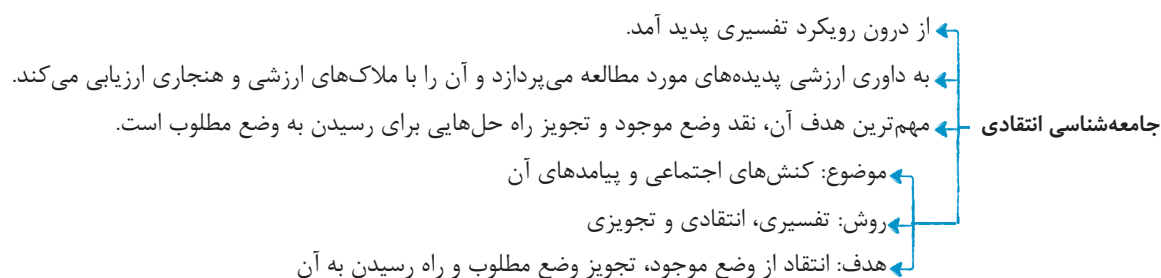
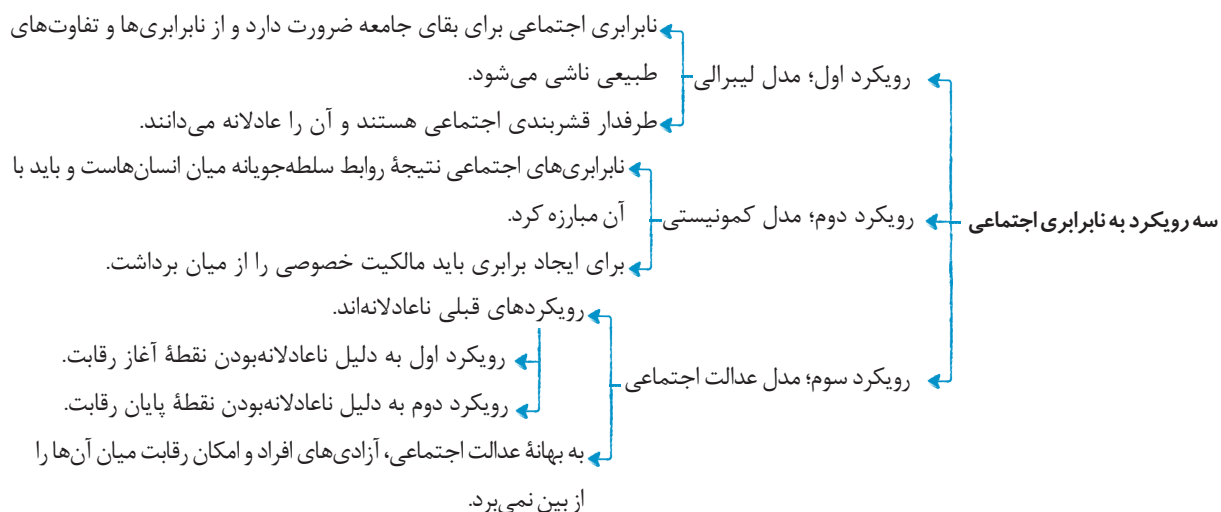

درس ۶: قدرت اجتماعی -

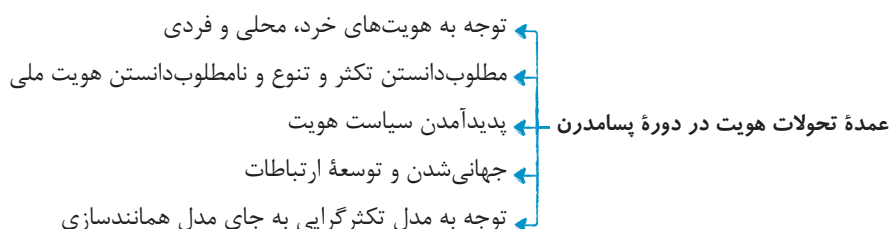
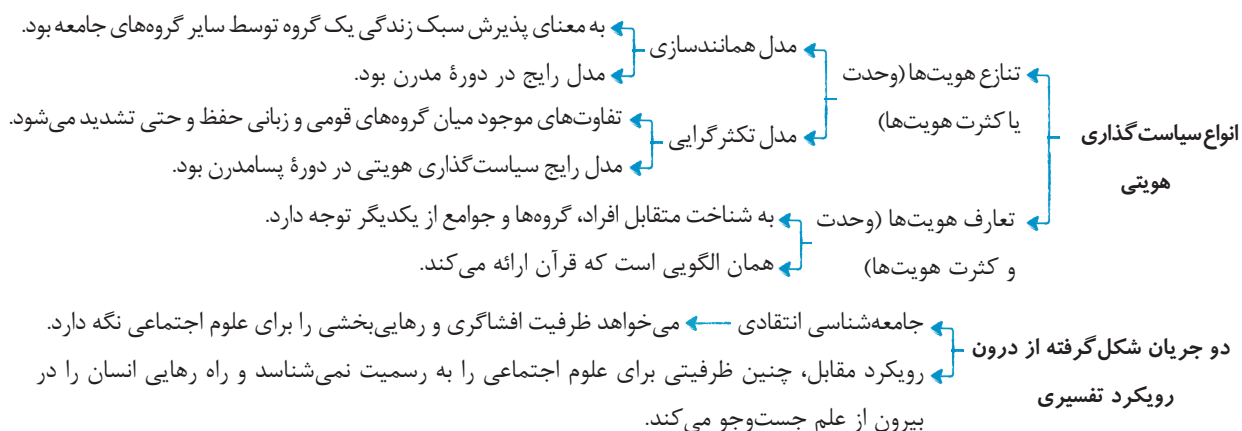

درس ۷: نابرابری اجتماعی -

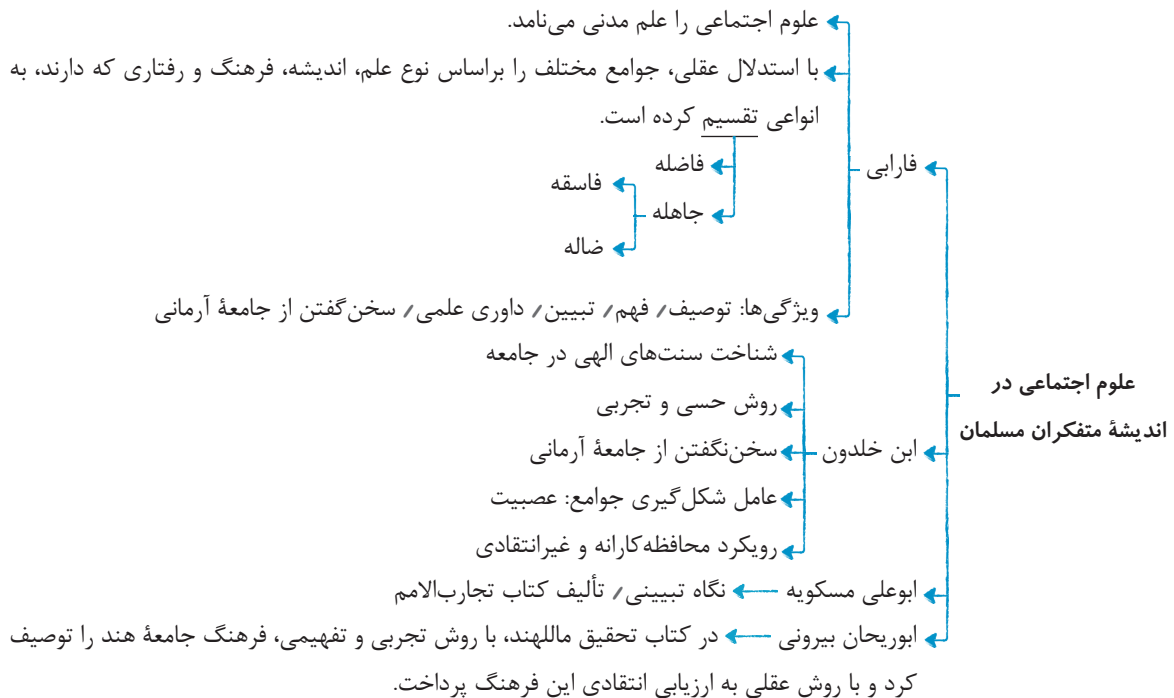
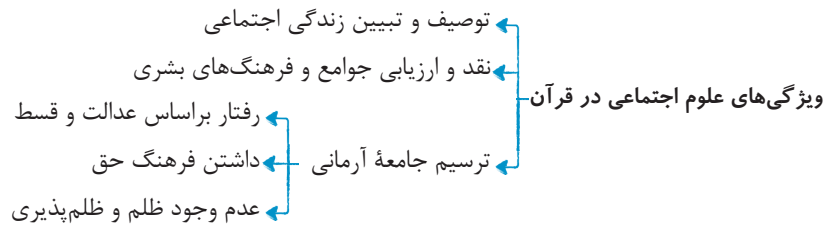
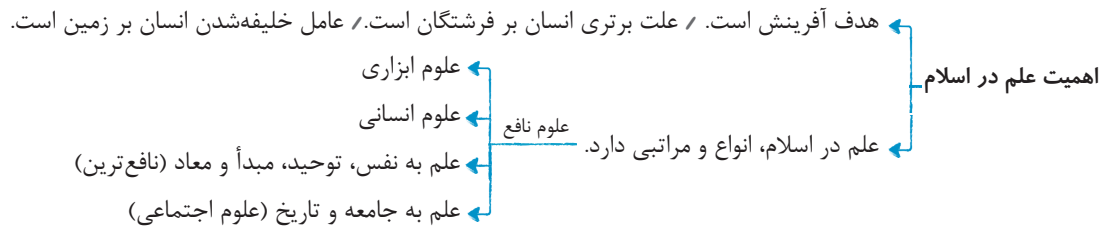

– درس ۸: سیاست هویت –

درس ۹: پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام -

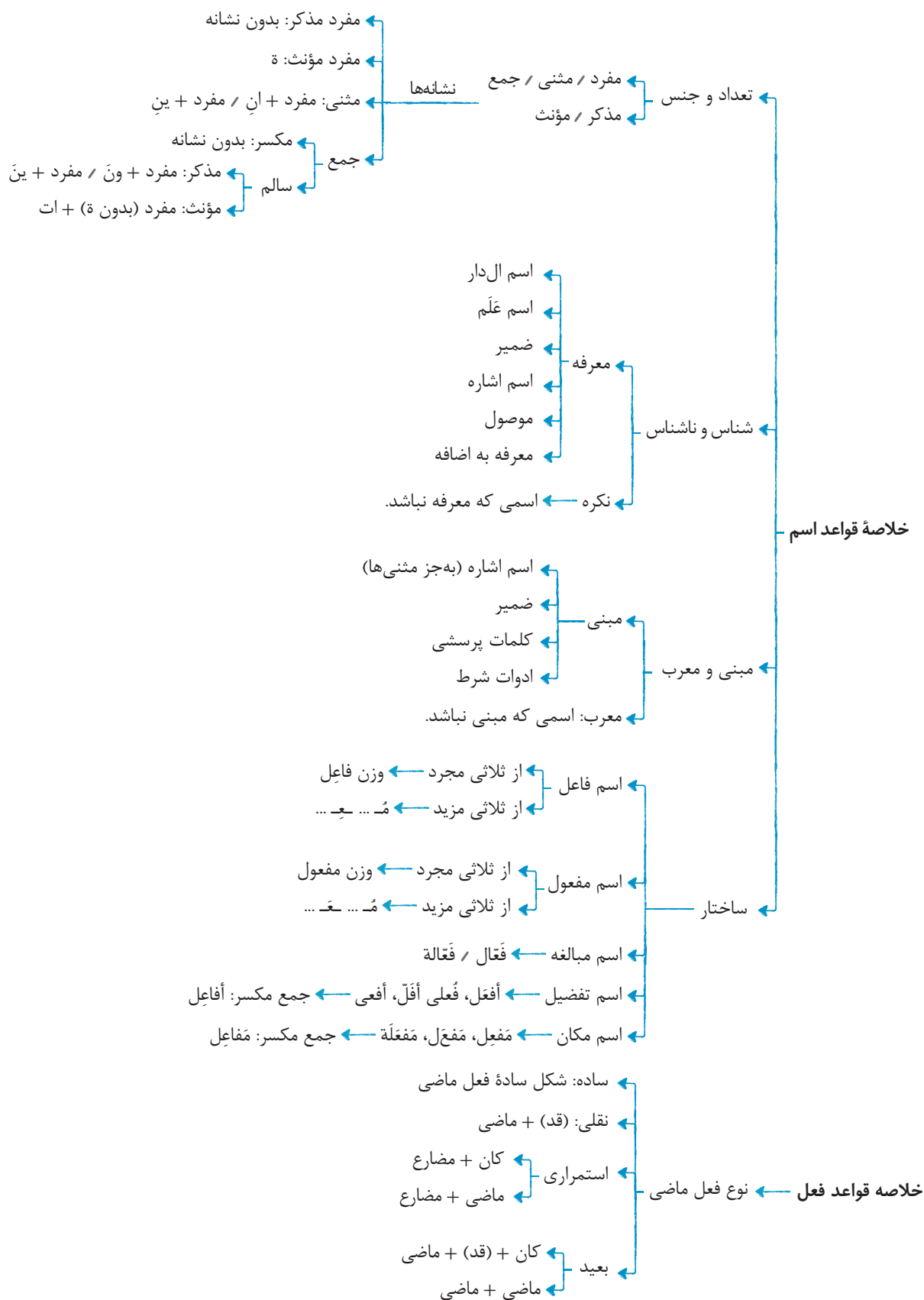

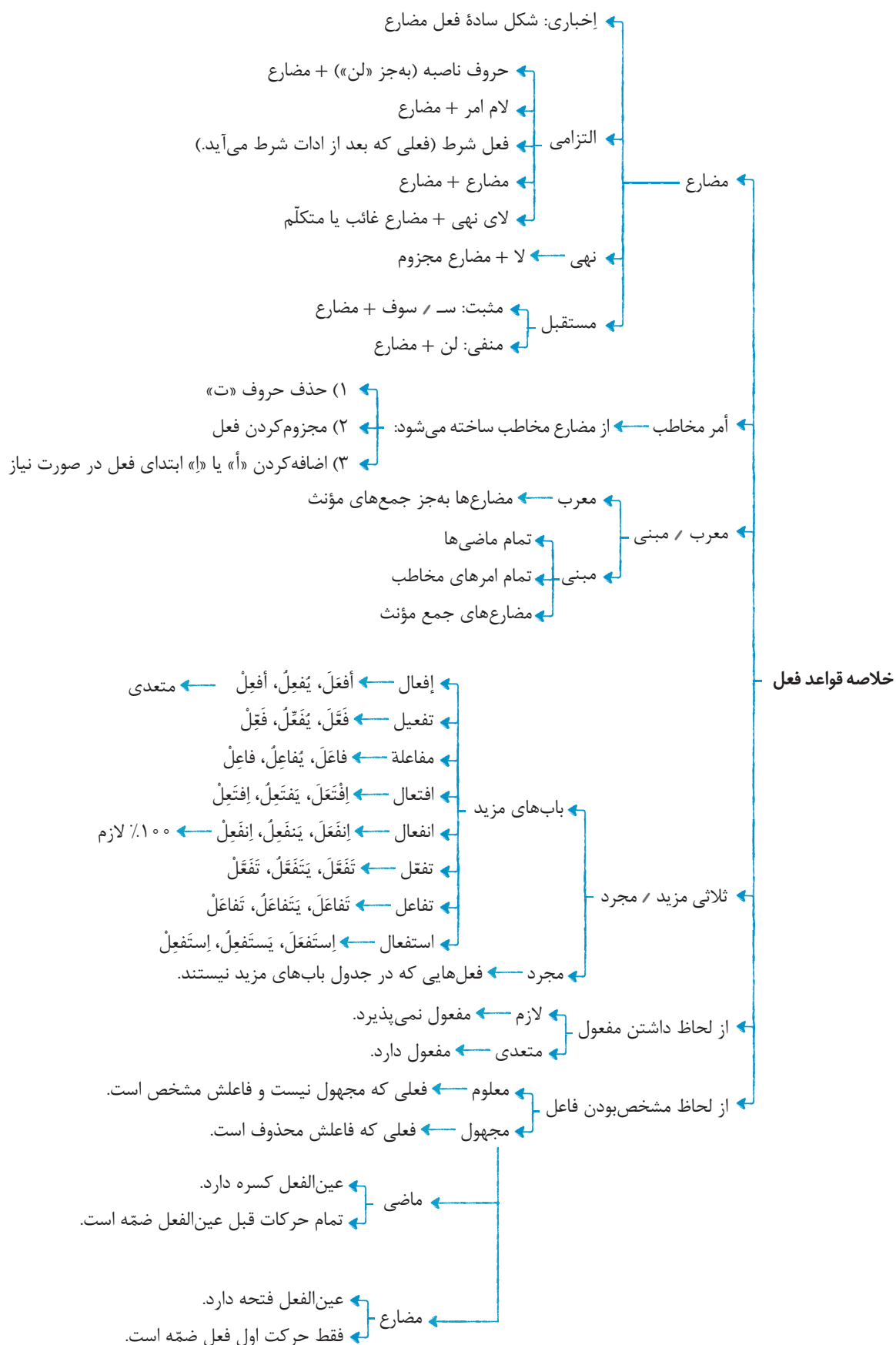
– درس ۱۰: افق علوم اجتماعی در جهان اسلام –

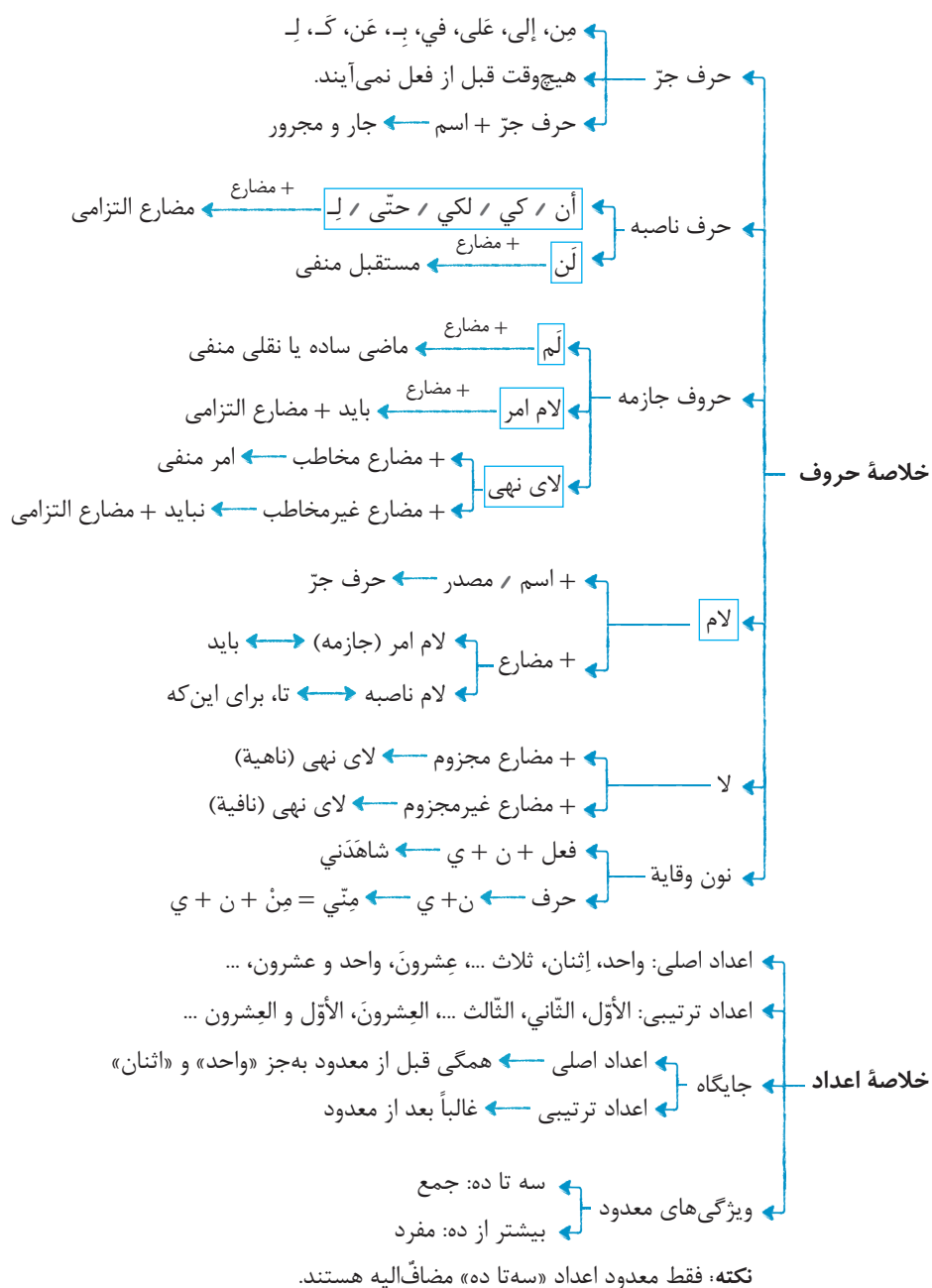

عربی دهم و یازدهم

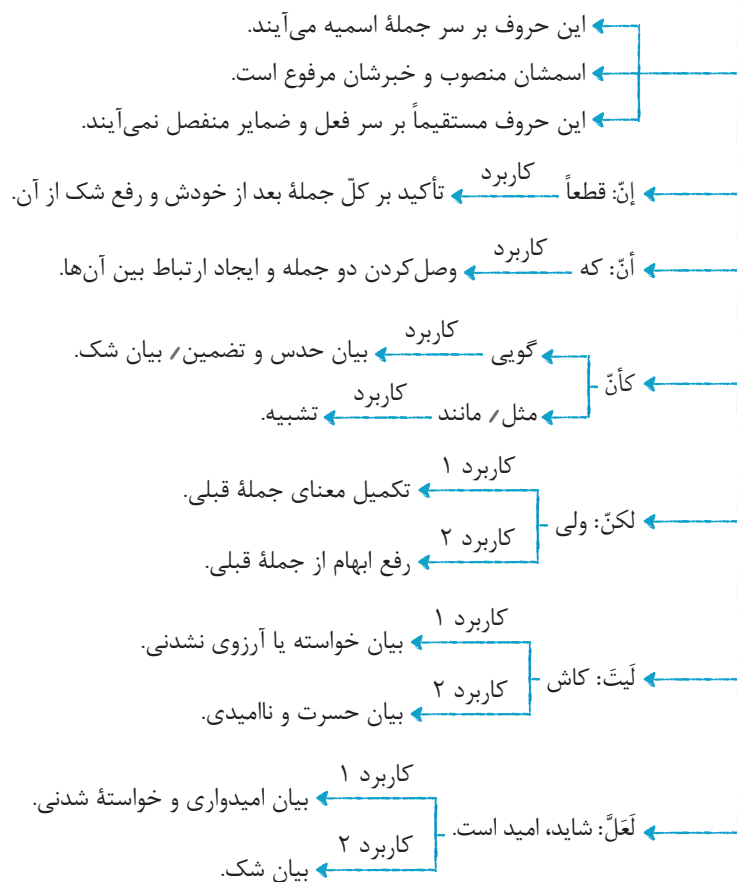

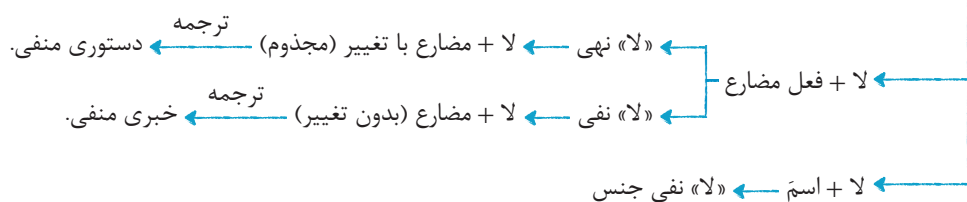

درس ۱ دوازدهم

حروف مشبّه بالفعل

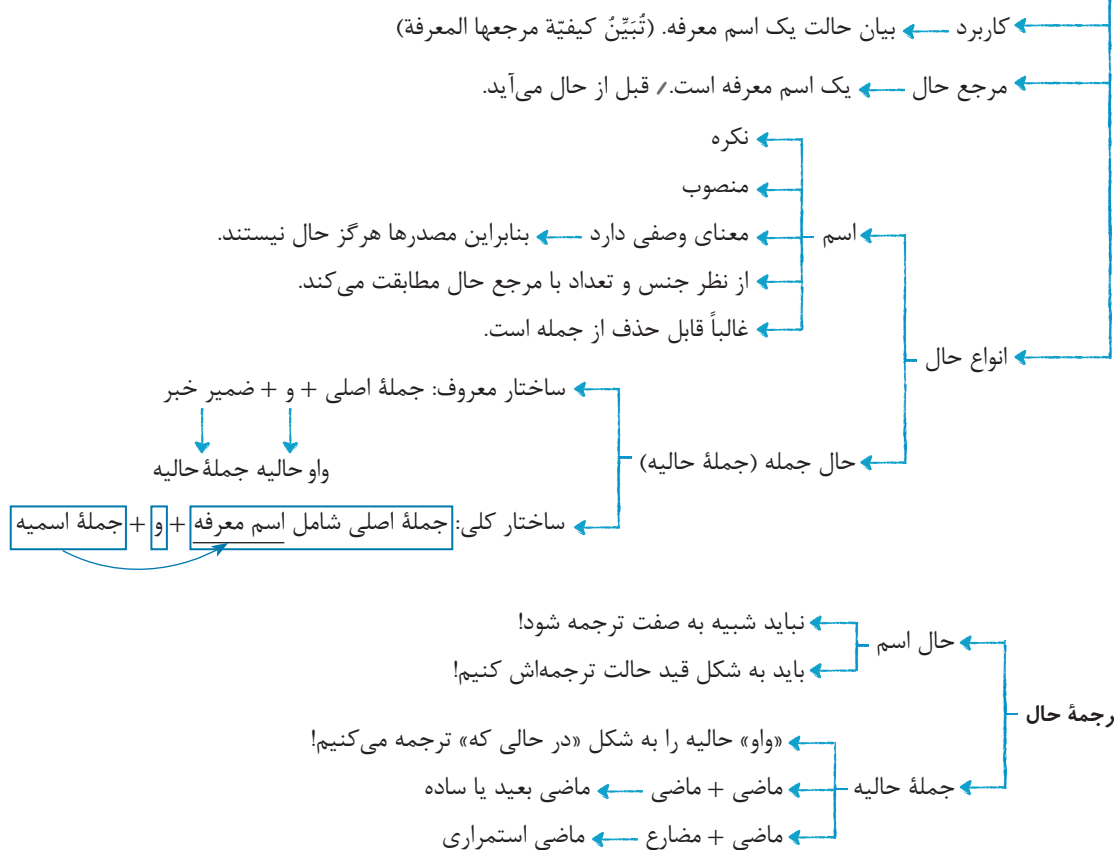

انواع لا

درس ۲ دوازدهم

حال

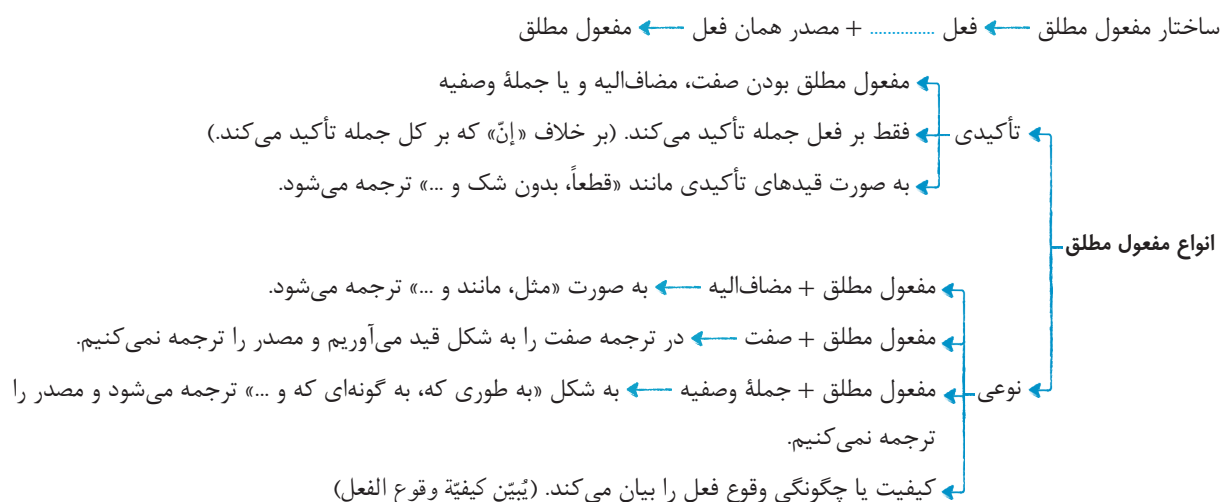

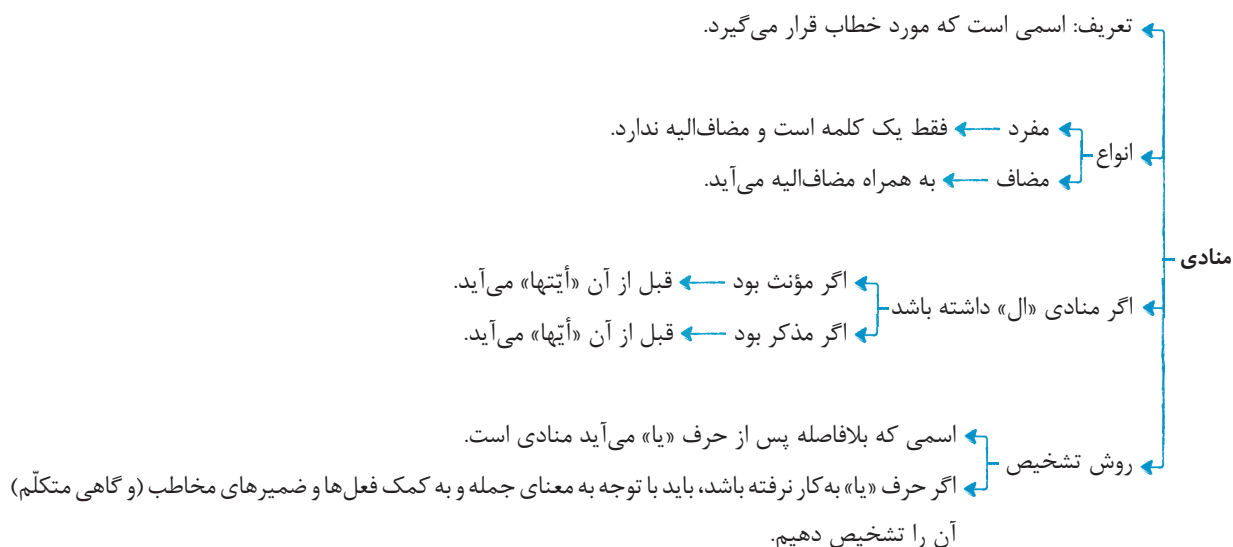
درس ۳ دوازدهم

درس ۴ دوازدهم

♦♦ درس ۵ دوازدهم ♦♦

تاریخ دهم و یازدهم

تاریخ علمی است که به مطالعه جنبه‌های تمدن و زندگی انسان و جوامع در گذشته پرداخته و علل و نتایج آن را بررسی و تحلیل می‌کند.

کلیات علم تاریخ

- زمان و مکان ← دو رکن اصلی تاریخ
- منابع ←
 - اصلی (دست اول) ← نوشتاری و غیرنوشتاری
 - فرعی (دست دوم) ← مقالات، پژوهش‌ها و ...
- باستان‌شناسی ←
 - کشف و شناسایی
 - حفاری و کاوش
 - استخراج و تنظیم اطلاعات

جهان در عصر باستان

- تقسیم گذشته بشری به دو دوره پیش از تاریخ و تاریخی براساس خوانده‌شدن تطبیقی
- کشاورزی ← پیدایش تمدن‌ها
- بین‌النهرین و مصر؛ نخستین تمدن‌هایی که در اثر تولید مازاد و کشاورزی شکل گرفتند.
- هند ← تمدنی در کنار رود سند / پیدایش پادشاهی پس از شورش چندراگوپتا
- چین ← شی‌هوانگتی (ژنگ) ← با اقداماتش حکومتی واحد تشکیل داد. / سلسله‌هان و اشاعه عقاید کنفوسیوس
- یونان و روم باستان ← عصر دولت - شهرها در یونان: تقابل آتن و اسپارت و بروز حکومت مبتنی بر دموکراسی / از جمهوری تا امپراتوری در روم ← تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی در زمان کنستانتین

دوران تاریخی ایران و عهد باستان

- تمدن ایلام و مواجهه با همسایگان بین‌النهرینی ← تشکیل حکومت واحد
- مهاجرت آریایی‌ها به فلات ایران و آغاز دوران جدید
- شکل‌گیری حکومت‌های ماد، هخامنشی و اشکانی
- تحولات سیاسی و افزایش مرزهای قلمرو در زمان هخامنشیان و اشکانیان
- سقوط هخامنشیان به دست اسکندر مقدونی و آغاز حکومت سلوکیان
- روی کار آمدن ساسانیان ← ایجاد حکومت مرکزی (نه ملوک‌طوایفی) ← رسمی شدن مذهب زرتشت ← یکپارچه‌شدن قلمرو ایران زمین (ایران‌شهر)
- سقوط ساسانیان در اثر عوامل اقتصادی و سیاسی و اجتماعی

اوضاع اجتماعی ایران در عهد باستان (از ماد تا ساسانیان)

- آیین کشورداری از دوران هخامنشیان تا ساسانیان منسجم‌تر و متحول شد.
- در هر دوره، قضاوت و دادرسی به شیوه خاصی انجام می‌شد.
- سپاه و ارتش از اهمیت پیاده‌نظام تا اهمیت سواره‌نظام تغییر کرد.
- افزایش نابرابری ← افزایش فتوحات و توسعه تشکیلات حکومتی ← عامل پیدایش نظام طبقاتی
- خانواده ← با گسترش شهر و شهرنشینی و مهاجرت به شهرها در دوره ساسانی کوچک‌تر شد.
- اوضاع اجتماعی ایران در عهد باستان ← کشاورزی اساس اقتصاد در عهد باستان بود.
- منابع درآمد حکومت‌ها در ایران باستان: (۱) مالیات کشاورزی و دام (۲) مالیات پیشه‌وران (۳) مالیات سرانه (۴) عوارض گمرکی (۵) عوارض حمل‌ونقل (۶) حق بهره‌برداری از معادن و جنگل‌ها
- آیین زرتشت و تحولات آن ← رسمی شدن در زمان ساسانیان
- کهن
- زبان‌های ایران در طول تاریخ ← میانه
- نو

درس اول تاریخ دوازدهم: تاریخ نگاری و منافع دوره معاصر

(۱) سنتی:

الف) تأکید بر ثبت وقایع شاهان با زبان ادبی و بسیار دشوار

ب) تاریخ نگاران مورخ دربار بودند، نه حقیقت!

ج) تاریخ گیتی گشا، دره نادره و جهان گشای نادره

(۲) معاصر:

الف) توجه به غرب پس از جنگ های ایران و روسیه

ب) ترجمه آثار اروپایی از زمان عباس میرزا

ج) گسترش ترجمه در زمان ناصرالدین شاه: تأسیس مدرسه دارالفنون، دارالطباعه

دولتی و دارالترجمه همایونی

(۱) انواع تاریخ نگاری

تحولات تاریخ نگاری دوره معاصر

(۱) تاریخی

(۲) خاطرات

(۳) سفرنامه ها

(۱) روزنامه ها

(۲) مجلات

(۳) اسناد و منابع آرشیوی

(۴) بناها، اشیاء و وسایل

(۲) گونه های منابع تاریخی

♦♦ درس دوم تاریخ دوازدهم: ایران و جهان در آستانه دوره معاصر ♦♦

- ← پس از سقوط صفوی افغان‌ها بر ایران مسلط شدند
- ← (۱) روی کار آمدن نادرشاه افشار
- ← (۲) روی کار آمدن کریم‌خان زند
- ← گورکانی در آستانه نابودی و فروپاشی بود ← وجود کمپانی هند شرقی
- ← عثمانی روزبه‌روز ضعیف می‌شد و در عوض دخالت‌های کشورهای بیگانه در آن افزایش می‌یافت.
- ← انگلستان در راه نظام مشروطه، انقلابی باشکوه کرد.
- ← شرق و غرب در دوران معاصر ← آمریکا برای دستیابی به استقلال با انگلستان وارد جنگ شد و جورج واشنگتن به عنوان نخستین رئیس‌جمهور شناخته شد.
- ← فرانسه که از سه طبقه ممتاز، متوسط و فقیر تشکیل شده بود، انقلاب کبیر خود را به ثمر رساند / ناپلئون بناپارت به قدرت رسید و دوباره امپراتور شد!
- ← بروز انقلاب صنعتی / پیامدهای آن: گسترش استعمار (در خارج) و افزایش استثمار (در داخل)
- ← روسیه با اقدامات پتر کبیر قدم در راه پیشرفت و توسعه‌طلبی گذاشت.

♦♦ درس سوم تاریخ دوازدهم: سیاست و حکومت در عصر قاجار ♦♦

- ایران در عصر قاجار
- ← آقامحمدخان بر لطفعلی خان زند پیروز شد و در تهران تاج گذاری کرد. جانشین وی باباخان (فتحعلی شاه) بر تخت شاهی نشست. سپس محمدشاه، ناصرالدین شاه، مظفرالدین شاه، محمدعلی شاه و در نهایت احمدشاه به قدرت رسیدند.
 - ← (۱) اوضاع داخلی
 - ← نظام پادشاهی قاجار مطلقه و استبدادی بود و در رأس پادشاه قرار داشت، سپس وزیر که زیر نظر شخص شاه فعالیت می کرد.
 - ← حاکمان ایالات و ولایات از اعیان یا بزرگان و حتی شاهزادگان قاجاری انتخاب می شدند.
 - ← نظم قضایی به دو نوع محاکم عرف و شرع تقسیم می شد.
 - ← (۲) روابط خارجی
 - ← دو دوره نبرد با روسیه ← انعقاد معاهدات گلستان، ترکمانچای و آخال
 - ← ارتباط با انگلستان ← امضای معاهدات مجمل و مفصل و معاهده پاریس
 - ← ارتباط با فرانسه ← عهدنامه فین کنشتاین
 - ← ارتباط با عثمانی ← اختلاف مرزی / مشکلات تجاری / بدرفتاری عثمانی ها با زائران ایرانی
 - ← انعقاد عهدنامه های ارزنه الروم اول و دوم

درس چهارم تاریخ دوازدهم: اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار

۱) اوضاع اجتماعی:

- شیوه زندگی: روستایی / ایلات و عشایر / شهرنشینی
- روحانیون: یکی از گروه‌های اجتماعی که از حکومت مستقل بودند و در بین مردم نفوذ بسیار داشتند.
- بازار: هسته اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها

۲) اوضاع اقتصادی:

- شیوه تولید: سهم‌بری دهقانی / خرده‌کالایی دولتی و خصوصی / شبانکارگی
- تغییر و تحولاتی بنیادین در کشاورزی و کشت محصولات جدید / تجاری‌شدن کشاورزی
- تولید و رشد صادرات فرش در دوره قاجار

۳) اوضاع علمی و فرهنگی:

- مدرسه‌های قدیمی: تدریس در مکتب‌خانه / تدریس توسط معلمان خصوصی و سرخانه
- نخستین مدرسه‌های جدید: تأسیس توسط مسیونرهای اروپایی و آمریکایی
- مدارس رشدیه: تأسیس توسط میرزا حسن رشدیه برای تحصیل همه اقشار در مقطع ابتدایی
- مدرسه دوشیزگان: تأسیس توسط بی‌بی‌خانم استرآبادی در تهران مخصوص دختران

۴) هنر و معماری:

- تعزیه / نقاشی / تئاتر / نمایش کمدی / معماری

جامعه قاجاری

درس پنجم تاریخ دوازدهم: نهضت مشروطه ایران

درس ششم تاریخ دوازدهم: جنگ جهانی اول و ایران

تداوم و گسترش استعمار، انقلاب صنعتی و تولید سلاح‌های پیشرفته موجب مقابله و رو در روی هم قرارگرفتن قدرت‌های بزرگ در قرن بیستم گردید.

اختلاف مرزی و دشمنی بین آلمان و فرانسه / مسابقه تسلیحاتی / رقابت بر سر استعمارات / اقدام برای توسعه نفوذ و دخالت در بالکان ← بروز جنگ جهانی اول

دسته‌بندی‌ها (۱) متحدین: آلمان، اتریش - مجارستان، عثمانی و بلغارستان

(۲) متفقین: انگلستان، فرانسه، روسیه، ایتالیا، ژاپن، یونان و پرتغال

بروز انقلاب در روسیه و کناره‌گیری این کشور از جنگ و واگذاری فتوحات و دستاوردها به متفقین

(۱) انعقاد پیمان صلح ورسای

(۲) فروپاشی عثمانی و تغییر نقشه سیاسی خاورمیانه

(۳) تشکیل جامعه ملل در ژنو سوئیس

(۴) تلفات و خسارت‌های انسانی و اقتصادی

جنگ جهانی اول و تأثیر آن بر جهان و ایران

پیامدها و نتایج جنگ جهانی اول

موضع ایران در جنگ جهانی اول: اعلام بی‌طرفی ← ورود روس و انگلیس به ایران و اشغال ایران از طریق قرارداد ۱۹۱۵

تقسیم ایران به دو بخش شمالی (روسیه) و جنوبی (انگلیس)

(۱) در زمان نخست‌وزیری وثوق‌الدوله / میان ایران و انگلیس

(۲) مفاد: اداره دارایی و برخی وزارت‌خانه‌های ایران در اختیار انگلیس

قرار می‌گرفت و در عوض انگلیس هم وامی به ایران می‌داد که زیر نظر خودشان هزینه می‌شد.

قرارداد ۱۹۱۹

(۳) مخالفت آیت‌الله مدرس

(۴) نتیجه: بی‌نتیجه ماندن و استعفای وثوق‌الدوله

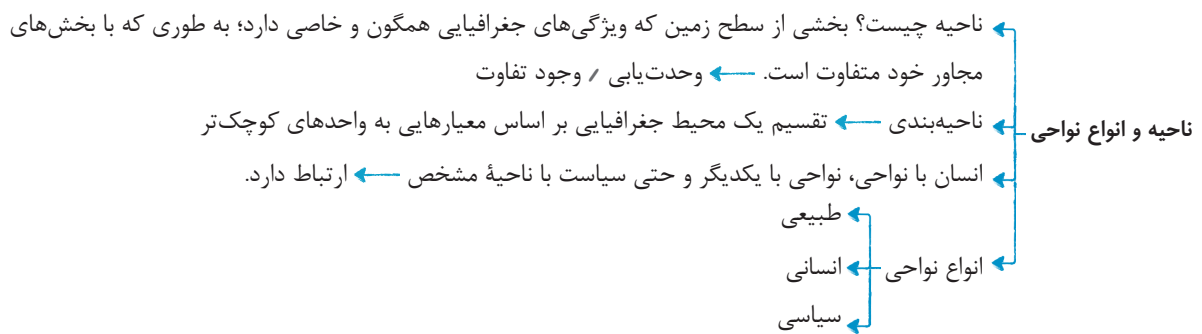
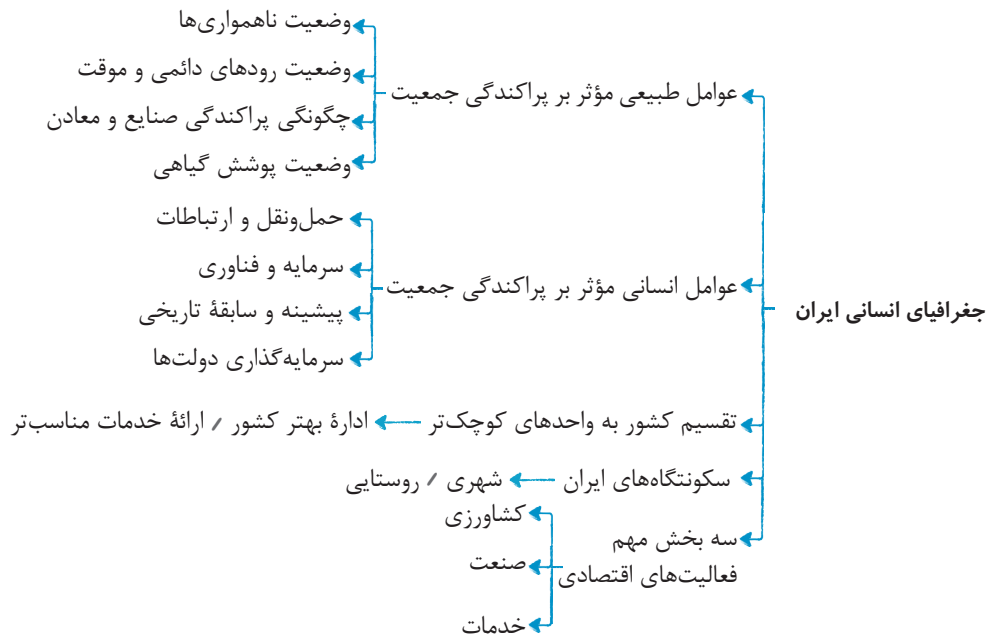
رسیدیم به بخش جذاب نیم‌سال دوم دوازدهم و نمودارهایش؛ در این نمودار با مباحث اصلی درس‌های ۷ تا ۱۲ تاریخ دوازدهم آشنا می‌شوید و یک دید کلی نسبت به آن به دست می‌آورید. مباحثش هم که مشخص است؛ آغاز سلطنت پهلوی، جنگ جهانی دوم، رویدادهای دوران سلطنت محمدرضاشاه، انقلاب اسلامی و در نهایت جنگ تحمیلی.

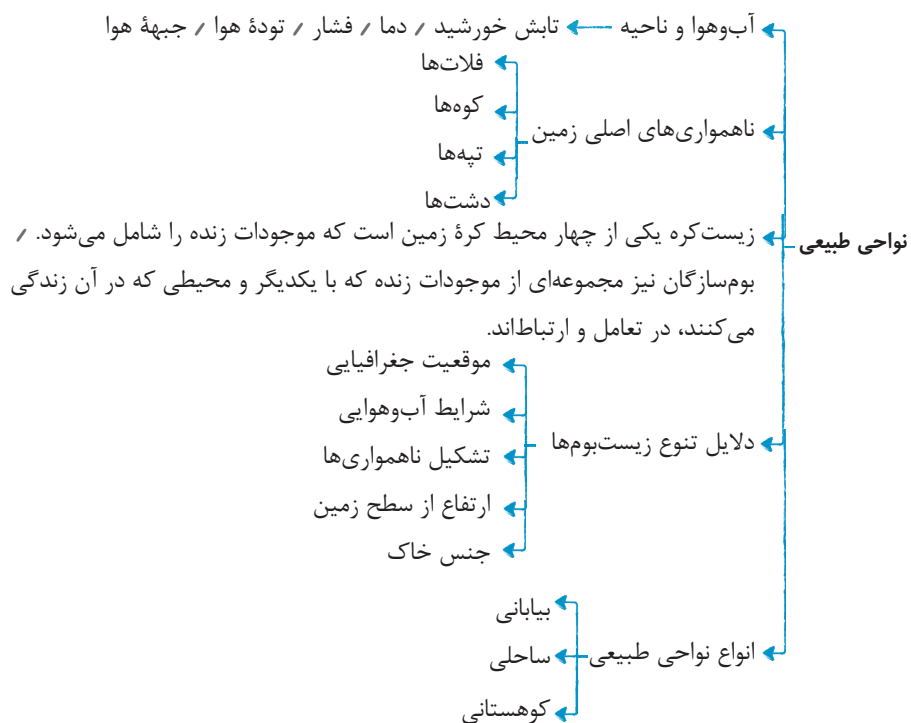
- ← مهره نظامی: رضاخان
- ← طراحی کوتای سوم اسفند ۱۲۹۹ توسط انگلیس ← مهره سیاسی: سید ضیاءالدین طباطبایی
- ← آبرون سایید: فرمانده نظامی نیروهای انگلیسی در ایران
- ← پیروزی کودتا ← نخست‌وزیری سید ضیاء ← رضاخان: فرمانده ارتش
- ← به سلطنت رسیدن رضاخان ← انجام اصلاحات غرب‌گرایانه ← بروز نارضایتی
- ← جنگ جهانی دوم ← شکل‌گیری حکومت‌های فاشیستی / هیتلر در آلمان / موسولینی در ایتالیا / نتایج
- ← تقسیم آلمان به دو بخش شرقی و غربی / محرومیت آلمان و ژاپن از داشتن نیروی نظامی / خسارات جانی و مالی
- ← روابط بازرگانی گسترده ایران و آلمان در زمان رضاشاه و به خواست انگلستان
- ← روی کار آمدن محمدرضاشاه و کنار گذاشتن برخی سیاست‌های پدر
- ← ملی‌شدن صنعت نفت، کوتای ۲۸ مرداد و ایجاد خفقان سیاسی
- ← زمینه سلطه آمریکا بر ایران از طریق انجام اصلاحات آمریکایی
- ← قیام ۱۵ خرداد و تغییر هدف مبارزه برای سرنگونی رژیم پهلوی
- ← ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ ← پیروزی انقلاب اسلامی / مهندس بازرگان در ۲۵ بهمن ۱۳۵۷ کابینه خود را که همگی از اعضا یا طرفداران نهضت آزادی و جبهه ملی بودند، معرفی کرد.
- ← ۱۲ فروردین ← روز جمهوری اسلامی (۹۸٪ شرکت‌کنندگان در سال ۵۸ به جمهوری اسلامی ایران رأی مثبت دادند).
- ← شکل‌گیری و استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران
- ← وقوع هشت سال دفاع مقدس و جنگ تحمیلی از سوی صدام و رهبری بی‌نظیر امام خمینی و حضور نیروهای نظامی و مردمی در صحنه جنگ و مقابله با دشمن
- ← پایان جنگ تحمیلی ← تیرماه ۱۳۶۷ ← پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد.

ایران از کودتای سیاه تا
۱۳۵۷ (انقلاب اسلامی) و
دفاع مقدس

جغرافیای دهم و یازدهم

درس اول جغرافیا دوازدهم: شهرها و روستاها

- مقر: مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است.
- مقر یک شهر یا روستا ← هسته اولیه آن شهر یا روستا را شامل می‌شود.
- موقعیت: به وضعیت یک سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه می‌گویند.
- تفاوت‌های شهر و روستا: (۱) فعالیت‌های اقتصادی (۲) میزان جمعیت (۳) وسعت و فضای سکونت و فعالیت (۴) دسترسی به خدمات و تسهیلات (۵) فرهنگ و مناسبات اجتماعی
- سلسله‌مراتب سکونتگاه: یعنی رتبه‌بندی آن‌ها برحسب اهمیت / معیارهای رتبه‌بندی با توجه به اهداف و نوع مطالعات محققان و از جایی به جای دیگر متفاوت است.
- حوزه نفوذ سکونتگاه ← دریافت کالا و انواع خدمات
- افزایش شهرهای میلیونی (مادرشهر - کلان‌شهر - مگالاپلیس و ...) ← گسترش حومه‌نشینی
- تعاریف مهم

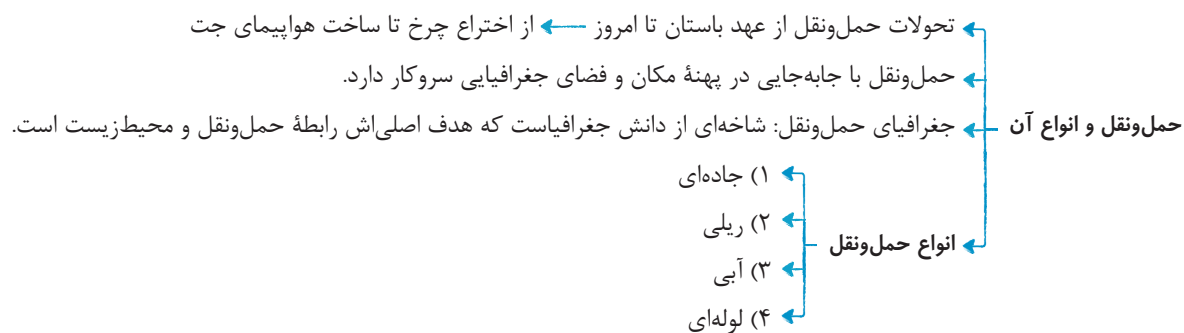

♦♦ درس دوم جغرافیا دوازدهم: مدیریت شهر و روستا ♦♦

- هر آنچه پیرامون شهر و روستا وجود دارد.
- ← نیازها و مسائل شهرهای امروزی: (۱) تجهیزات و خدمات عمومی (۲) مسکن (۳) اشتغال شهری
 - ← (۴) امنیت شهری و آسیب‌های اجتماعی (۵) محیط زیست شهری (۶) هوشمندسازی شهری
 - ← شهر پایدار ← رفع نیازها و تأمین منافع نسل‌های آینده
 - ← سه رکن مهم در شهر پایدار ← (۱) اقتصادی (۲) محیط زیست (۴) اجتماعی - فرهنگی
 - ← مهم‌ترین مشکلات روستاها ← (۱) اقتصادی
 - ← (۲) کمبود تجهیزات و خدمات
 - ← مهم‌ترین اقدامات انجام‌شده برای حل مشکلات ← (۱) اصلاحات ارضی
 - ← (۲) توسعه تجهیزات و خدمات
 - ← اقتصادی روستاییان

♦♦ درس سوم جغرافیا دوازدهم: ویژگی‌ها و انواع شیوه‌های حمل و نقل ♦♦

فنون و مهارت‌های جغرافیایی ۱: سامانه اطلاعات جغرافیایی

- GIS
- ← (۱) تعریف: مجموعه‌ای از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای برای نمایش اشکال مختلف جغرافیایی
 - ← (۲) اهمیت: (۱) کاربرد در مدیریت و اطلاعات مکانی و جغرافیایی (۲) پردازش حجم اطلاعات زیاد با سرعت و دقت بالا
 - ← (۳) سطح کاربرد ← گسترده
 - ← (۴) مراحل کار: (۱) جمع‌آوری داده‌ها (۲) ورود اطلاعات به صورت رقومی (۳) پردازش (۴) نمایش (۵) ارائه نتایج
 - ← (۵) قابلیت‌ها: (۱) طبقه‌بندی و ترکیب داده‌ها (۲) دسته‌بندی و برقراری ارتباط میان انواع اطلاعات (۳) به روز کردن اطلاعات (۴) توانایی مکان‌یابی (۵) محاسبات آماری و ریاضی

جغرافیای دوازدهم پر از نکته و مباحث تست‌خیز است؛ نمودار کل مباحث بخش دوم کتاب را ببینید، خوب حواستان را جمع کنید تا از روند سؤال و آزمون عقب نمانید. این مباحث شامل مدیریت حمل‌ونقل، مخاطرات طبیعی و مدیریت مخاطرات طبیعی می‌شود.

- ← حمل‌ونقل پایدار (۱) نیازهای مربوط به حمل‌ونقل به خوبی رفع می‌شوند. (۲) دسترسی عادلانه همه مردم، ایمنی آن‌ها و سلامت محیط زیست در برنامه‌ریزی برای حال و آینده در نظر گرفته شود.
- ← مدیریت حمل‌ونقل عوامل مورد توجه در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل‌ونقل: (۱) دسترسی (۲) نوع و حجم محموله (۳) سرعت و زمان (۴) هزینه‌ها (۵) تقاضا (۶) ویژگی‌های طبیعی (۷) حفظ محیط زیست (۸) ایمنی
- ← حمل‌ونقل چندوجهی ترکیبی از دو یا چند شیوه مختلف حمل‌ونقل است.

- ← حوادثی که بر اثر فرایندهای طبیعی در کره زمین رخ می‌دهد؛ مانند زلزله، سیل، آتشفشان و زمین‌لغزش.
- ← انسان با فعالیت‌های خود باعث افزایش یا کاهش خسارت‌های این مخاطرات می‌شود.
- ← زمین‌لرزه ← لرزش و جنبش ناگهانی و کوتاه‌مدت پوسته زمین به علت آزادشدن انرژی در محل گسل ← مدیریت ← پیش از وقوع / حین وقوع / پس از وقوع
- ← سیل ← سرریز شدن ناگهانی و خسارت‌بار جریان آب از بستر یک رود یا دریاچه و سرازیر شدن آن به خشکی‌های اطراف رودخانه ← مدیریت ← پیش از وقوع / حین وقوع / پس از وقوع
- ← زمین‌لغزش ← حرکت سنگ‌ها و موادی که بر اثر فرسایش تخریب شده‌اند، در دامنه‌ها و نواحی پایکوهی، تحت تأثیر نیروی جاذبه و به سمت پایین ← مدیریت ← پیش از وقوع / حین وقوع / پس از وقوع
- ← خشکسالی ← خشکسالی زراعتی / خشکسالی آب و هوایی

مخاطرات طبیعی و مدیریت آن

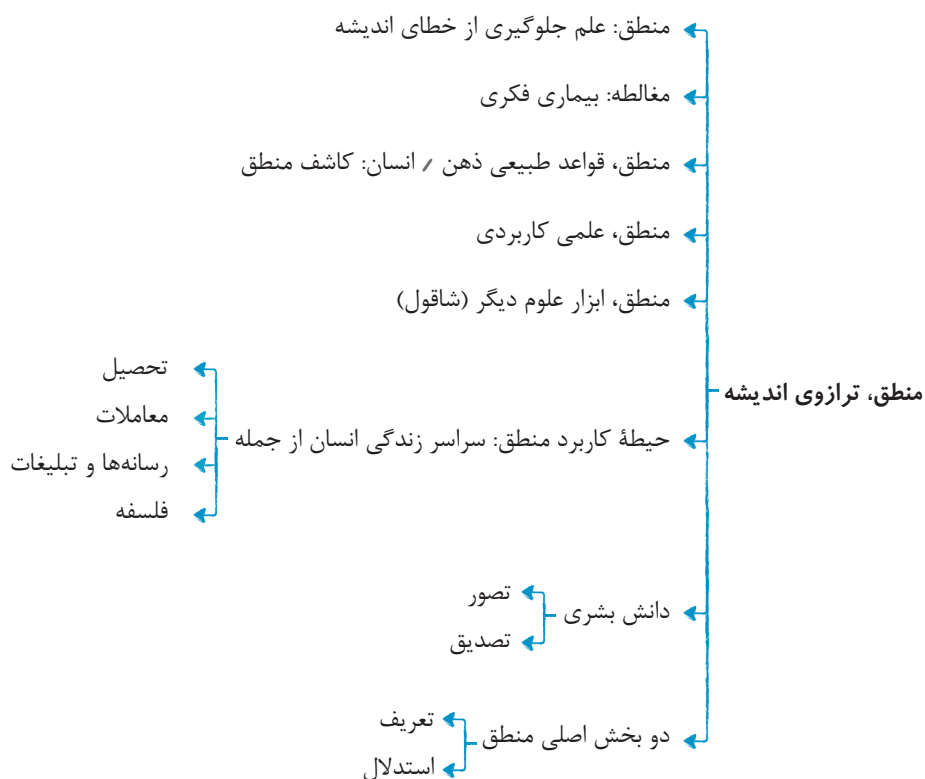
- ← خط روزگردان ← نصف‌النهار ۱۸۰ درجه‌ای که در امتداد نصف‌النهار مبدأ در آن سوی کره زمین قرار گرفته است.
- ← مهم‌ترین کاربرد GPS ← تعیین موقعیت جغرافیایی و طول و عرض و ارتفاع مکان‌ها و زمان مورد نظر
- ← سنجش از دور ← دانش و فن جمع‌آوری اطلاعات از پدیده‌های سطح زمین از طریق مشاهده غیرمستقیم با استفاده از سنجنده‌ها و پردازش اطلاعات دریا و خشکی

فنون و مهارت‌های جغرافیایی ۲ و ۳

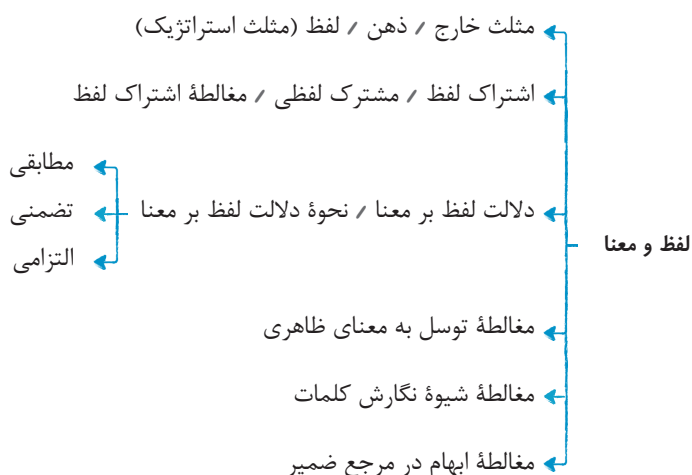

منطق دهم

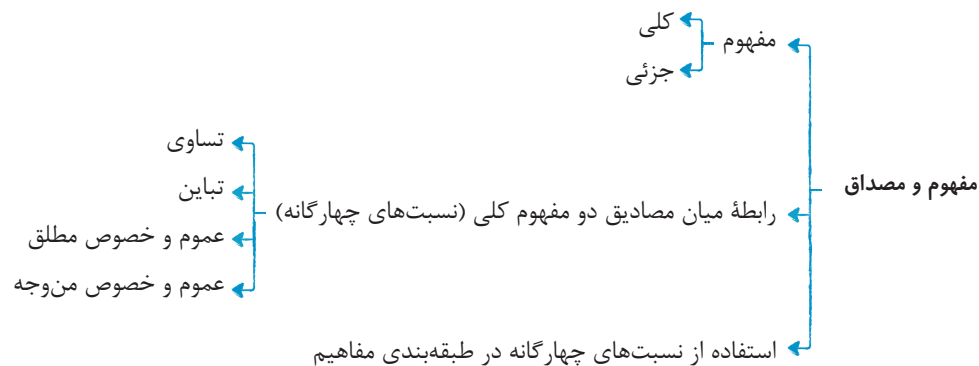
– درس ۱ –

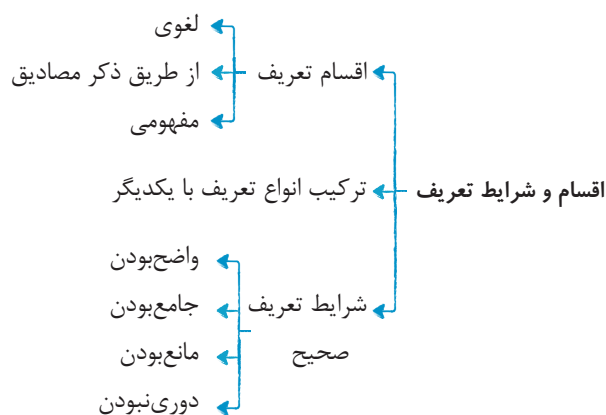
– درس ۲ –

– درس ۳ –

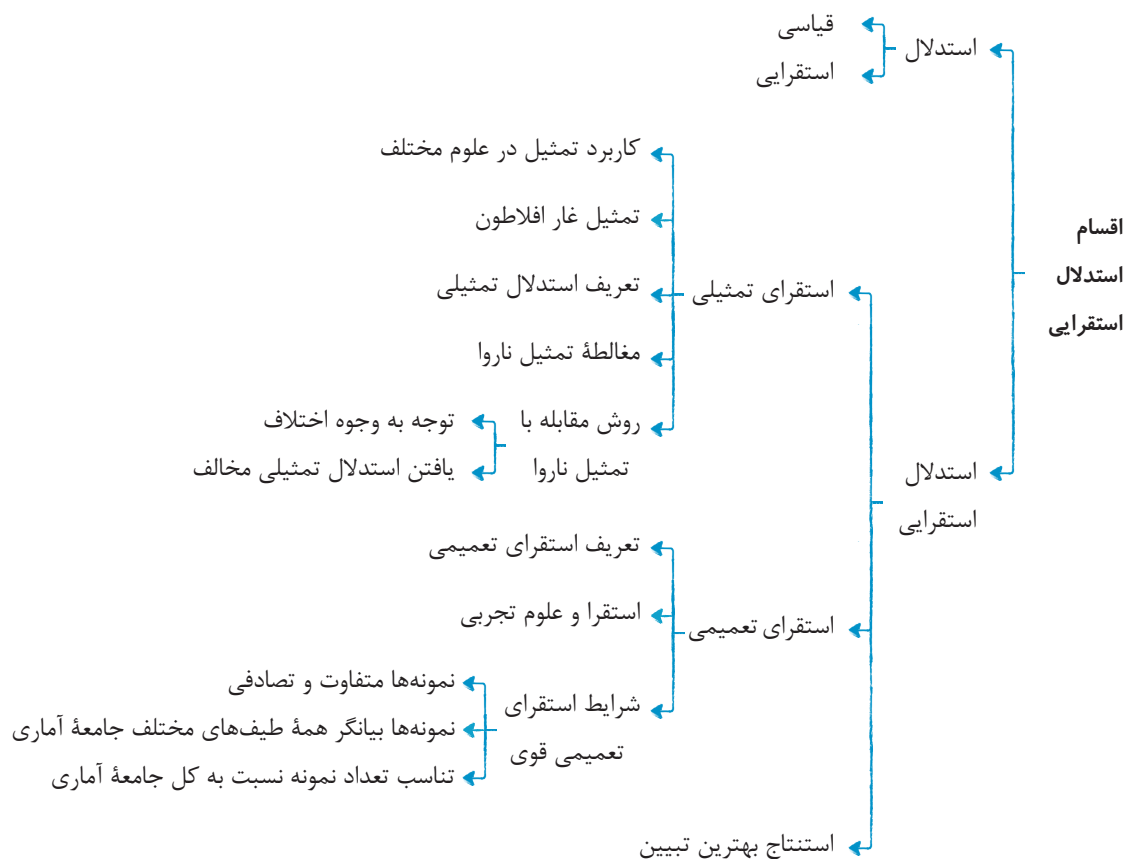

– درس ۴ –

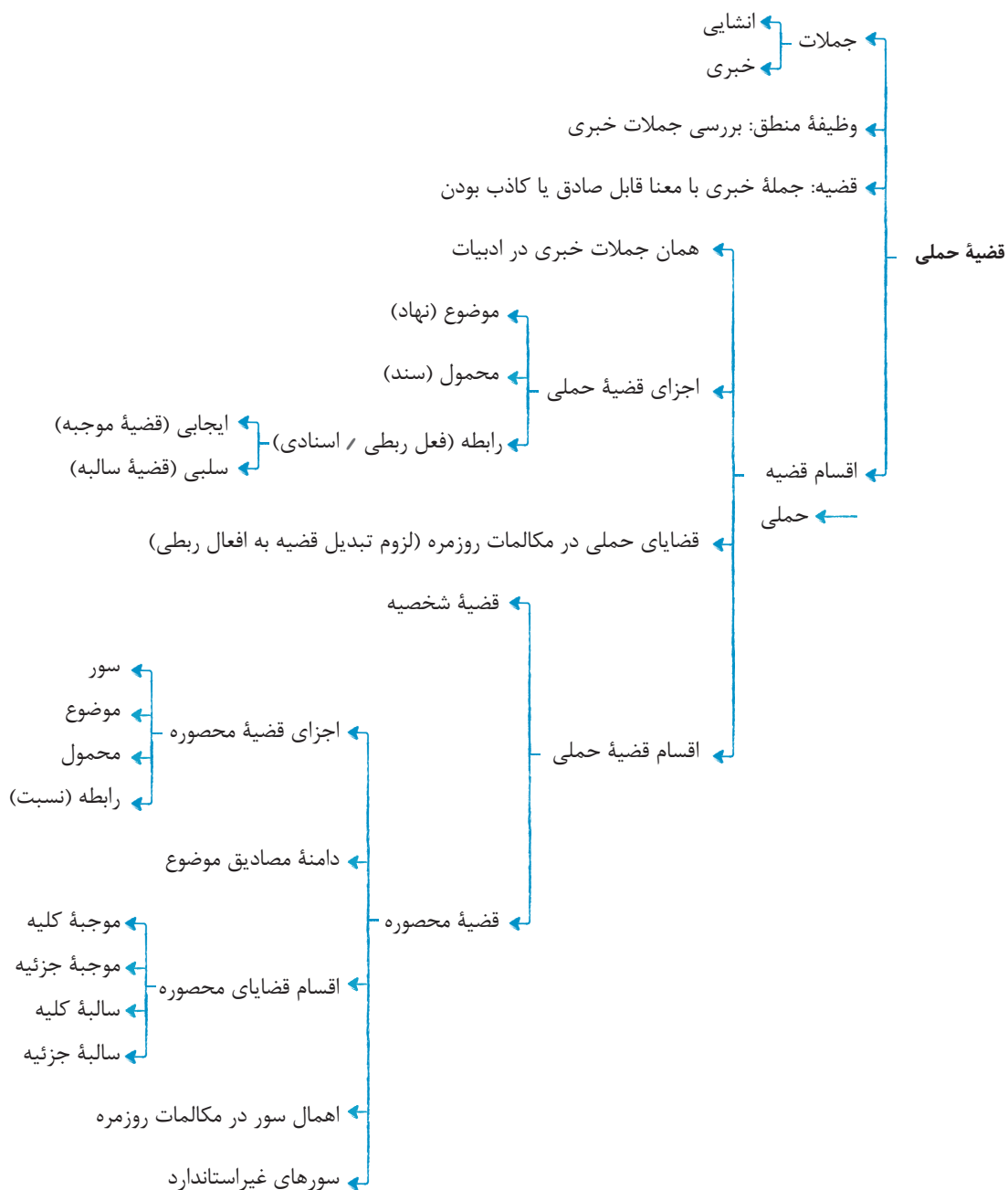

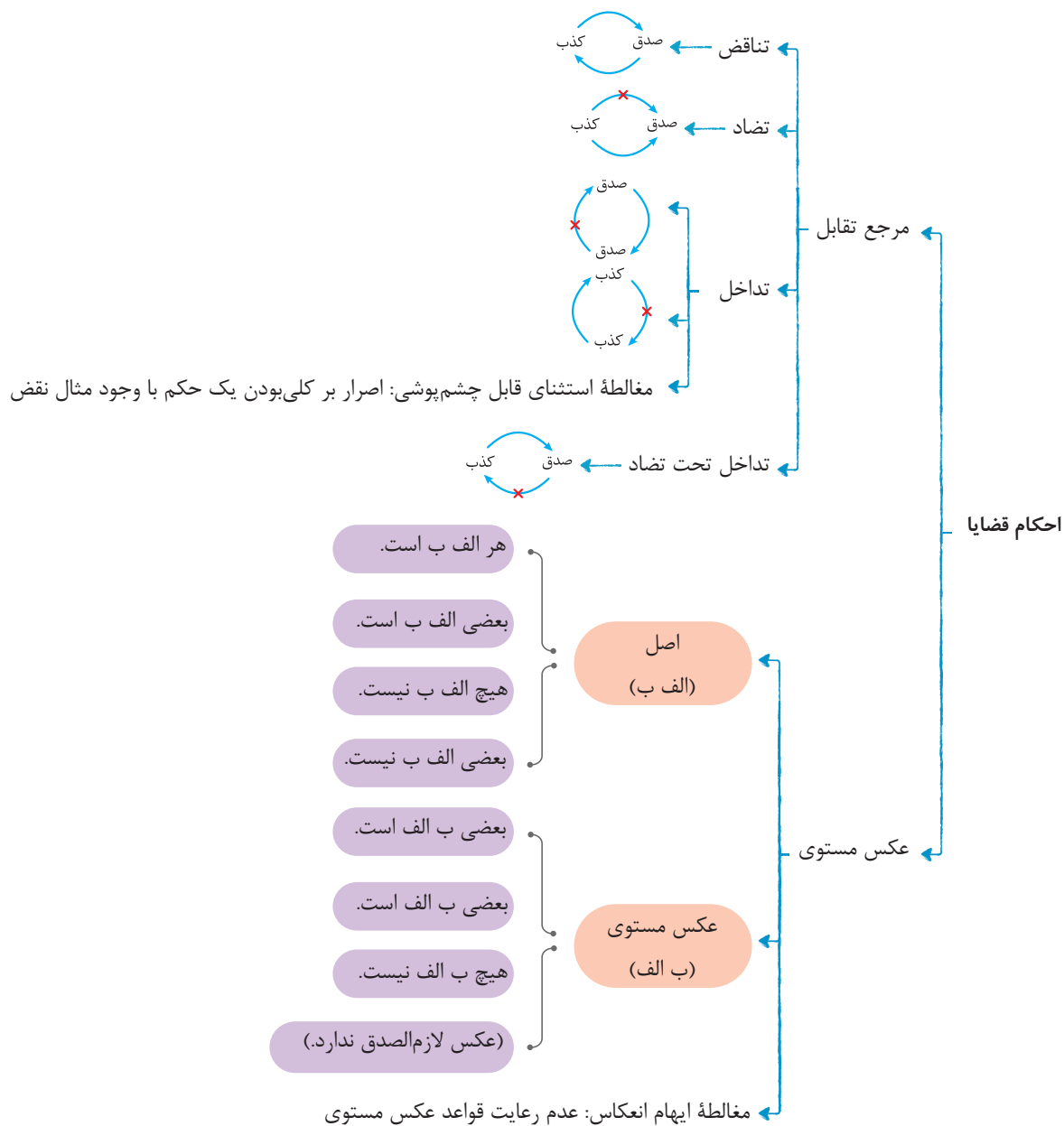
- درس ۵ -

- درس ۶ -

– درس ۷ –

فلسفه یازدهم

درس ۱: چیستی فلسفه

ویژگی‌های ← نوع: اصل وجود (بنیادی‌ترین موضوعات)

فلسفه ← روش: عقلی و قیاسی

تعریف لغوی: فیلسوفیا = دوستداری دانایی

سیر تحول معنا (به ترتیب) ← دوستداری دانایی
← مطلق دانش بشری
← دانش خاص

واژه فلسفه

تعریف لغوی: دانشمند

سوفیست‌ها ← علاقه به حقیقت و معتقد به بی‌اعتباری آن

← تعلیم سخنوری و وکالت

← استفاده از مغالطه

تغییر جای معنا (فیلسوف = دانشمند / سوفیست = مغالطه‌کار)

دانش فلسفه: دانش عهده‌دار بررسی سؤالات بنیادین

تفکر غیرفلسفی (پرداختن به پرسش‌های روزمره)

دو مرتبه

از تفکر

← مواجهه با مجهولات فلسفی

← طرح پرسش‌های فلسفی

← رجوع به معلومات و انتخاب موارد مناسب

← رسیدن به دریافت و شناخت فلسفی

← مراحل تفکر فلسفی

(به ترتیب)

← تفکر فلسفی (پرداختن به

پرسش‌های بنیادین)

← تقسیم‌بندی ملاصدرا ← فطرت اول (تفکر غیرفلسفی): توقف برای انسان ممنوع

← از مراتب تفکر ← فطرت ثانی (تفکر فلسفی): رسیدن برای انسان واجب

← پرسشگری: ویژگی انسان

← تفکر، واسطه رسیدن از مجهولات به معلومات

انسان و تفکر

← رویه‌رو شدن با مسئله

← طرح سؤال

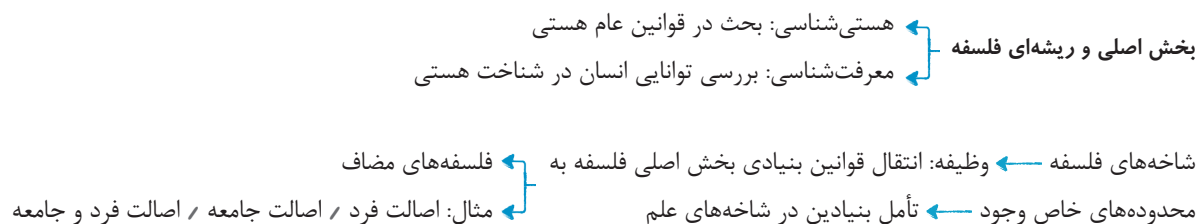
← تفکر در اندوخته‌ها

← رسیدن به پاسخ

← مراحل تفکر در انسان

(به ترتیب)

– درس ۲: ریشه و شاخه‌های فلسفه –

– درس ۳: فلسفه زندگی –

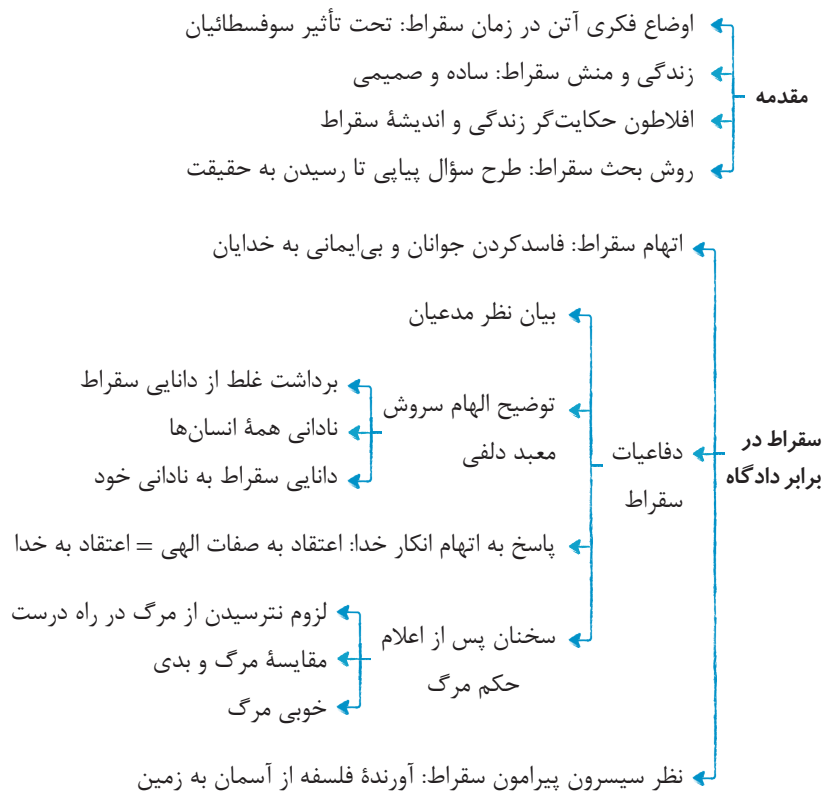

- درس ۴: آغاز تاریخی فلسفه -

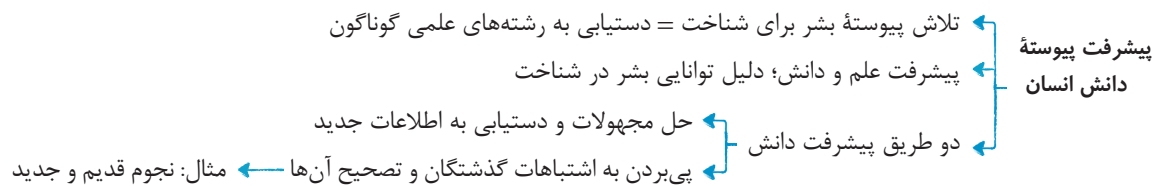
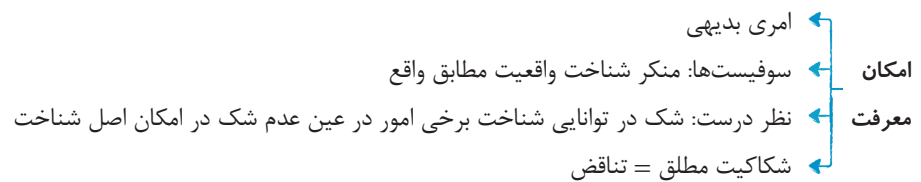
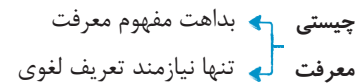
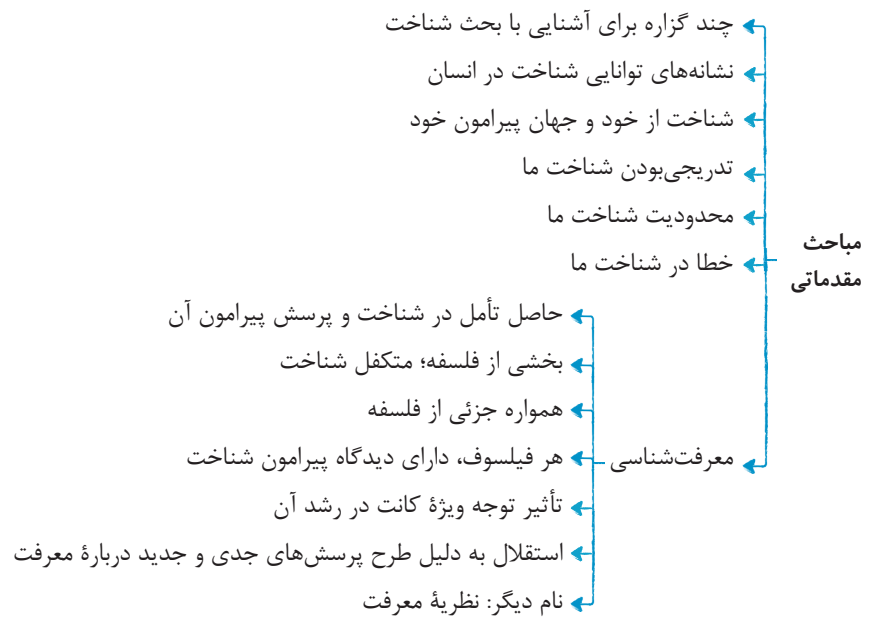

– درس ۵: زندگی براساس اندیشه –

– درس ۶: امکانات شناخت –

درس ۷: ابزارهای شناخت -

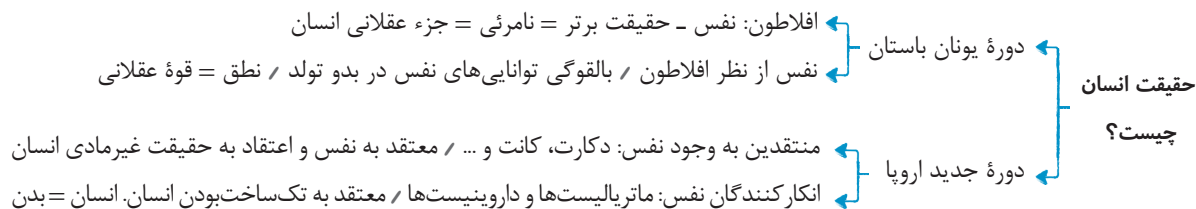
– درس ۸: نگاهی به تاریخچه معرفت –

– درس ۹: چیستی انسان (یک) –

تفکر فلسفی در مورد انسان = انسان‌شناسی فلسفی = خودشناسی

– درس ۱۰: چیستی انسان (دو) –

دیدگاه فیلسوفان مسلمان
 درباره حقیقت انسان

- برگرفته از متون دینی و دیدگاه یونانیان
- معتقد به صفات عالی روح در قرآن

ابن سینا

- پذیرش نظر ارسطو و تعمیق آن
- عطای روح انسان به جنین = دوگانگی روح و جسم

سهروردی

- استفاده از نور به جای وجود / خدا: نورالانوار
- انسان
 - نفس: جنبه نورانی وجود انسان
 - بدن: جنبه ظلمانی وجود انسان

ملاصدرا

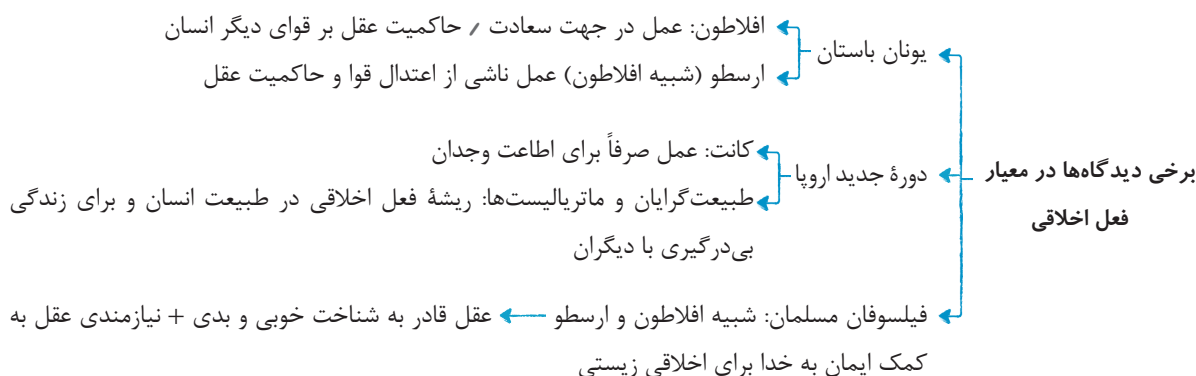
- وحدت حقیقی روح و بدن
- روح = باطن بدن
- ظرفیت بی‌نهایت روح انسان

– درس ۱۱: انسان، موجود اخلاق‌گرا –

نظر برخی متفکران: اخلاق، وجه تمایز انسان و حیوان

فعل طبیعی و فعل اخلاقی

- فعل طبیعی: عمل در جهت رفع نیاز خود
- فعل اخلاقی: عمل دارای قابلیت تحسین و تقبیح

فلسفه دوازدهم

– درس اول –

● درک دو مفهوم «هستی» و «چیستی» و تعیین نسبت میان آن‌ها ← مباحث اولیه فلسفه ← ۴ قدم لازم برای شناخت بهتر این ۲ مفهوم و نسبت میان آن‌ها

بیانگر این است که ما انسان‌ها نمی‌دانیم اشیا و موجوداتی پیرامون ما وجود دارند و می‌توانیم به آن‌ها علم پیدا کنیم.

ما برحسب نیاز از اشیا پیرامون خود استفاده می‌کنیم تا نیازمان را برطرف کنیم.

پذیرش واقعیت ← علم و شناخت واقعیت ← استفاده از واقعیت ← برطرف کردن نیاز

«اصل پذیرش واقعیت» ← بدیهی بودن برای همگان ← عدم نیاز به استدلال و دلیل‌آوری

هر چیزی دارای دو جنبه، حیثیت، وجه است

وجود (هستی) ← وجه مشترک موجود است

ماهیت (چیستی) ← وجه اختصاصی آن‌ها

استفاده از «این» یا «آن» نشان‌دهنده آگاهی پیدا کردن به وجود موجودات ← پذیرش واقعیت موجود اشاره شده

توجه ویژه فارابی به نسبت میان «وجود» و «ماهیت» و صحبت درباره تمایز این ۲ مفهوم ← ابن سینا ادامه‌دهنده راه فارابی

از نظر مفهومی و در ذهن ← متغیر و متمایز و قابل تفکیک

از نظر مصداقی و در عالم ذهن ← مشترک و عین هم و غیر قابل تفکیک

«ماهیت» و «وجود» یک شیء ←

«وجود» و «ماهیت» ۲ جنبه / مفهوم وجه از یک چیز هستند. ✓

«وجود» و «ماهیت» ۲ جزء / قسمت‌بخش از یک چیز هستند. ✗

حمل چیستی یا اجزای تعریف یک چیز بر خود آن چیز بی‌نیاز از دلیل است ← حمل ناطق بر انسان

حمل وجود بر ماهیات نیازمند دلیل است (اعم از حسی یا عقلی) ← مغایرت وجود و ماهیت

حمل شایع صناعی ← محمول غیر از موضوع حمل اولی ذاتی ← محمول ویژگی ذاتی موضوع

عنوان مجزا پیدا کردن بحث

توجه خاص ابن سینا به مغایرت وجود و ماهیت ← مقصد طرح مباحث جدید

بحث مغایرت وجود و ماهیت پایه یکی از برهان‌های ابن سینا برای اثبات خدا

گذری تاریخی

مطرح کردن مغایرت وجود و ماهیت و زمینه‌سازی گفت‌وگوهای فراوان در اروپا

این بحث پایه برهان اثبات وجود خدا ← پایه‌ریزی تومیس

توماس اکوئیناس

متکی بر آرای ابن سینا (بیشتر) و ابن رشد ← فراهم کردن فرصت آشنایی با فلسفه ارسطویی برای فلاسفه اروپایی

– درس دوم –

- ← بسیاری از مسئله‌های مطرح دچار تغییر و تحول شده‌اند.
- ← مسئله‌های مختلف
- ← مسئله‌های فیلسوفان (اساسی و بنیادی) ثابت مانده‌اند.
- ← ضروری ← محمول ذاتی موضوع است.
- ← نسبت‌های سه‌گانه در قضایا
- ← امکانی ← موضوع هم می‌تواند محمول را بپذیرد و هم نپذیرد.
- ← امتناعی ← برقراری ارتباط میان موضوع و محمول غیرممکن است.
- ← وجوبی ← فقط خداست که واجب‌الوجود بالذات است.
- ← رابطه وجود با موضوع‌های مختلف
- ← امکانی ← با آمدن علت واجب‌الوجود بالغیر می‌شوند و از حالت تساوی درمی‌آیند.
- ← امتناعی ← رابطه محال با وجود ← مفاهیمی مانند: مثلث پنج‌ضلعی، سیاه، سفید

- درس سوم -

از کهن‌ترین مسائل فلسفی
 ↳ علت: وجوددهنده
 ↳ رابطه علت
 ↳ رابطه وجودی ✓ رابطه فرع بر وجود طرفین / قائم به وجود طرفین *
 ↳ نتایج علت: ارتباط و پیوستگی میان هر شیء و منشأ آن

منشأ درک و پذیرش رابطه علت
 ↳ برخی فیلسوفان اروپایی
 ↳ دکارت: بدون دخالت تجربه / درک به صورت فطری
 ↳ اکثر تجربه‌گرایان از طریق حس ↳ مشاهده توالی پدیده‌ها ↳ درک
 ↳ رابطه علت و معلول ↳ درک رابطه علت
 ↳ هیوم: تجربه‌گرا / عدم امکان درک رابطه ضروری میان علت و معلول از
 ↳ مشاهده حسی و تجربه توالی باعث انعکاس ذهنی می‌شود ↳ علت
 ↳ = حالت روانی ناشی از توالی

فیلسوفان مسلمان
 ↳ علت
 ↳ عقلی و غیرتجربی ↳ پایه و اساس هر تجربه‌ای
 ↳ غیرفطری
 ↳ شکل‌گیری ذهن انسان ↳ اصل امتناع اجتماع نقیضین ↳ درک این‌که
 ↳ حوادث خودبه‌خود شکل نمی‌گیرند و علت یا عللی دارند.
 ↳ کشف
 ↳ اصل علت: عقلی
 ↳ علل امور طبیعی: از طریق حس و تجربه

هر علتی، معلول خاص خودش را پدید می‌آورد. / هر معلولی از علت خاص صادر می‌شود.
 ↳ سنخیت علت و معلول
 ↳ همه انسان‌ها به طور طبیعی و با عقل خود این اصل را قبول دارند.
 ↳ (۱) انتشار آثار متناسب از هر چیز
 ↳ (۲) پشتوانه عقلی نظم دقیق جهان
 ↳ (۳) پیگیری تحقیقات علمی توسط دانشمندان

معلول امکان ذاتی دارد ↳ با آمدن علت
 ↳ (۱) وجود معلول ضروری است.
 ↳ (۲) معلول موجود می‌شود.
 ↳ جهان تابع رابطه‌ای ضروری و حتمی / تخلف‌ناپذیری و حتمیت در نظام هستی

– درس چهارم –

مهم‌ترین کتاب فلسفی ابن سینا ← الهیات شفا

زیر سؤال بردن اصل علیت و اصل وجوب علی و معلولی

معنای اول اتفاق ← هیچ کس به طور صریح آن را نپذیرفته است.

انواع علت ← تامه: مجموعه عوامل به وجود آورنده معلول ← هم لازم و هم کافی برای به وجود آمدن معلول
 ← ناقصه: هر یک از عوامل به وجود آورنده معلول ← لازم و نه کافی برای به وجود آوردن معلول

زیر سؤال بردن اصل سنخیت

عدم امکان اقدام برای انجام کاری

ناتوانی تبیین نظم و هماهنگی موجود در طبیعت

معنای دوم اتفاق ← نتایج پذیرش این معنای اتفاق ← نمی‌توان دانشمندان را به کشف علل پدیده‌ها تشویق کرد.

بی‌اعتباری همه علوم و بی‌اعتنایی به آن‌ها

متناقض با یک هستی نظام‌مند و قانونمند

هیچ کس در عمل نمی‌تواند این معنا را قبول کند.

پذیرفتن این معنا ← نفی «علت نخستین»

معنای سوم اتفاق ← (۱) معتقد به علت نخستین و آفریننده ← عدم قبول این معنا
 ← همه حوادث جهان از ابتدا تاکنون ← در جهت یک هدف و غایت از پیش تعیین شده

انواع نظرات فیلسوفان ← (۲) عدم اعتقاد به خدا ← انکار غایتمندی ← پذیرش معنای سوم

← (۳) عدم اعتقاد به خدا ← معتقد به غایتمندی

← امکان پذیر بودن قبول غایت برای اشیا در صورتی که قبل از پیدایش

مشخص شده باشد ← بدون پذیرش خداوند ممکن نیست.

معنای چهارم اتفاق ← رخ دادن حادثه پیش‌بینی نشده ← علم ناقص ما

← کاربرد درست ← مورد پذیرش است.

- درس پنجم -

- درس ششم -

مقدمه درس ← سهروردی ← اعتقاد به این که در ایران باستان حکیمان علاوه بر حکمت با عرفان هم آشنایی داشته‌اند ← خدا را نورالانوار می‌دانستند.

شرط فلسفی بودن بحث فیلسوف ← استفاده از روش فلسفه ← روش عقلانی
ارائه نتایج تفکر به صورت استدلالی

برهان‌های اثبات وجود خدا نزد فیلسوفان مسلمان
استدلال ملاصدرا ← وجود موجودات این جهان عین وابستگی و نیاز به دیگری است ← موجودات وابسته و نیازمند باید به موجودی متصل باشند که در ذات خود وابسته و نیازمند به غیر نباشند ← وابستگی موجودات این جهان به وجودی بی‌نیاز و غیروابسته ← وجود از نظر ملاصدرا ← بی‌نیاز و غیروابسته نیازمند و وابسته
فارابی ← مبتنی بر محال بودن تسلسل نامتناهی علل

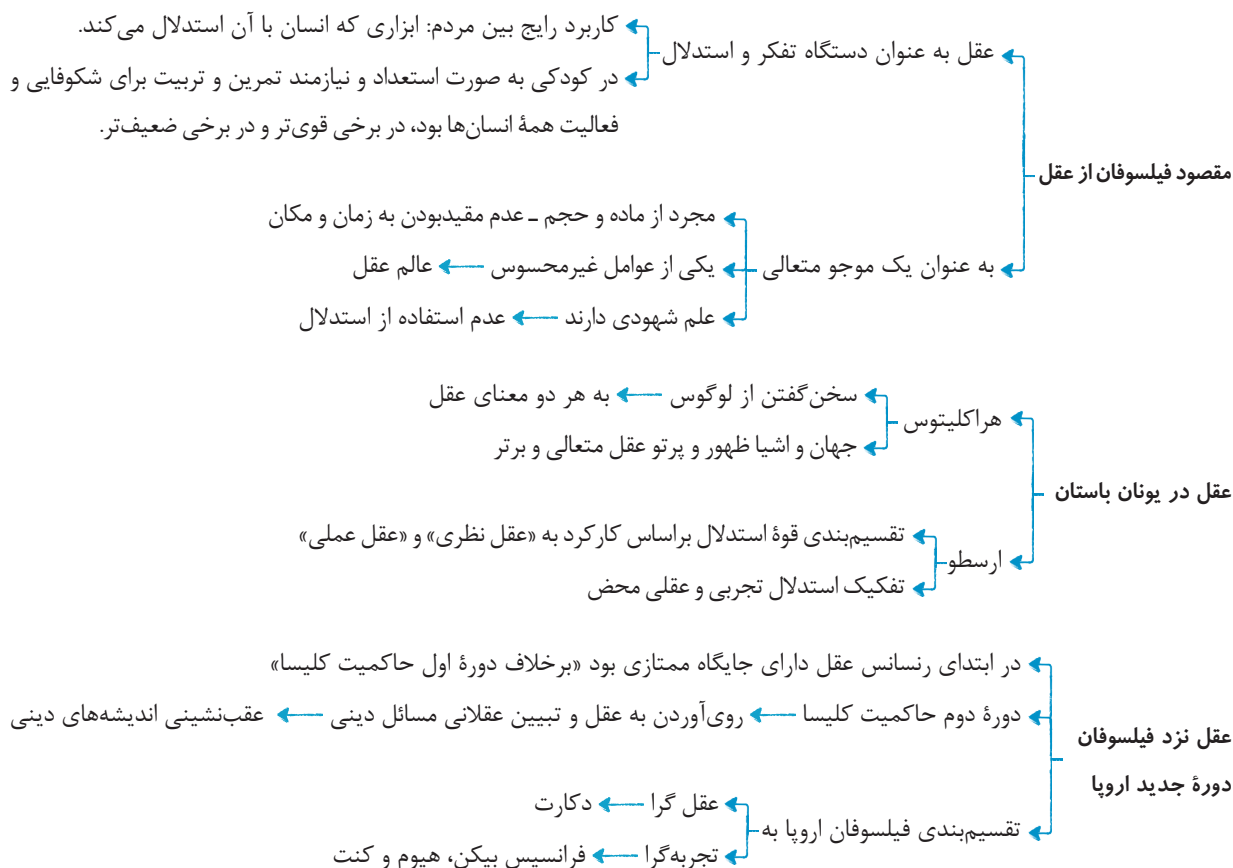
استدلال ابن سینا
امکانی بودن ذات موجودات این جهان ← موجود شدن ممکن‌الوجودهای بالذات نیازمند عقلی هستند که خودش ممکن‌الوجود نباشد (موجودی که وجود ذاتی اوست) ← وابستگی موجودات این جهان به یک واجب‌الوجود بالذات ← واجب‌الوجود بالذات واجب‌الوجود دو گونه است ← واجب‌الوجود بالغیر
پیام اصلی ابن سینا ← ممکن‌الوجود بودن ذات موجودات جهان که اکنون واجب‌الوجود بالغیر هستند.

فلاسفه مسلمان و معنادراری حیات
ابتدا وجود خدا از طریق عقل و تفکر پذیرفته شود ← سبب برقراری ارتباط معنوی با او
غایتمند دانستن جهان و توضیح آن
هدفمند بودن انسان و مشخص کردن هدف
معیارهای زندگی معنادار ← گرایش به خیر و زیبایی و واقعی دانستن آن
آرمان‌های مقدس و فراتر از زندگی مادی را معتبر بداند.
احساس تعهد و مسئولیت در برابر یک وجود متعالی

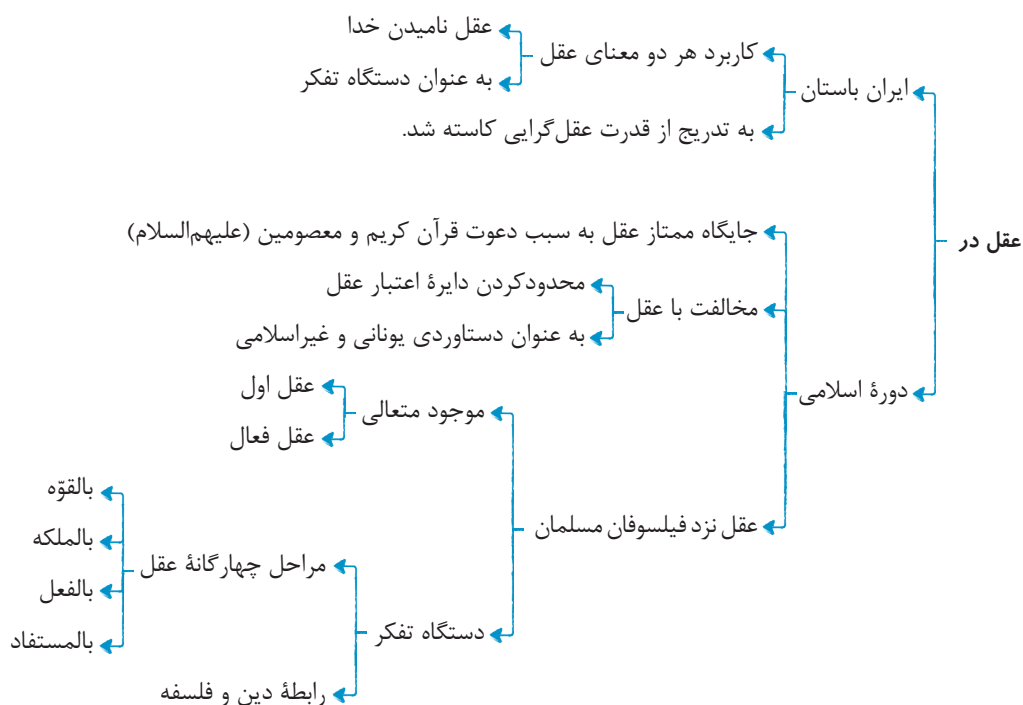
امکان برخورداری از ۵ معیار زندگی معنادار ← مشروط به پذیرش وجود خداوند
عشق: اشتیاق و ذوق فطری که سبب بقای موجودات و مخلوقات است.
رسالة عشق ابن سینا ← همه موجودات بهره‌مند از جاذبه عشق الهی ← خدا در ذات جهان قرار داده است.
ممکنات به واسطه حقیقت و ذات خود ← مشتاق کمالات و خیرات
از بدی‌ها گریزان

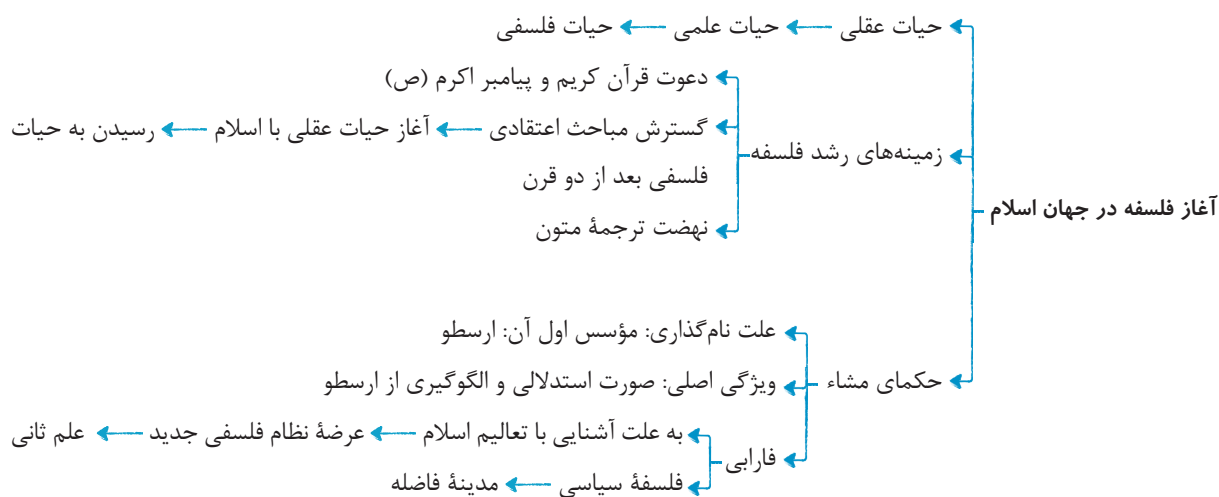
- درس هفتم -

– درس هشتم –

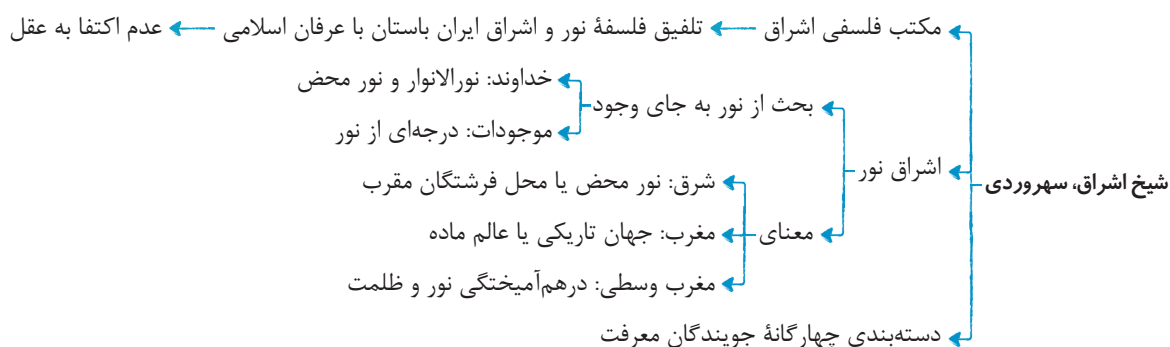
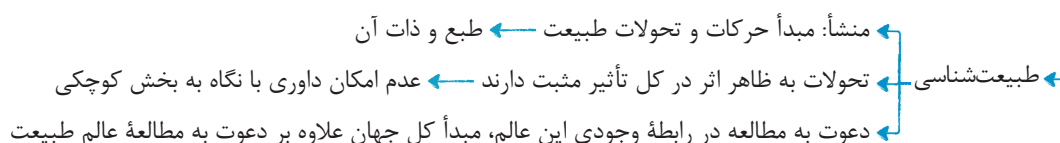
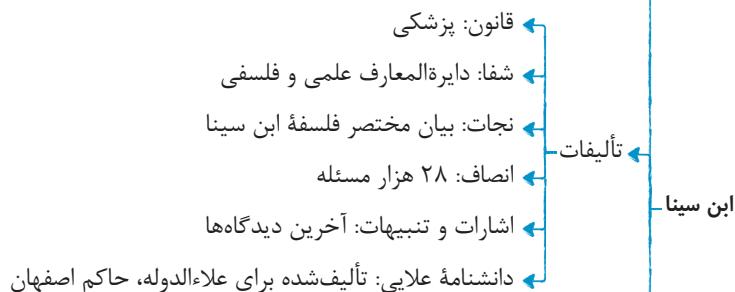
– درس نهم –

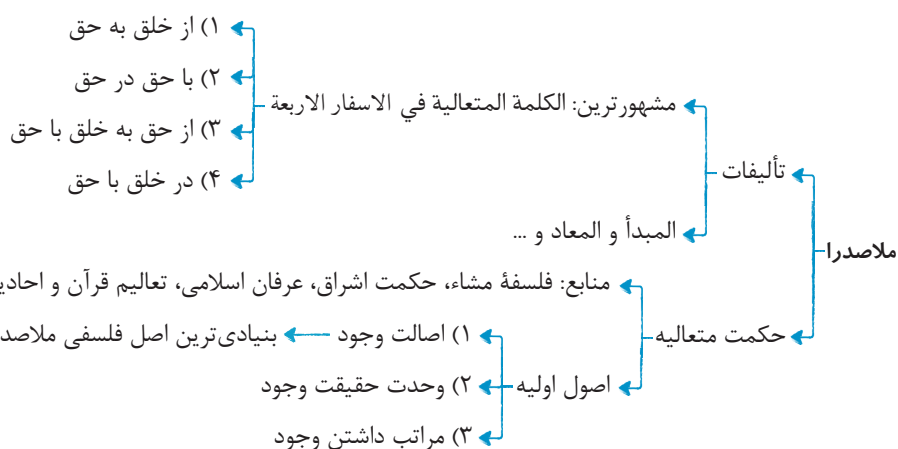

- درس دهم -

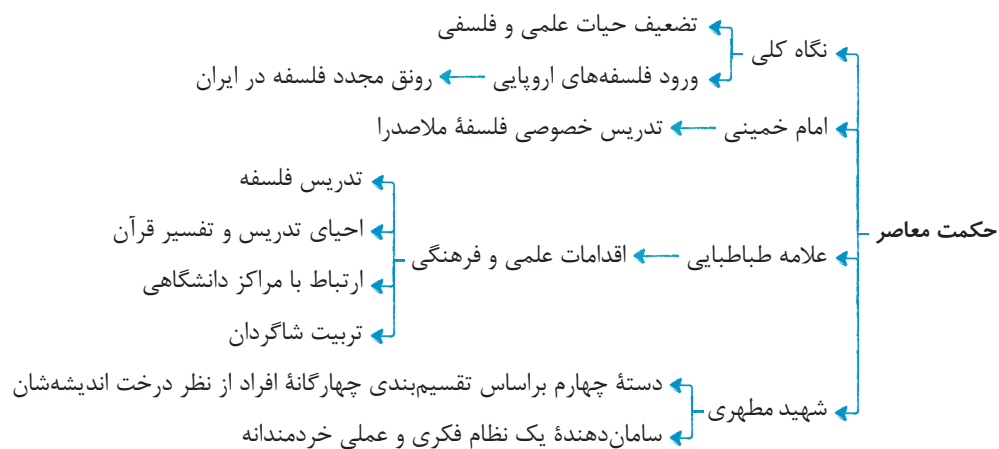
به اوج رساندن روش ارسطو، ارائه فلسفه مشاء به صورت مدون و نظام‌مند

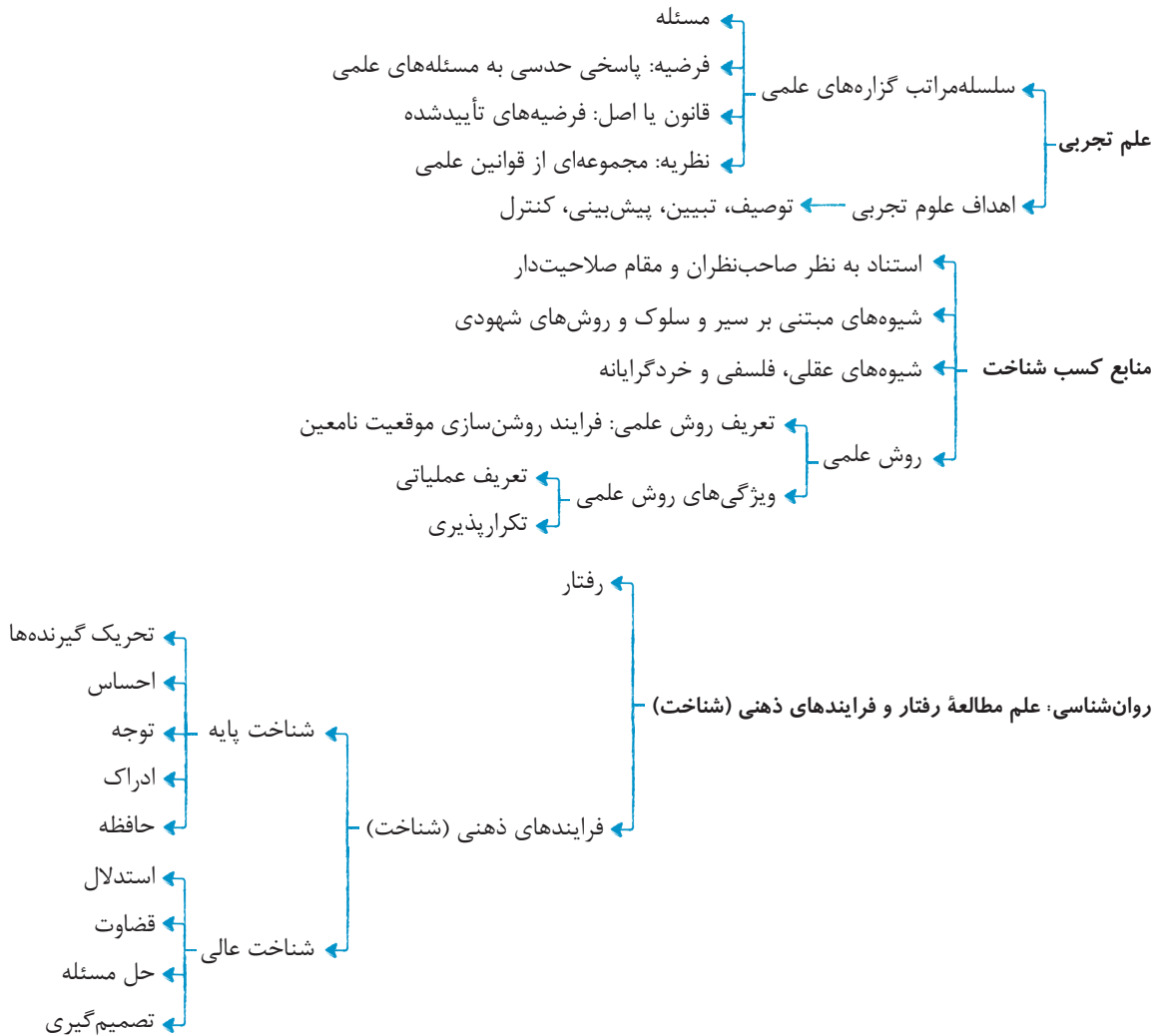
- درس یازدهم -

درس دوازدهم -

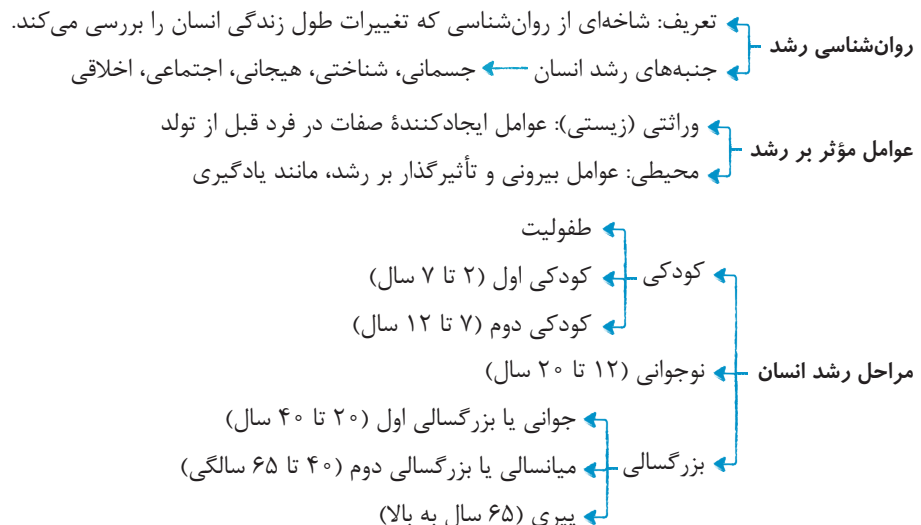

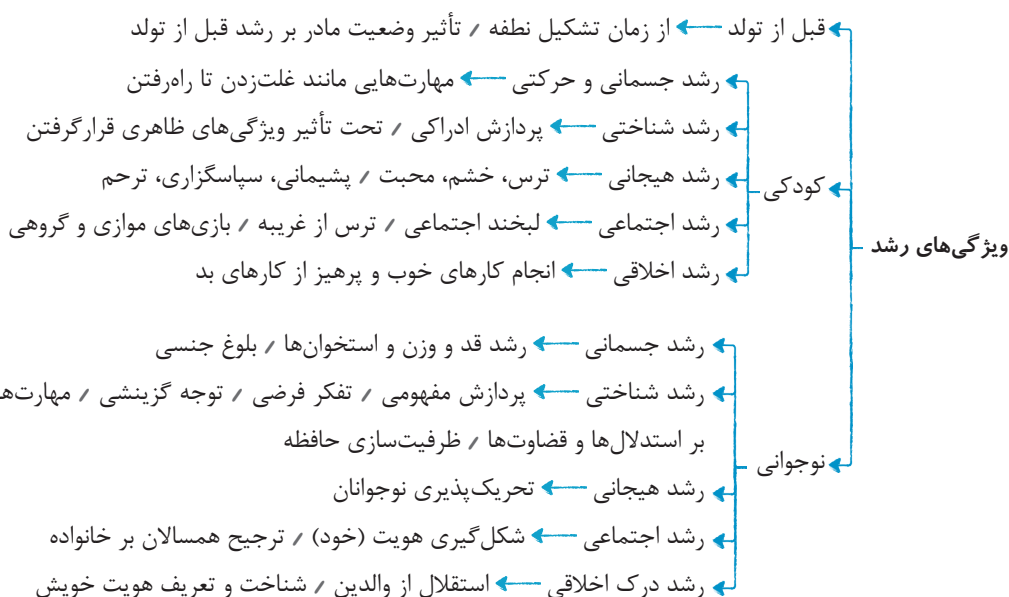
♦♦ درس ۱: روان شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه ♦♦

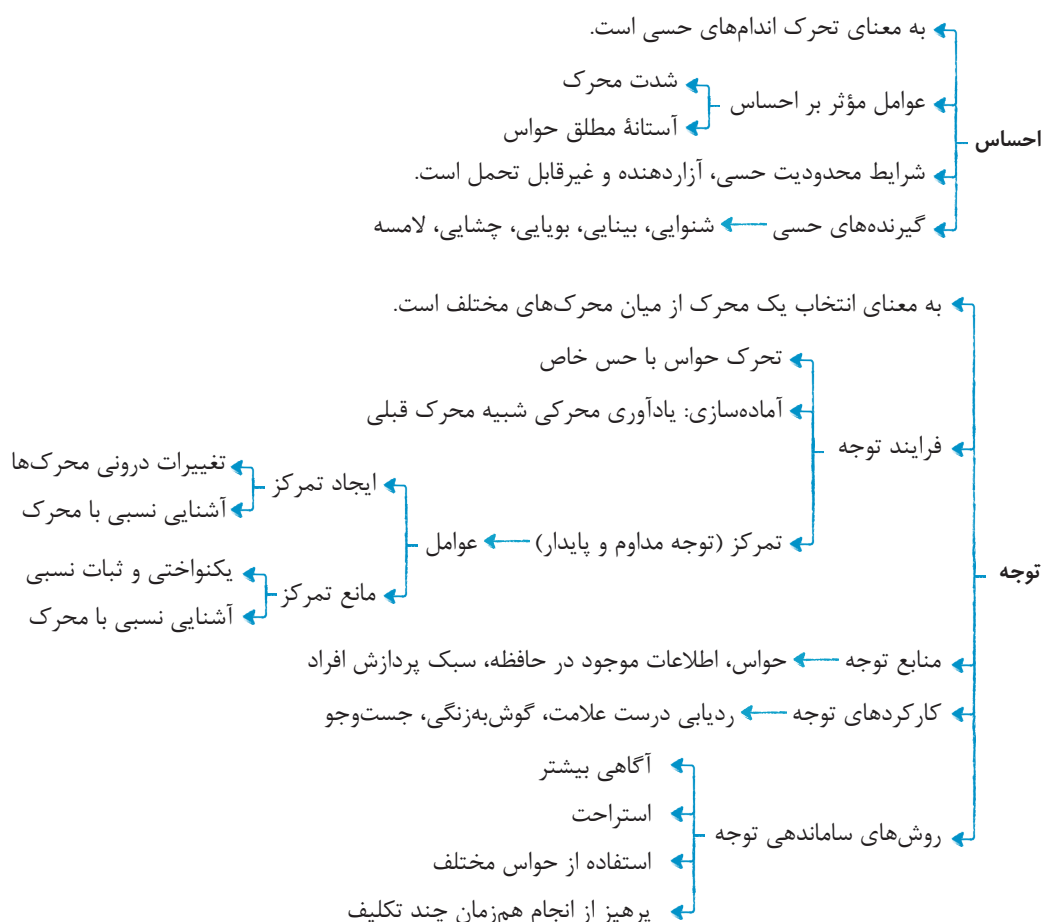
● روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی ← مشاهده، پرسش‌نامه، مصاحبه، آزمون

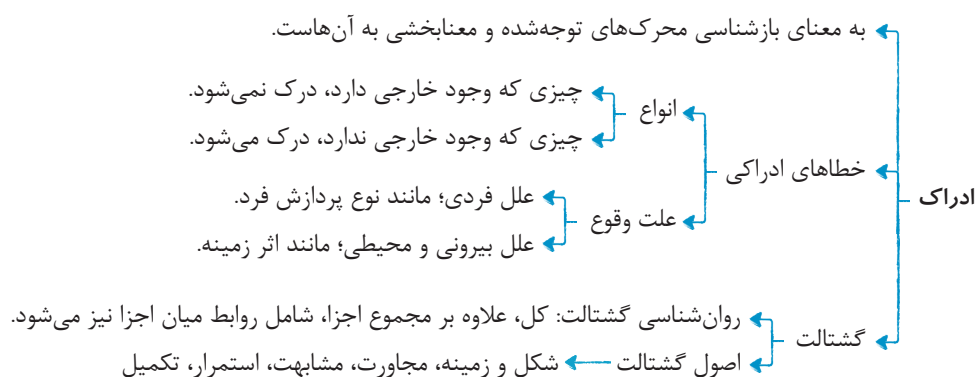
♦♦ درس ۲: روان‌شناسی رشد ♦♦

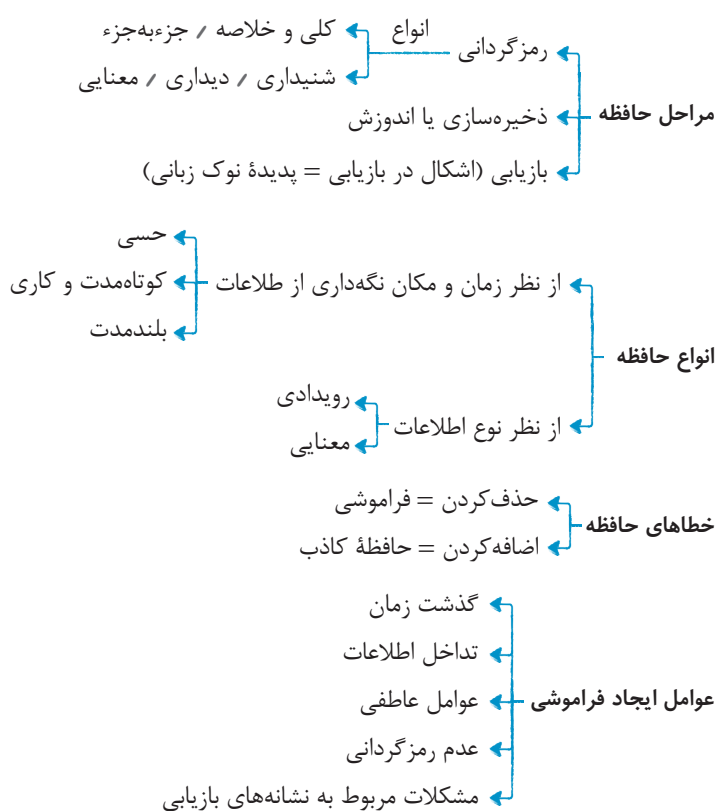

♦♦ درس ۳: احساس، توجه، ادراک ♦♦

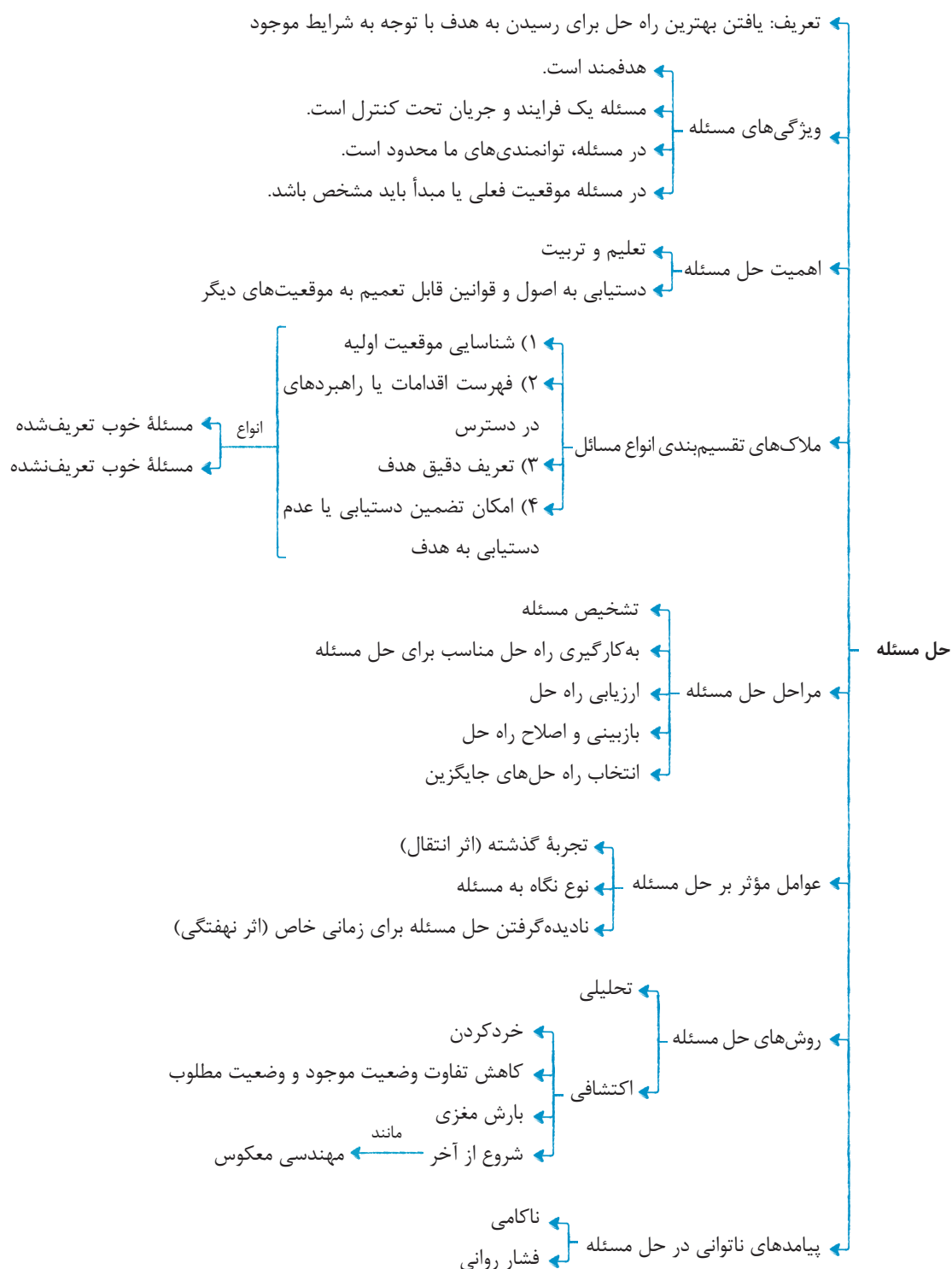

♦♦ درس ۴: حافظه و علل فراموشی ♦♦

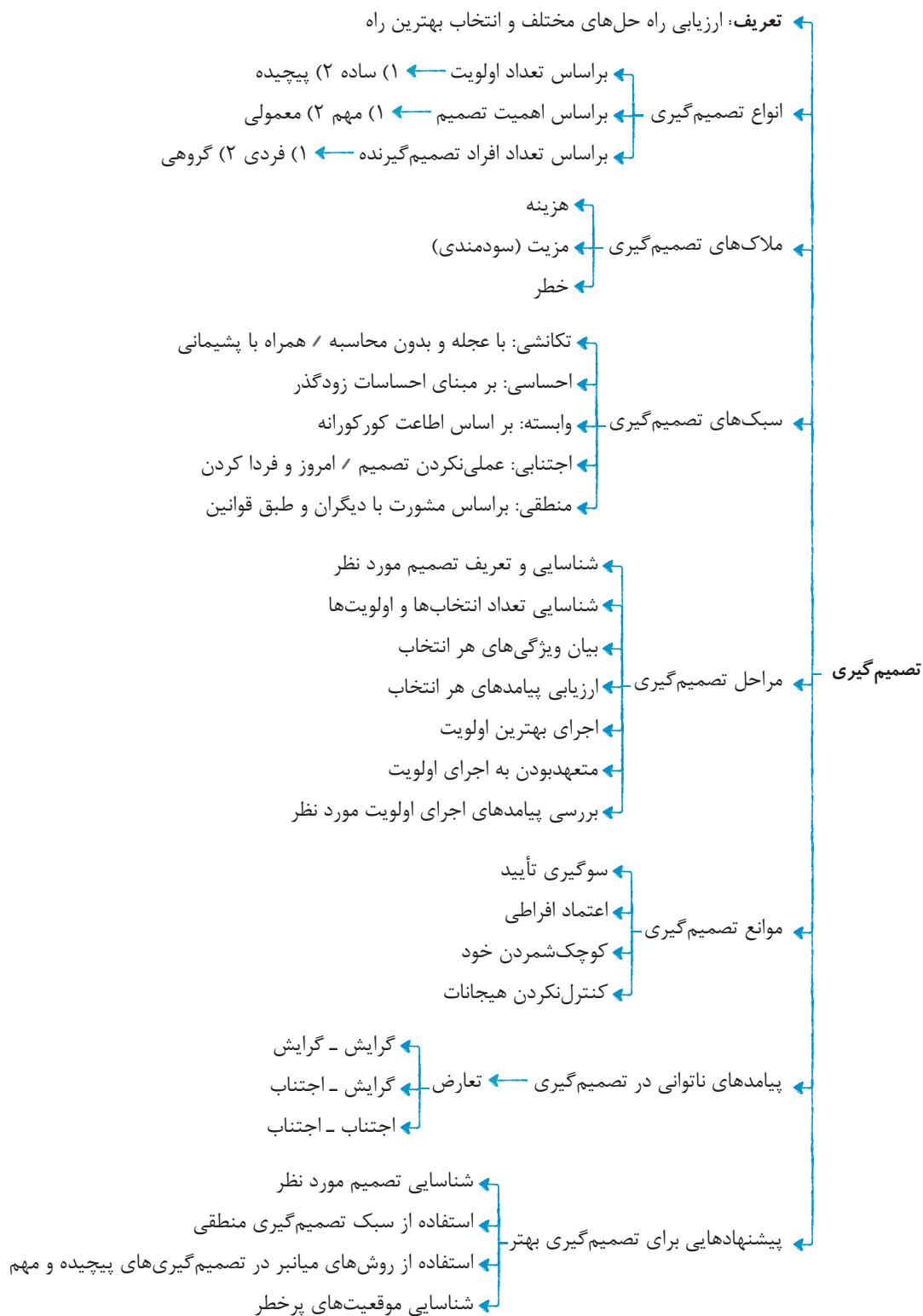

● روش‌های مؤثر بر تقویت حافظه: بیان اهمیت مطلب / پرهیز از هم‌زمانی چند فعالیت (توجه ناقص) / مرور کارآمد / کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن / کاهش اثر تداخل مطالب / یادگیری با استراحت / ساماندهی مطالب / استفاده از رمزگردانی معنادار / مطالعه چندحسی / روش پس‌خبا / استفاده از چند روش حرکتی / بسط معنایی / تمایزبخشی / برگردان به زبان خودتان / آزمون مکرر

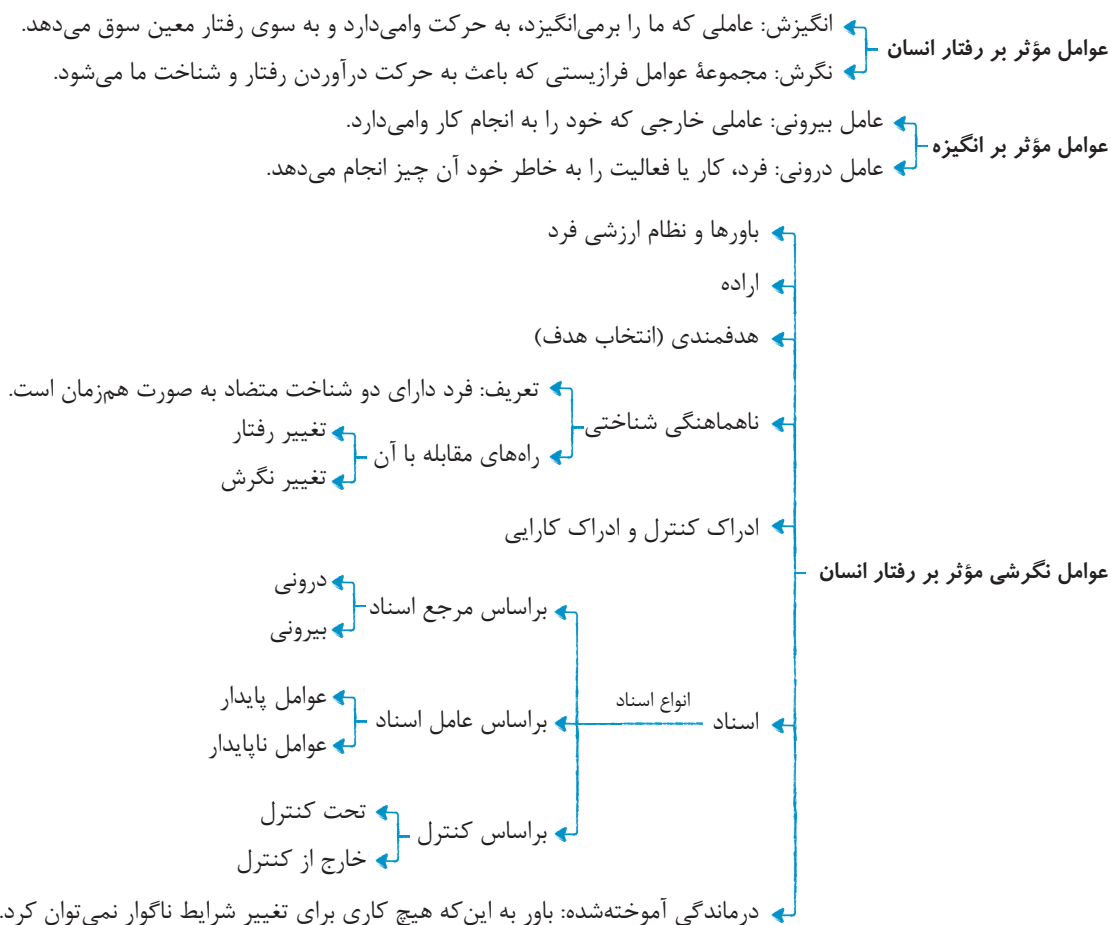
درس ۵: تفکر (۱) حل مسئله

درس ۶: تفکر (۲) تصمیم گیری

درس ۷: انگیزه و نگرش

درس ۸: روان شناسی سلامت

